

Утверждено и Введено в действие приказом
заведующей муниципального бюджетного
дошкольного образовательного учреждения
«Детский сад №3 «Кояшкай»
Чистопольского муниципального района
«01»09. 2022г. №78
Г.И.Салахеева

**Рабочая программа
старшая группа
на 2022-2023 учебный год**

**в соответствии с
ФЕДЕРАЛЬНЫМ ГОСУДАРСТВЕННЫМ ОБРАЗОВАТЕЛЬНЫМ
СТАНДАРТОМ ДОШКОЛЬНОГО ОБРАЗОВАНИЯ**

Воспитатели:
Ахмерова Г.А.,
Габитова Р.Р.

Чистополь 2022 г.

Содержание

1.Целевой раздел.....	3
1.1.Пояснительная записка.....	3
1.2.Цели и задачи реализации рабочей программы.....	3
1.3.Принципы и подходы к формированию программы.....	5
1.4.Характеристика особенностей развития детей старшей группы (5-6 лет).....	5
1.5.Целевые ориентиры.....	7
2.Содержательный раздел.....	9
2.1.Балалар һәм педагогларның бердәм эшчәнлеген оештыру буенча “Бал кортлары” исемле зурлар төркемендә 2022-2023 нче уку елына комплекслы-тематик планлаштыру.....	9
2.2.Учебный план.....	78
2.3.Содержание УМК «Туган телдә сөйләшәбез».....	80
2.4.Региональная программа “Радость познание” – “Сөенеч”.....	87
3.Организационный раздел.....	93
3.1.Общий режим дня воспитанников на холодный период.....	94
3.2.Сетка организованной образовательной деятельности на 2022-2023 учебный год.....	95
3.3.Социальный паспорт группы.....	95
3.4.Особенности традиционных мероприятий, праздников.....	97
3.5.Программно-методическое обеспечение программы.....	102
3.6.Организация предметно-пространственной среды.....	103

1. Целевой раздел

1.1 Пояснительная записка

Настоящая рабочая программа разработана на основе примерной основной общеобразовательной программы дошкольного образования "От рождения до школы" под ред. Н.Е.Вераксы, Т.С.Комаровой, М.А.Васильевой и отражает особенности содержания и организации образовательного процесса в группе старшего возраста. Программа спроектирована с учётом ФГОС дошкольного образования, особенностей образовательного учреждения, региона и муниципалитета, образовательных потребностей и запросов воспитанников. Определяет цель, задачи, планируемые результаты, содержание и организацию образовательного процесса на ступени дошкольного образования.

Рабочая программа разработана на основе требований ФГОС дошкольного образования, утвержденного приказом Министерства образования и науки РФ от 17 октября 2013 года № 1155, с использованием следующих нормативно-правовых документов:

1. Конституция РФ (1993 г.).
2. Конвенция ООН о правах ребенка (1989 г.).
3. Федеральный Закон РФ от 29.12.2012 №273 – ФЗ «Об образовании в РФ».
4. Постановление Главного государственного санитарного врача РФ от 15.05.2013 г №26 «Об утверждении СанПиН 2.4.1.3049-13 «Санитарно-эпидемиологические требования к устройству, содержанию и организации режима работы в дошкольных организациях».
5. ФГОС дошкольного образования (утвержден Советом Минобрнауки РФ 28.08.2013 г.).
6. Приказ Министерства образования и науки РФ (Минобрнауки России) от 30.08.2013г. №1014. Москва « Об утверждении Порядка организации и осуществления образовательной деятельности по основным общеобразовательным программам – образовательным программам дошкольного образования».
7. Федеральный государственный образовательный стандарт дошкольного образования. Приказ Минобрнауки России от 17.10.2013г. №1155
8. Профессиональный стандарт педагога (педагогическая деятельность в сфере дошкольного, начального общего, основного общего, среднего общего образования). (Приказ Министерства труда и социальной защиты РФ от 18.10.2013. №544н).
9. Комментарии к ФГОС дошкольного образования (методические рекомендации Минобрнауки России от 28.02.2014 г. №08-249).

МБДОУ «Детский сад №3 «Кояшкой» расположен по адресу: РТ г. Чистополь ул. К.Маркса д.62 В

Е-Mail Ds3.Chis@tatar.ru

Телефон +7(843)-425-17-53

1.2. Цели и задачи реализации рабочей программы

Цель и задачи деятельности ДОУ по реализации основной образовательной программы определяются ФГОС дошкольного образования, Устава ДОУ, реализуемой комплексной программы «От рождения до школы», приоритетного направления - познавательно-речевого развития с учетом регионального компонента, на основе анализа результатов предшествующей педагогической деятельности, потребностей детей и родителей, социума, в котором находится дошкольное образовательное учреждение.

Цель реализации основной образовательной программы дошкольного образования в соответствии с ФГОС дошкольного образования: развитие личности детей дошкольного

возраста в различных видах общения и деятельности с учетом их возрастных, индивидуальных психологических и физиологических особенностей.

Программа направлена на:

- создание условий развития ребенка, открывающих возможности для его позитивной социализации, его личностного развития, развития инициативы и творческих способностей на основе сотрудничества со взрослыми и сверстниками и соответствующим возрасту видам деятельности;

- на создание развивающей образовательной среды, которая представляет собой систему условий социализации и индивидуализации детей.

на решение задач ФГОС дошкольного образования.

Достижение поставленной цели предусматривает решение следующих задач:

1. Охрана и укрепление физического и психического здоровья детей, в том числе их эмоционального благополучия;

2. Обеспечение равных возможностей для полноценного развития каждого ребенка в период дошкольного детства независимо от места жительства, пола, нации, языка, социального статуса, психофизиологических и других особенностей (в том числе ограниченных возможностей здоровья).

3. Обеспечение преемственности целей, задач и содержания образования, реализуемых в рамках образовательных программ различных уровней (далее - преемственность основных образовательных программ дошкольного и начального общего образования).

4. Создание благоприятных условий развития детей в соответствии с их возрастными и индивидуальными особенностями и склонностями, развития способностей и творческого потенциала каждого ребенка как субъекта отношений с самим собой, другими детьми, взрослыми и миром.

5. Объединение обучения и воспитания в целостный образовательный процесс на основе духовно-нравственных и социокультурных ценностей и принятых в обществе правил и норм поведения в интересах человека, семьи, общества.

6. Формирование общей культуры личности детей, в том числе ценностей здорового образа жизни, развития их социальных, нравственных, эстетических, интеллектуальных, физических качеств, инициативности, самостоятельности и ответственности ребенка, формирования предпосылок учебной деятельности.

7. Обеспечение вариативности и разнообразия содержания Программ и организационных форм дошкольного образования, возможности формирования Программ различной направленности с учетом образовательных потребностей, способностей и состояния здоровья детей.

8. Формирование социокультурной среды, соответствующей возрастным, индивидуальным, психологическим и физиологическим особенностям детей.

9. Обеспечение психолого-педагогической поддержки семьи и повышения компетентности родителей (законных представителей) в вопросах развития и образования, охраны и укрепления здоровья детей.

Программа обеспечивает развитие личности детей дошкольного возраста с 5 до 6 лет в различных видах деятельности (игровой, двигательной, коммуникативной, продуктивной, познавательно-исследовательской, художественно-творческой и т.д.) и общения с учетом их возрастных, индивидуальных психологических и физиологических особенностей по основным направлениям развития:

- физическому,
- социально-коммуникативному,
- познавательному,
- речевому,
- художественно-эстетическому.

1.3. Принципы и подходы к формированию программы

- Поддержка разнообразия детства;
- сохранение уникальности и самоценности детства как важного этапа в общем развитии человека;
- личностно-развивающий и гуманистический характер взаимодействия взрослых (родителей (законных представителей), педагогических и иных работников Организации) и детей;
- уважение личности ребенка;
- реализация Программы в формах, специфических для детей данной возрастной группы, прежде всего, в форме игры, познавательной и исследовательской деятельности, в формах творческой активности, обеспечивающей художественно-эстетическое развитие ребенка.

1.4. Характеристика особенностей развития детей старшей группы (5-6 лет)

МБДОУ «Детский сад №3 «Кояшкай» функционирует в режиме 12-часового пребывания воспитанников в период с 6-00 до 18-00 часов при 5-дневной рабочей неделе. В режим дня включены: образовательная деятельность и деятельность по присмотру и уходу. Рабочая программа реализуется в течение всего пребывания воспитанников в детском саду.

Физическое развитие

Продолжается процесс окостенения скелета ребенка. Дошкольник более совершенно овладевает различными видами *движений*. Тело приобретает заметную устойчивость. Дети к 6 годам уже могут совершать пешие прогулки, но на небольшие расстояния. Шестилетние дети значительно точнее выбирают движения, которые им надо выполнить. У них обычно отсутствуют лишние движения, которые наблюдаются у детей 3-5 лет. В период с 5 до 6 лет ребенок постепенно начинает адекватно оценивать результаты своего участия в играх соревновательного характера. Удовлетворение полученным результатом к 6 годам начинает доставлять ребенку радость, способствует эмоциональному благополучию и поддерживает положительное отношение к себе («я хороший, ловкий» и т.д.). Уже начинают наблюдаться различия в движениях мальчиков и девочек (у мальчиков - более прерывистые, у девочек – мягкие, плавные).

К 6 годам совершенствуется развитие мелкой *моторики* пальцев рук. Некоторые дети могут продеть шнурок в ботинок и завязать бантиком.

В старшем возрасте продолжают совершенствоваться *культурно-гигиенические навыки*: умеет одеться в соответствии с условиями погоды, выполняет основные правила личной гигиены, соблюдает правила приема пищи, проявляет навыки самостоятельности. Полезные привычки способствуют усвоению основ здорового образа жизни.

Познавательно-речевое развитие

Общение детей выражается в свободном диалоге со сверстниками и взрослыми, выражении своих чувств и намерений с помощью речевых и неречевых (жестовых, мимических, пантомимических) средств.

Продолжает совершенствоваться *речь*, в том числе ее звуковая сторона. Дети могут правильно воспроизводить шипящие, свистящие и сонорные звуки. Развивается фонематический слух, интонационная выразительность речи при чтении стихов в сюжетно-ролевой игре и в повседневной жизни. Совершенствуется грамматический строй речи. Дети используют все части речи, активно занимаются словотворчеством. Богаче становится лексика: активно используются синонимы и антонимы. Развивается связная речь: дети могут пересказывать, рассказывать по картинке, передавая не только главное, но и детали.

В *познавательной деятельности* продолжает совершенствоваться восприятие цвета, формы и величины, строения предметов; представления детей систематизируются. Дети называют не только основные цвета и их оттенки, но и промежуточные цветовые оттенки; форму прямоугольников, овалов, треугольников. К 6-ти годам дети легко выстраивают в ряд – по возрастанию или убыванию – до десяти предметов разных по величине. Однако дошкольники испытывают трудности при анализе пространственного положения объектов, если сталкиваются с несоответствием формы и их пространственного расположения. В старшем дошкольном возрасте продолжает развиваться образное мышление. Дети способны не только решить задачу в наглядном плане, но и совершить преобразования объекта. Продолжают совершенствоваться обобщения, что является основой словесно-логического мышления. 5-6 лет – это возраст творческого воображения. Дети самостоятельно могут сочинить оригинальные правдоподобные истории. Наблюдается переход от непроизвольного к произвольному вниманию.

Конструирование характеризуется умением анализировать условия, в которых протекает эта деятельность. Дети используют и называют различные детали деревянного конструктора. Могут заменять детали постройки в зависимости от имеющегося материала. Овладевают обобщенным способом обследования образца. Конструктивная деятельность может осуществляться на основе схемы, по замыслу и по условиям. Дети могут конструировать из бумаги, складывая ее в несколько раз (2,4,6 сгибов); из природного материала.

Социально-личностное развитие

Дети проявляют высокую познавательную активность. Ребенок нуждается в содержательных контактах со сверстниками. Их речевые контакты становятся все более длительными и активными. Дети самостоятельно объединяются в небольшие группы на основе взаимных симпатий. В этом возрасте дети имеют дифференцированное представление о своей гендерной принадлежности по существенным признакам (женские и мужские качества, особенности проявления чувств).

Ярко проявляет интерес к игре.

В *игровой деятельности* дети шестого года жизни уже могут распределять роли до начала игры и строят свое поведение, придерживаясь роли. Игровое взаимодействие сопровождается речью, соответствующей и по содержанию, и интонационно взятой роли. Речь, сопровождающая реальные отношения детей, отличается от ролевой речи. При распределении ролей могут возникать конфликты, связанные с субординацией ролевого поведения. Наблюдается организация игрового пространства, в котором выделяются смысловой «центр» и «периферия». В игре дети часто пытаются контролировать друг друга – указывают, как должен вести себя тот или иной персонаж.

Ребенок пытается сравнивать ярко выраженные эмоциональные состояния, видеть проявления эмоционального состояния в выражениях, жестах, интонации голоса. Проявляет интерес к поступкам сверстников.

В *трудовой деятельности* освоенные ранее виды детского труда выполняются качественно, быстро, осознанно. Активно развиваются планирование и самооценивание трудовой деятельности.

Художественно-эстетическое развитие

В *изобразительной деятельности* 5-6 летний ребенок свободно может изображать предметы круглой, овальной, прямоугольной формы, состоящих из частей разной формы и соединений разных линий. Расширяются представления о цвете (знают основные цвета и оттенки, самостоятельно может приготовить розовый и голубой цвет). Старший возраст – это возраст активного *рисования*. Рисунки могут быть самыми разнообразными по содержанию: это жизненные впечатления детей, иллюстрации к фильмам и книгам, воображаемые ситуации. Обычно рисунки представляют собой схематичные изображения различных объектов, но могут отличаться оригинальностью композиционного решения. Изображение человека становится более детализированным и пропорциональным. По рисунку можно судить о половой

принадлежности и эмоциональном состоянии изображенного человека. Рисунки отдельных детей отличаются оригинальностью, креативностью. В *легке* детям не представляется трудности создать более сложное по форме изображение. Дети успешно справляются с вырезыванием предметов прямоугольной и круглой формы разных пропорций.

Старших дошкольников отличает яркая эмоциональная реакция на *музыку*. Появляется интонационно-мелодическая ориентация музыкального восприятия. Дошкольники могут петь без напряжения, плавно, отчетливо произнося слова; свободно выполняют танцевальные движения: полуприседания с выставлением ноги на пятку, поочередное выбрасывание ног вперед в прыжке и т.д. Могут импровизировать, сочинять мелодию на заданную тему. Формируются первоначальные представления о жанрах и видах музыки.

1.5. Целевые ориентиры.

К шести годам ребенок:

- имеет первичные представления о своей семье, родном городе Чистополь, природе Республике Татарстан. Может рассказать о своем родном городе, назвать его, знает государственную символику родного города Чистополь, Республики Татарстан;
- знает представителей растительного и животного мира Республики Татарстан, имеющих на территории;
- имеет первичные представления о правилах поведения дома, на улице, в транспорте, знает правила обращения с опасными предметами, элементарные правила поведения на дороге, в лесу, парке;
- проявляет самостоятельность в разнообразных видах деятельности, стремится к проявлению творческой инициативы;
- значительно увеличивается запас слов, совершенствуется грамматический строй речи, появляются элементарные виды суждений об окружающем;
- активно взаимодействует со сверстниками и взрослыми, участвует в совместных играх;
- понимает эмоциональные состояния взрослых и других детей, выраженные в мимике, пантомимике, действиях, интонации речи, проявляет готовность помочь, сочувствие. Способен находить общие черты в настроении людей, музыки, природы, картины;
- обладает развитым воображением, которое реализуется в разных видах деятельности, прежде всего в игре;
- дети могут самостоятельно или с небольшой помощью воспитателя объединяться для совместной деятельности, определять общий замысел, распределять роли, согласовывать действия, оценивать полученный результат и характер взаимоотношений;
- достаточно хорошо владеет устной речью, может выражать свои мысли и желания, может использовать речь для выражения своих мыслей, чувств и желаний, построения речевого высказывания в ситуации общения, может выделять звуки в словах, у ребенка складываются предпосылки грамотности;
- у ребенка развита крупная и мелкая моторика. Он подвижен, вынослив, владеет основными движениями, может контролировать свои движения и управлять ими. Может самостоятельно придумать и выполнить несложные физические упражнения;
- самостоятельно выполняет основные культурно - гигиенические процессы (культура еды, умывание, одевание), владеет приемами чистки одежды и обуви с помощью щетки;
- способен к волевым усилиям, может следовать социальным нормам поведения и правилам в разных видах деятельности, во взаимоотношениях со взрослыми и сверстниками, может соблюдать правила безопасного поведения и личной гигиены;
- проявляет любознательность, задает вопросы взрослым и сверстникам, интересуется причинно-следственными связями, пытается самостоятельно придумывать объяснения явлениям природы и поступкам людей;

- способен к принятию собственных решений, опираясь на свои знания и умения в различных видах деятельности. Степень реального развития этих характеристик и способности ребенка их проявлять к моменту перехода на следующий уровень образования могут существенно варьировать у разных детей в силу различий в условиях жизни и индивидуальных особенностей развития конкретного ребенка. Программа строится на основе общих закономерностей развития личности детей дошкольного возраста с учетом сенситивных периодов в развитии.

Программой предусмотрена система мониторинга динамики развития детей, динамики их образовательных достижений, основанная на методе наблюдения и включающая:

- педагогические наблюдения, педагогическую диагностику, связанную с оценкой эффективности педагогических действий с целью их дальнейшей оптимизации;

- карты индивидуальной траектории развития ребенка; На основе данных целевых ориентиров в Программе сформулированы предполагаемые результаты её освоения детьми разных возрастных групп.

Дифференциация данных целевых ориентиров по возрастам и направлениям организации жизнедеятельности детей (в виде показателей развития) произведена в соответствии с направлениями развития и образования детей (образовательными областями): социально-коммуникативное развитие; познавательное развитие; речевое развитие; художественно-эстетическое развитие; физическое развитие.

2. Содержательный раздел

2.1. Балалар һәм педагогларның бердәм эшчәнлеген оештыру буенча “Бал кортлары” исемле зурлар төркемендә 2022-2023 нче уку елына комплекслы-тематик планлаштыру

Танып белү үсеше Башлангыч математик күзаллау формалаштыру

Ай	Атна	Тема	Программа эчтәлеге	Милли – региональ компонент	Укыту-методик әдәбият
Сентябрь	1	<i>Кабатлау</i>	1. Тәртип санын кабатлау, 1-8 саннарын әйберләр белән туры китерү. 2. Геометрик фигураларны кабатлау. 3. Балаларның логик фикерләү сәләтләрен, хәтерләрен, сөйләм телен үстерү.	Татар халык санамышы.	Л.Г.Петерсон, Раз-ступенька, Два ступенька... Зан. № 1, 19 бит.
	2	<i>Кабатлау</i>	1. 8 гә кадәр санауны кабатлау, санлы рәт турында белемнәрен ныгыту. 2. Әйберләрен сыйфатлары, геометрик фигуралар турында кабатлау. 3. Балаларның логик фикерләү сәләтләрен, хәтерләрен, сөйләм телен үстерү.	Бармак уены “Безнең бармаклар”	Л.Г.Петерсон, Раз-ступенька, Два ступенька... Зан. № 2, 23 бит.
	3	<i>“Әйберләрен сыйфатлары һәм символлар”</i>	1. “Өстә”-“аста”, “уңда”-“сулда” сүзләрен төшенчәләрен аңлату. 2. Символлар ярдәмендә әйберләрен сыйфатлары турында күзаллауларын формалаштыру. 3. Балаларның чагыштыра, гомумиләштерә белү күнекмәләрен үстерү.		Л.Г.Петерсон, Раз-ступенька, Два ступенька... Зан. № 3, 27 бит.
	4	<i>“Әйберләрен сыйфатлары һәм символлар”</i>	1. Символлар белән эш итә белү күнекмәләрен үстерү. 2. 8 гә кадәр санауны, “өстә”-“аста”, “уңда”-“сулда”	Арифметик табышмак	Л.Г.Петерсон Раз-ступенька, Два

		сыйфатлары һәм символлар	сүзләренең төшенчәләрен кабатлау. 3. Балаларның хәтерләрен, сөйләм телен, вак кул чукларын үстерү.	“Без, без, без идек..”	ступенька... Зан. № 4, 33 бит.
Октябрь	1	“Әйберләрнең сыйфатлары”	1. Предметларның төрле сыйфатларын күзаллауны ныгыту. 2. Предметларны зурлыклары буенча чагыштыруны формалаштыру, зурлыкны киметү һәм арттыру тәртибен билгеләү. 3. “Өстә”-“аста”, “унда”-“сулда” сүзләренең төшенчәләрен кабатлау.		Л.Г.Петерсон, Раз-ступенька, Два ступенька... Зан. № 5, 29 бит.
	2	“Предмет төркемнәрен чагыштыру”	1. Пар ясап предметлар чагыштыру сәләтен формалаштыру; 2. Зурлыклары буенча предметларны арттыру һәм киметү тәртибен ныгыту . 3. Пространствода ориентлашуны күнектерү.	9 саны турында табышмак.	Л.Г.Петерсон, Раз-ступенька, Два ступенька... Зан. № 6, 32 бит.
	3	“Предмет төркемнәрен чагыштыру”	1. “Тигелек” һәм “тигезсезлек” төшенчәсен ныгыту , “=”һәм” ≠”билгеләрен дәрәс куллануны өйрәнү 2. Предметларның сыйфатларын ныгыту. 3. Геометрик формаларны кабатлау..		Л.Г.Петерсон, Раз-ступенька, Два ступенька... Зан. № 7, бит.34
	4	“Предмет төркемнәрен чагыштыру”	1. “Тигелек” һәм “тигезсезлек” төшенчәсен ныгыту , “=”яки” ≠”билгеләрен дәрәс куллануны өйрәнү 2. Предметларның сыйфатларын ныгыту, таблицааларда ориентлашу . 3. Балаларның ижади сәләтләрен, чагыштыра, гомумиләштерә белү күнекмәләрен үстерү.	10 саны турында табышмак.	Л.Г.Петерсон, Раз-ступенька, Два ступенька... Зан. № 8, 38 бит.
Ноябрь	1	“Кушу”	1. Кушу турында күзаллауларын формалаштыру, + билгесе белән таныштыру. 2. Предметларның сыйфатларын ныгыту. 3. Тәрбияче ярдәмдә авырлыкларны жиңеп чыга алу юлларын табу.		Л.Г.Петерсон, Раз-ступенька, Два ступенька... Зан. № 9, 40 бит.
	2	“Предметларның уңда, сулда урнашуы”	1. Предметларның уңда, сулда урнашуын дәрәс билгеләүне үстерү 2. Кушу алымын ныгыту 3. Балаларның хәтерләрен, сөйләм телен, вак кул		Л.Г.Петерсон, Раз-ступенька, Два ступенька... Зан. № 10, 47 бит.

			чукларын үстерү.		
	3	“Предметларның өстә, өстендә, аста урнашуы”	1. Предметларның өстә, өстендә, аста урнашуын дәрәс билгеләү 2. Предметларны бергә кушу алымын ныгыту. 3. Балаларның сөйләм телен, төркемләү, берләштерү күнекмәләрен үстерү.	Арифметик табышмак “Без, без, без идек..”	Л.Г.Петерсон, Раз-ступенька, Два ступенька... Зан. № 11, 45 бит.
	4	“Предметларның уңда, сулда урнашуы”	1. Предметларның уңда, сулда урнашуын ныгыту 2. Кушу үзлегендә бөтеннең һәм өлеш бәйләлеген ныгыту 3. Тәрбияче ярдәмендә авырлыкларны жинеп чыга алу юлларын табу.		Л.Г.Петерсон, Раз-ступенька, Два ступенька... Зан. № 12, 51 бит.
Декабрь	1	“Алу”	1. Саннарны һәм капчыкларны кушу, аларның бер-берсенә тәңгәл килүе турындагы күзаллауларын формалаштыру. Алу турында күзаллауларын формалаштыру, - билгесе белән таныштыру 2. Әйберләрнең сыйфатларын ныгыту. 3. Балаларның ижади сәләтләрен, чагыштыра, гомумиләштерә белү күнекмәләрен үстерү.		Л.Г.Петерсон, Раз-ступенька, Два ступенька... Зан. № 13, 55 бит.
	2	“Пространства мөнәсәбәтләре: Уртада, арасындагы килек ”	1. Пространства мөнәсәбәтләре: Уртада, арасындагы килек төшенчәләрен билгеләү. 2. Алу төшенчәсен ныгыту. 3. Балаларның хәтерләрен, сөйләм телен, вак кул чукларын үстерү.	Хәрәкәтле уен “Камка түти”	Л.Г.Петерсон, Раз-ступенька, Два ступенька... Зан. № 14, 59 бит.
	3	“Бер- күп”	1. Бер – күп төшенчәләре турында күзаллау 2. Кушу һәм алу турында күзаллауларын ныгыту 3. Математика фәннә кызыксыну тәрбияләү.		Л.Г.Петерсон, Раз-ступенька, Два ступенька... Зан. № 15, бит 62.
	4	“1 саны. 1 цифрасы”	1. 1 саны. 1 цифрасы белән танышу . 2. Әйберләрне һәм саннарны кушу, алу; +, - билгеләре ярдәмендә язу күнекмәләрен ныгыту.. 3. Балаларның сөйләм телен, төркемләү, берләштерү күнекмәләрен үстерү.		Л.Г.Петерсон, Раз-ступенька, Два ступенька... Зан. № 16, 65 бит.
				1. Кушу һәм алу турында күзаллауларын ныгыту.	

Январь	1	“Эчендә һәм тышында”	2. Эчендә һәм тышында төшенчәләре белән танышу 3. Кушу һәм алу турында күзаллауларын, алар арасындагы бәйлелек турында белемнәрен ныгыту.		Раз-ступенька,Два ступенька... Зан. № 17, 68 бит.
	2	“2 саны 2 цифрасы.Парлы”	1. 2 саны 2 цифрасы.парлы.төшенчәләре белән танышу 2. . Кушу һәм алу турында күзаллауларын, алар арасындагы бәйлелек турында белемнәрен ныгыту. 3. Балаларның хәтерләрен, сөйләм телен, вак кул чукларын үстерү.		Л.Г.Петерсон, Раз-ступенька,Два ступенька... Зан. № 18, 71 бит.
	3	“Нокта.Сызык.Кәкре һәм туры сызык”	1.. Нокта.Сызык.Кәкре һәм туры сызык күзаллауны формалаштыру 2. Әйберләргә һәм санарны кушу, алу; +, - билгеләргә ярдәмдә язучү күнекмәләрен ныгыту. 3. Балаларның логик фикерләү сәләтләрен үстерү.	Арифметик табышмак.	Л.Г.Петерсон, Раз-ступенька,Два ступенька... Зан. № 19, 74 бит.
Февраль	1	“ Кисемтә, нур”	1. Кисемтә, нур төшенчәләрен күзаллау формалаштыру. . 2. Гади мәсьәләләргә төзү һәм чишү күнекмәләрен ныгыту. 3. Тәрбиячә ярдәмдә авырлыкларны жинеп чыга алу юлларын табу.		Л.Г.Петерсон, Игралочка- ступенька к школе. Зан. № 20, 78 бит.
	2	“3 саны һәм цифрасы”	1.3 саны ,цифрасы белән танышу. 2. Әйберләргә, саннарны кушу һәм алу күнекмәләрен ныгыту. 3. Үзлектән тикшерү күнекмәләрен, коммуникатив сыйфатларын, фараз-хыялларын үстерү.		Л.Г.Петерсон, Раз-ступенька,Два ступенька... Зан. № 21, 82бит.
	3	“Ябык һәм ачык сызыклар”	1. Ябык һәм ачык сызыклар” .турында өйрәнү 2. Санлы рәт, геометрик фигураларның формалары, символлар, әйберләргә һәм саннарны кушу һәм алу күнекмәләрен ныгыту. 3. Балаларның хәтерләрен, сөйләм телен, вак кул чукларын үстерү.		Л.Г.Петерсон, Раз-ступенька,Два ступенька... Зан. № 22, 85 бит.
	4	“Сынык сызык,	1.. Сынык сызык, купчмак”төшенчәсен өйрәнү. 2. Төркемдәгә әйберләргә, саннарны кушу һәм алу,	Татар халык уены “Түгәрәк	Л.Г.Петерсон, Раз-ступенька,Два

		күппочмак”	бөтен һәм өлөшнөң бэйләнеше турында күзаллауларын ныгыту. 3. Тәрбияче ярдәмендә авырлыкларны жиңеп чыга алу юлларын табу.	алан”	ступенька...89 бит Зан. № 23,
Март	1	“4 саны,цифрасы”	1.4саны белән танышу.4саныңсоставы белән танышу. 2. Рәсем буенча мәсьәлә төзү һәм чишү, кушу һәм алу күнекмәләрен ныгыту. 3. Үзлектән тикшерү күнекмәләрен, коммуникатив сыйфатларын, фараз-хыялларын үстерү.		Л.Г.Петерсон, Раз-ступенька,Два ступенька... Зан. № 24, 166 бит.
	2	“Почмак төшенчәсе ”	1.Почмак4 төшенчәсе белән танышу. 2. Санлы рәт турында белемнәрен, <, > , = билгеләре ярдәмендә саннарны чагыштыру, санау күнекмәләрен ныгыту. 3. Балаларның хәтерләрен, сөйләм телен, вак кул чукларын үстерү.	Арифметик табышмак.	Л.Г.Петерсон, Раз-ступенька,Два ступенька... Зан. № 25, 172 бит.
	3	“Санлы кисемтә”	1. “Санлы кисемтә”белән танышу. 2. Геометрик фигураларны атый белүләрен, парлаштыру ярдәмендә әйберләргә чагыштыра, кушу һәм алу мисалларын чишү күнекмәләрен ныгыту. 3. Тәрбияче ярдәмендә авырлыкларны жиңеп чыга алу юлларын табу.		Л.Г.Петерсон, Раз-ступенька,Два ступенька... Зан. № 26, 103 бит.
	4	“5саны,5 цифрасы”	1.. “5саны,5 цифрасы”белән танышу 2. Күппочмак. Санлы кисемтә төшенчәсен,1-4 саннарын ныгыту. 3. Балаларның логик фикерләү сәләтләрен үстерү.		Л.Г.Петерсон, Раз-ступенька,Два ступенька... Зан. № 27, 106 бит.
Апрель	1	“Шул кадәр үк”	1.. Шул кадәр үк төшенчәсен өйрәнү. 2. “Уң”, “сул”, “арасында” сүзләренәң мәгънәсен, кушу һәм алу мисалларын чишү күнекмәләрен ныгыту. 3. Үзлектән тикшерү күнекмәләрен, коммуникатив сыйфатларын, фараз-хыялларын үстерү.		Л.Г.Петерсон, Раз-ступенька,Два ступенька... Зан. № 28, 192 бит.
			1. “Зур,кечкенә,< һәм >”.билгеләрен өйрәнү.		Л.Г.Петерсон,

	2	<i>“Зур,кечкенә,< һәм >”</i>	2. Саннарны чагыштыру һәм санау күнекмәләрен ныгыту. 3. Балаларның хәтерләрен, сөйләм телен, вак кул чуқларын үстерү.		Раз-ступенька,Два ступенька... Зан. № 29, 117 бит.
	3	<i>“Иртә,соң”</i>	1.. “Иртә,соң”төшенчәсен өйрәнү. 2. Әйберләрен сыйфатлары һәм символлары турында күзаллауларын ныгыту. 3. Тәрбияче ярдәмендә авырлыкларны жиңеп чыга алу юлларын табу.	Арифметик табышмак.	Л.Г.Петерсон, Раз-ступенька,Два ступенька...№120,зан 31
	4	<i>Кабатлау</i>	1 Таблица, юл, багана турында күзаллауларын формалаштыру. 2. Саный белү күнекмәләрен һәм геометрик фигуралар турындагы белемнәрен үстерү. 3. “Өстә”-“аста”, “унда”-“сулда” сүзләренен төшенчәләрен кабатлау.		Л.Г.Петерсон, Раз-ступенька,Два ступенька...
Май	1	<i>Кабатлау</i>	1. Кушу һәм алу турында күзаллауларын ныгыту. 2. 1-5 саннарын язу күнекмәләрен ныгыту. 3. Тәртип саны турында һәм санлы рәтне төзү алымнарын күнектерү.		Л.Г.Петерсон, Раз-ступенька,Два ступенька...
	2	<i>Кабатлау</i>	1. Парлаштыру ярдәмендә төркемнәрне чагыштыру, билгеләр ярдәмендә язу күнекмәләрен формалаштыру. 2. Әйберләрне һәм санарны кушу, алу; +, - билгеләре ярдәмендә язу күнекмәләрен ныгыту. 3. Балаларның логик фикерләү сәләтләрен үстерү.	Бармак уены “Баш бармак...”	Раз-ступенька,Два ступенька...
	3	<i>Кабатлау</i>	1. Үлчәү берәмлеге ярдәмендә әйберләрне үлчәү турында күзаллауларын формалаштыру. 2. Төркемдәге әйберләрне, саннарны кушу һәм алу, <i>бөтен</i> һәм <i>өлешнең</i> бәйләнеше турында күзаллауларын ныгыту. 3. Тәрбияче ярдәмендә авырлыкларны жиңеп чыга алу юлларын табу..		Л.Г.Петерсон, Раз-ступенька,Два ступенька...
	4	<i>Кабатлау</i>	1. Яссы һәм күләмле фигураларның ничек аерылулары турында күзаллауларын формалаштыру. 2. Геометрик фигураларны атый белүләрен,		Л.Г.Петерсон, Раз-ступенька,Два ступенька...

			парлаштыру ярдәмендә әйберләрне чагыштыра, кушу һәм алу мисалларын чишү күнекмәләрен ныгыту. 3. Тәрбияче ярдәмендә авырлыкларны жиңеп чыга алу юлларын табу.		
--	--	--	---	--	--

Танып белү үсеше
Бербөтен дөнья күренешен формалаштыру
һәм
әйләнә-тирә белән таныштыру

Ай	Атна	Тема	Программа эчтәлеге	Укыту-методик әдәбият
Сентябрь	1	<i>“Балалар бакчасы буйлап сәяхәт”</i>	1. Балалар бакчасына карата ярату хисләре тәрбияләү. 2. Балаларның игътибарлыкларын, куелган максатны аңлай белү сәләтен үстерү. 3. “Минем бакчам” темасына хикәя төзеп сөйләргә өйрәтү. Сүзлек: ашханә, юыну бүлмәсе, ике катлы, салганнар.	З.М. Зарипова, Туган телдә сөйләшәбез, 13 бит.
	2	<i>“Башкалабыз – Казан”</i>	1. Туган якка мэхәббәт тәрбияләү. 2. Балаларның диалогик сөйләмен, игътибарлылыгын үстерү. 3. Татарстан башкаласы Казан турында белемнәрен тирәнәйтү, Татарстан символикасы һәм аның мәгънәсе белән таныштыру. Сүзлек: әләм, тугра, башкала.	З.М. Зарипова, Туган телдә сөйләшәбез, 17 бит.
	3	<i>“А.Алиш – балалар язучысы”</i>	1. А.Алиш әсәрләренә кызыксыну уяту, язучы әкиятләре аша балаларда уңай сыйфатлар тәрбияләү. 2. Балаларның фикерләү сәләтен, бәйләнешле сөйләмен үстерү. 3. А.Алишның тормыш юлын, ижатын өйрәнүне дәвам итү. Сүзлек: батыр, көрәшче, талантлы язучы, әләкче.	З.М. Зарипова, Туган телдә сөйләшәбез, 21 бит.
	4	<i>Бакча тирәли сәяхәт. “Жәйләр үтте, көзләр”</i>	1. Балаларда көзгә табигатьнең матурлыгына соклана белү, күзәтүчәнлек һәм кызыксынучанлык сыйфатлары тәрбияләү. 2. Үзләштерелгән сүзлек запасына таянып, агач, яфрак, үләннәрне,	З.М. Зарипова, Туган телдә сөйләшәбез, 23 бит.

		<i>жигте</i>	<p>хава торышын тасвирлап сөйли белү күнекмэләрен үстерү.</p> <p>3. Күзәтүләрдән чыгып нәтижә ясаганда, исем ясагыч һәм сыйфат дәрәжәләрен белдерүче кушымчалардан файдаланырга өйрәтү (яшькелт, ямь-яшел, сап-сары, зәп-зәңгәр һ.б.).</p> <p>Сүзлек: яшькелт, сап-сары, зәп-зәңгәр.</p>	
	5	<i>“Алтын көз”</i>	<p>1. Табигатьтә көз фасылы һәм андагы үзгәрешләрне күзаллау; көзнен матурлыгын күрә һәм соклана белүләренә ирешү; балаларда эстетик хис, күзәтүчәнлек, игътибарлылык кызыксынучанлык тәрбияләү; сүз байлыгын, диалогик сөйләмне үстерүне дәвам итү; жәй һәм көз фасылларының үзгәрешләрен аера һәм күрә белүләренә ирешү.</p> <p>Сүзлек: алтын көз-золотая осень, сусыл- сочный, овал, озынча, агач кайрысы.</p>	Н.Г. Гарипова, З.С. Әхмәтова, Ф.М. Хәсәнова Әйләнә-тирә дөнья белән танышу, 35 бит
Октябрь	1	<i>Яшелчәләр күргәзмәсенә сәяхәт. “Көзгә мөгъжиза”</i>	<p>1. Балаларда туган як табигатенә, яшелчәләргә карата сакчыл караш тәрбияләү.</p> <p>2. Балаларның ижади күзаллауларын, күзәтүчәнлекләрен, логик фикерләү сәләтен үстерү.</p> <p>3. Яшелчәләр турындагы белемнәрен системалаштыру, алган белемнәрен уен барышында кинрәк һәм ижади якын килеп файдалану күнекмәләрен камилләштерү.</p> <p>Сүзлек: кисмәк, жиз бүкән, чүлмәк, яшелчә, тәм.</p>	З.М. Зарипова, Туган телдә сөйләшәбез, 26 бит.
	2	<i>“Игенче хезмәте белән танышу”</i>	<p>1. Балаларда игенче хезмәтенә хөрмәт тәрбияләү.</p> <p>2. Табышмаклар ярдәмендә күзаллау, фикерләү, акыл сәләтен үстерү.</p> <p>3. Яңа очраган сүзләрнең мөгънәләрен аңлату, сүзлек запасын баету, игенче хезмәтенә авыр һәм мактаулы эш икәннән аңлату.</p> <p>Сүзлек: сабан, механизатор, комбайнчы, тракторчы, агроном.</p>	З.М. Зарипова, Туган телдә сөйләшәбез, 30 бит.
	3	<i>“Әби-бабайларны хөрмәтлик!”</i>	<p>1. Зурларга карата хөрмәт тәрбияләү.</p> <p>2. Куелган сорауларга тулы жөмлөләр белән жавап бирү осталыгын үстерү.</p> <p>3. Әби-бабайларның кадерле кешеләр булуын төшендерү.</p> <p>Сүзлек: дәү әни, дәү эти, өлкәннәр, онык, хөрмәт.</p>	З.М. Зарипова, Туган телдә сөйләшәбез, 34 бит.
	4	<i>“Савыт-саба кибетенә”</i>	<p>1. Балаларда савыт-сабага карата сакчыл караш тәрбияләү.</p> <p>2. Балаларның күзәтүчәнлекләрен, логик фикерләү сәләтен,</p>	З.М. Зарипова, Туган телдә

		<i>сәяхәт</i>	диалогик һәм монологик сөйләмен үстерү. 3. Савыт-сабалар кибете турында белемнәрен тулыландыру, тәрбияче үрнәгендә кечкенә хикәяләр төзеп сөйләргә өйрәтү. Сүзлек: чынаяк, чәнечке, пычак, чәйнәк, кәстрүл, кашык, чүмеч, сатучы, сатып алу, киштә.	сөйләшәбез, 41 бит.
Ноябрь	1	<i>“Һәркемнең үз йорты бар”</i>	1. Балаларда дөньяда яшәүче башка халыкларга ихтирам, алар турында кызыксыну сыйфатлары тәрбияләү. 2. Балаларның фикерләү, күзаллау сәләтен үстерү. 3. Жир йөзүдә яшәүче халыкларның торак йортлары, аларның яшәү урыннарына бәйлә булуы турында аңлату. Сүзлек: тирмә, мич, бишек, сандык, сәке.	З.М.Зарипова, Туган телдә сөйләшәбез, 37 бит.
	2	<i>Киём-салым кибетенә сәяхәт</i>	1. Балаларда киёмнәргә карата зөвлек, сакчыл караш тәрбияләү. 2. Тәрбияче биргән соруларга төгәл җавап кайтара белү күнекмәсен үстерү. 3. Тормышта тышкы кыяфәтнең дә мөһимлеген аңлауларына ирешү; өс-баш, аяк киёмнәрен чагыштырырга, төркемнәргә аерырга өйрәтү. Сүзлек: бизи; шөл, бүрек, башлык – баш киёмнәре; өс (аяк) киёмнәре	З.М. Зарипова, Туган телдә сөйләшәбез, 46 бит.
	3	<i>“Су һәм кояш – безнең белән гел юлдаш”</i>	1. Балаларда үз сәламәтлекләренә карата игътибарлылык, сак караш тәрбияләү. 2. Балаларның үз фикерләрен дөрес итеп җиткерә белү күнекмәләрен үстерү, сәламәт яшәү рәвешенә омтылыш булдыру. 3. Балаларга сәламәтлекне саклауда табигатьнең әһәмиятен аңлату, чыныгу чаралары белән таныштыру. Сүзлек: талпына, армый-талмый, чыныккан, таза.	З.М. Зарипова, Туган телдә сөйләшәбез, 49 бит.
	4	<i>“Без дә хокуклы”</i>	1. Балаларда уеннар аша бердәмлек, дуслык сыйфатлары, эхлаклылык тәрбияләү. 2. Балаларның кызыксынучанлыктарын, үзләренә, тирәюндөгеләргә карата игътибарлылыктарын, логик фикерләү сәләтен үстерү. 3. Кеше хокуклары турында матур әдәбият һәм рәсемиллюстрацияләр аша балаларга аңлату, белемнәрен ныгыту. Сүзлек: хокук, пыскып, ятим, кайгыртулы.	З.М. Зарипова, Туган телдә сөйләшәбез, 54 бит.

Декабрь	1	<i>Тәжрибә. “Предметларның бер халдән икенче халга күчүе”</i>	1. Туган як табигатендәге үзгәрешләргә карата кызыксынучанлык тәрбияләү. 2. Балаларның күзәтүчәнлеген, фикерләү сәләтен һәм сөйләмен үстерүне дәвам итү. 3. Кайбер әйберләрнең бер халәттән икенче халәتكә керүен тәжрибә ясау юлы белән күзәтеп, балаларның белемнәрен тирәнәйтү. Сүзлек: карлану, кар салу, карлы-бозлы, карлы-буранлы.	З.М. Зарипова, Туган телдә сөйләшәбез, 57 бит.
	2	<i>Балалар бакчасы тирәли экскурсия. “Жимнәр сибәм кошларга”</i>	1. Балаларда кошларга сакчыл караш, кайгыртучанлык тәрбияләү. 2. Чагыштыру, күзәтүчәнлек, кызыксынучанлык күнекмәләрен үстерү. 3. Балаларның кошлар турында белемнәрен баеп, өлкәннәр ярдәмендә жимлекләр куярга өйрәтү. Сүзлек: жим, жимлек.	З.М.З арипова, Туган телдә сөйләшәбез, 61 бит.
	3	<i>Төркемдә уен оештыру. “Зоопаркка сәяхәт”</i>	1. Кыргыз хайваннарга карата кайгыртучанлык һәм зоопаркта үз-үзеңне тоту белү сыйфатлары тәрбияләү. 2. Уеннар һәм тирә-юнь белән танышу барышында балаларның бәйләнешле сөйләм телен, логик фикерләү сәләтен үстерү. 3. Кыргыз хайваннар һәм аларның үзенчәлекләре турында белемнәрен баеп. Сүзлек: бурсык, маймыл, арыслан, фил.	З.М. Зарипова, Туган телдә сөйләшәбез, 66 бит.
	4	<i>“Жир өсте, һава һәм су транспорты”</i>	1. Балаларда урамда игътибарлылык һәм транспорт хезмәткәрләренә ихтирам тәрбияләү. 2. Транспорт турындагы күзаллауларын киңәйтү, фикерләү сәләтен үстерү. 3. Балаларны транспорт төрләре белән таныштыруны дәвам итү, аларның исемнәрен истә калдыру, кулланылышын белү. Сүзлек: коры жир, су юлы, тимер юл, һава юлы	З.М. Зарипова, Туган телдә сөйләшәбез, 74 бит.
Январь	1	<i>“Машина йөртүче һәм жәяүлене кисәтүче куркынычсызлык билгеләре”</i>	1. Балаларда урамда, жәмәгать транспортында, торақ зонасында үз-үзеңне тоту культурасын тәрбияләү. 2. Юлларда күзәтүчәнлекне, фикерләү мөстәкыйльлеген, игътибарлылыкны үстерү. 3. Юл билгеләрен аера белү, юлда хәвефсезлек кагыйдәләрен өйрәнүне дәвам итү. Сүзлек: тынчы, боеручы, мәгълүмат бирүче, кисәтүче, хезмәт	З.М.Зарипова, Туган телдә сөйләшәбез, 78 бит.

			күрсәтү.	
	2	<i>“Татарча да яхшы бел, русча да яхшы бел!”</i>	1. Балаларда туган илне ярату, башка милләт вәкилләренә карата хөрмәт тәрбияләү. 2. Балаларның хәтерен, логик фикерләү сәләтен, диалогик сөйләмен, кызыксынучанлыкларын үстерү. 3. Балаларның Россия башкаласы Мәскәү турындагы белемнәрен баепу, Россия символикасы турында мәгълүмат бирү. Сүзлек: әләм, тугра, бөркет, калкан	З.М. Зарипова, Туган телдә сөйләшәбез, 88 бит.
	3	<i>“Жирне, күкне һәм диңгезне саклаучылар”</i>	1. Балаларда кыю, батыр солдат булу теләге уяту; этиләре, абыйлары белән горурлану хисе тәрбияләү. 2. Ватанны саклаучылар турындагы күзаллауларын киңәйтү; бәйләнешле сөйләм үстерү. 3. Жирне, күкне һәм диңгезне саклаучылар турында белем бирү, аларның мөһимлеген аңлату. Сүзлек: пехотачы, танкист, диңгезче, очучы, артиллерия, чик сакчылары	З.М. Зарипова, Туган телдә сөйләшәбез, 90 бит.
Февраль	1	<i>«Винни-Пух кунакка бара» – минем яраткан мультфильмым</i>	1. Балаларда башкаларның фикерләрен бүлдермичә тыңлый белү, дәрәс итеп аралаша белү сыйфатлары тәрбияләү. 2. Балаларның ижади сөйләмен, үз тәҗрибәсеннән чыгып сөйли белү күнекмәләрен үстерү. 3. Заманча мультфильмнарны танып белергә, аларның эчтәлегенә буенча үз фикерләрен башкаларга җиткерә белергә өйрәтү. Сүзлек: кунакчыл, тыйнак	З.М. Зарипова, Туган телдә сөйләшәбез, 92 бит.
	2	<i>“Балалар бакчасы тирәли максатчыл күзәтү”</i>	1. Туган ягыбызда була торган язгы табигать күренешләренә соклану хисләре тәрбияләү. 2. Балаларның күзаллау, фикерләү, акыл сәләтен үстерү. 3. Максатчыл күзәтү аша балаларны язгы табигать күренеше белән таныштыру. Сүзлек: саба жиле, йомшак, гөрләвек, каурый, бүртте, ләйсән яңгыр.	З.М. Зарипова, Туган телдә сөйләшәбез, 96 бит.
	3	<i>Тәҗрибә үткәрү. “Суган утырту”</i>	1. Балаларда суган үстерү теләге тудыру, хезмәткә хөрмәт тәрбияләү. 2. Балаларның логик фикер йөртү күнекмәләрен үстерү. 3. Суганның файдалы яшелчә икәне турында төшенчә бирү; суган	З.М. Зарипова, Туган телдә сөйләшәбез, 101 бит.

			үстерү турында белемнәрен тулыландыру. Сүзлек: жылылык, яктылык, итләч, йомры.	
	4	Уен-викторина: “Кошлар – безнең дусларыбыз!”	1. Балаларда кошларга, барлык тереклек ияләренә карата мәрхәмәтлелек, кайгыртучанлык хисләре тәрбияләү. 2. Балаларның күзаллый, тасвирлый белү сәләтен, бәйләнешле сөйләмен, ижади мөмкинлекләрен үстерү. 3. Балаларга кошлар турында белешмә бирү, тышкы билгеләренә карап танырга, исемнәрен әйтергә өйрәтүне дәвам итү. Сүзлек: сырт, туена, ерткыч, купшы, зирәк, кәеф.	З.М. Зарипова, Туган телдә сөйләшәбез, 103 бит.
Март	1	“Минем яраткан спорт төре”	1. Балаларда ихтыяр көче, сабырлык, кыюлык, уен кагыйдәләрен үтәү сыйфатлары тәрбияләү. 2. Танып белү һәм мөстәкыйль фикерләү эшчәнлеген үстерү. 3. Үз теләкләрен башкаларныкы белән яраклаштырырга, иптәшләре алдында җаваплылык хисе тоярга өйрәтү. Сүзлек: көрәшче, милли көрәш, баскетбол, волейбол, футбол, теннис.	З.М. Зарипова, Туган телдә сөйләшәбез, 106 бит.
	2	Тәҗрибә. “Сунның үзенчәлекләре”	1. Яшәү чыганагы булган суга сак караш тәрбияләү. 2. Балаларның күзаллауларын, мөстәкыйль фикер йөртә белү сәләтен үстерү. 3. Гади тәҗрибәләр һәм уеннар аша балаларның су үзенчәлекләре турындагы белемнәрен тирәнәйтү. Сүзлек: халәт, салават күпере	З.М. Зарипова, Туган телдә сөйләшәбез, 110 бит.
	3	Әңгәмә. “Янгын куркынычсызлыгы”	1. Ут чыгу куркынычы булган әйберләр белән сак булу сыйфаты тәрбияләү. 2. Балаларның уй-фикерләрен бер юнәлештә туплай белү сәләтен, игътибарлылыкларын үстерү. 3. Янгын куркынычсызлыгы кагыйдәләре белән танышуны дәвам итү, янгын чыгу очрагында үзләрен дәрәс тоту күнекмәләрен ныгыту. Сүзлек: янгын, ялкын, электр	З.М. Зарипова, Туган телдә сөйләшәбез, 111 бит.
	4	“Хуш исле нәфис гөлләр”	1. Балаларда бүлмә гөлләренә карата сак караш тәрбияләү. 2. Бәйләнешле сөйләм, чагыштыра белү, фикерләү сәләтен үстерү. 3. Бүлмә гөлләрен үзләренә генә хас үзенчәлекләре буенча танып, бер-берсеннән аерырга өйрәтү, кеше тормышында аларның	З.М. Зарипова, Туган телдә сөйләшәбез, 114 бит.

			<p>әһәмиятен аңлату. Сүзлек: бүлмә гөле, фикус, алоэ, үрмә гөл, кактус.</p>	
Апрель	1	<i>Тәҗрибә. “Кояш, су, һаваның үсемлекләр өчен әһәмияте”</i>	<p>1. Балаларда үсемлекләрне күзәтә белү сыйфаты, тирә-юньгә кызыксынучанлык тәрбияләү. 2. Гади генә тәҗрибәләр ясап, балаларның хәтерен, игътибарлылыгын, логик фикерләү сәләтен үстерү, халык авыз ижатына кызыксынуларын арттыру. 3. Балалар белгән табигать күренешләрен күзәтеп, алар арасында үзара бәйләнеш булуы турында нәтижә чыгарырга өйрәтү. Сүзлек: кислород, углекислый газ.</p>	З.М. Зарипова, Туган телдә сөйләшәбез, 115 бит.
	2	<i>“Планетарийга сәяхәт” уены</i>	<p>1. Балаларда беренче очучы Ю.Гагарин белән танышу аша илебезгә карата горурлык хисләре тәрбияләү. 2. Балаларның образлы күзаллауларын, ижадилыкларын, хәтерен үстерү. 3. Балаларга Кояш системасы, планеталар турында элементар белешмә бирү, алар турында күбрәк беләсе килү теләге уяту. Сүзлек: галәм, орбита, планета, глобус, космонавт, ракета, Кояш системасы.</p>	З.М. Зарипова, Туган телдә сөйләшәбез, 117 бит.
	3	<i>“Г.Тукайның тормышы һәм ижаты”</i>	<p>1. Балаларда Г.Тукайның күпкырлы ижатына кызыксыну уяту, ихтирам хисләре тәрбияләү. 2. Шигырьнең эчтәлегенә буенча үз фикерләрен әйтә белү, фикерләү, хәтер сәләтен үстерү. 3. Г.Тукайның тормыш һәм ижат юлы белән таныштыру, әдәби әсәрләрен тыңлый, эчтәлеген сөйли белүләренә ирешү. Сүзлек: шәкерт, буыннар, ятим.</p>	З.М. Зарипова, Туган телдә сөйләшәбез, 118 бит.
	4	<i>Урман почмагына экскурсия</i>	<p>1. Балаларда урманга һәм аның байлыкларына сак караш тәрбияләү. 2. Кешеләр тарафыннан табигатьне сакларга кирәклегенә турында нәтижә чыгара белү, логик фикер йөртә белү сәләтен үстерү. 3. Балаларның урман, андагы тереклек турындагы белемнәрен тирәнәйтү, мул табигатьнең кеше тормышында әһәмиятен аңлату. Сүзлек: урман, сәяхәтче, яшел доктор, сукмак, бака яфрагы, энже чәчәк</p>	З.М. Зарипова, Туган телдә сөйләшәбез, 122 бит.
Май	1	<i>“Камканы күзәтү”</i>	<p>1. Балаларда табигатьтәге тереклек ияләренә карата сак караш тәрбияләү.</p>	З.М. Зарипова, Туган телдә

			<p>2. Образлы күзаллау сэләтен, күзәтүчәнлекләрен, диалогик сөйләмне үстерү.</p> <p>3. Табигатьтә яшәүче бөжәкләр белән таныштыруны дәвам итү; камка турында үзләренең белгәннәрен бәйләнешле итеп сөйләргә өйрәтү.</p> <p>Сүзлек: камка, тәти кош, каты канат, кондыз оча, яфракка куна.</p>	сөйләшәбез, 124 бит.
2	“Кызыл китап” нәрсә ул?	<p>1. Кызыл китапка кертелгән хайван һәм үсемлекләрен кызгану, алар өчен борчылу хисләре уяту, табигатькә карата сак караш тәрбияләү.</p> <p>2. Балаларның әйләнә-тирә дөнья белән кызыксынуларын, бәйләнешле сөйләмнәрен үстерү.</p> <p>3. Балаларны сирәк калган һәм югалып бара торган хайваннар, үсемлекләр турындагы китап белән таныштыру, аның әһәмиятен аңлату.</p> <p>Сүзлек: Кызыл китап, кыр кәжәсе, кондыз, бөркет, дельфин, аккош, лачын, тыюлыклар.</p>	З.М. Зарипова, Туган телдә сөйләшәбез, 125 бит.	
3	“Бөек Жиңгү”	<p>1. Балаларда патриотик хисләр, туган якка, туган телгә, Ватанга мөһабәт тәрбияләү.</p> <p>2. Туган ил һәм дөньядагы вакыйгалар белән кызыксынучанлыкны үстерү.</p> <p>3. Сугышчыларыбызның Бөек Ватан сугышында күрсәткән батырлыклары турында балаларның белемнәрен арттыру.</p> <p>Сүзлек: Бөек Ватан сугышы, ветеран, хәтер, кыю, батыр, патриот, парад</p>	З.М. Зарипова, Туган телдә сөйләшәбез, 128 бит.	
4	Уен-викторина. “Чәчәкләр – тормыш яме”	<p>1. Чәчәкләргә сакчыл караш, туган як табигатен өйрәнү теләге тәрбияләү.</p> <p>2. Мөстәкыйль фикерләү, фикерне бер юнәлештә туплый белү сәләтен үстерү.</p> <p>3. Балаларның чәчәкләр турындагы белемнәрен баеп, чәчәкләрне танып белергә, тасвирлап сөйләргә өйрәтү.</p> <p>Сүзлек: энжә чәчәк, ак чәчәк, тукранбаш, хушбуй, таж, мохтаж.</p>	З.М. Зарипова, Туган телдә сөйләшәбез, 129 бит.	

Сөйләм теле үсеше

Сөйләм телен үстерү

Ай	Атна	Тема	Программа эчтәлеге	Укыту-методик әдәбият
Сентябрь	1	<i>Рәсем карау һәм хикәя төзү “Балалар бакчасында”</i>	1. Тәрбияче хезмәте турында күзаллауларын киңәйтү, тәрбияче хезмәтенә ихтирам хисләре тәрбияләү. 2. Балаларның күзәтүчәнлекләрен, хәтерен, бәйләнешле сөйләмен үстерү. 3. Тәрбияче биргән план ярдәмендә рәсем буенча хикәя төзүләренә ирешү; дусларына һәрвакыт булышырга, ярдәмгә килергә кирәклеген төшендерү. Сүзлек: «тәмле» бүлмә, «күңелле» бүлмә.	З.М. Зарипова, Туган телдә сөйләшәбез, 14 бит.
	2	<i>Әңгәмә. “Туган ил кайдан башлана?”</i>	1. Балаларда туган якка карата ярату хисләре тәрбияләү. 2. Тирә-юнь турындагы белемнәрен киңәйтү исәбенә сүз байлыгын арттыру, активлаштыру, диалогик сөйләмне үстерү. 3. Балаларның туган ил турындагы күзаллауларын киңәйтү, «кече илгә» карата кызыксыну формалаштыру. Сүзлек: инешләр, чишмәләр, балачак. Сүзлек: инешләр, чишмәләр, балачак.	З.М. Зарипова, Туган телдә сөйләшәбез, 16 бит.
	3	<i>Өстәл театры. Татар халык әкиятә “Өч кыз”</i>	1. Балаларда якыннарына, эти-әниләренә карата кайгыртучанлык, игътибарлылык сыйфатлары тәрбияләү. 2. Әкияттәге образларны дәрәс итеп бирә белү, хәтер сәләтен үстерү. 3. Әдәби әсәрләр аша тирә-юньдәге вакыйгаларга дәрәс бәя бирергә, үз фикерләрен башкаларга житкерә белергә өйрәтү. Сүзлек: гөберле бака, үрмәкүч, эрли.	З.М. Зарипова, Туган телдә сөйләшәбез, 19 бит.
	4	<i>Хикәянең эчтәлеген сөйләү: Ә. Бикчәннәева. “Тәмле сүз”</i>	1. Балаларга әсәрнең эчтәлегенә төшенергә булышу, матур әдәбият геройлары аша төрле начар сыйфатларга: дорфалык, үзен генә яратучанлыкка карата тискәре мөнәсәбәт тәрбияләү. 2. Үзе һәм яшәтәшләре кылган эшләргә дәрәс бәя бирә белү, фикерне бер юнәлештә тушый белү сәләтен, монологик сөйләмне үстерү. 3. Проблемалы сораулар аша яхшылык, шәфкатьлелек, дуслык турында күзаллау бирү. Сүзлек: тәмле телле, ефәк, юләр, тупас, тәмсез телле.	З.М. Зарипова, Туган телдә сөйләшәбез, 20 бит.

Октябрь	1	<i>Хикәя уку: А.Алиш. “Каз белән Аккош”</i>	<p>1. А.Алишның әсәрләренә кызыксыну уяту һәм балаларда сәламәтлекне саклау, ныгыту кебек яхшы сыйфатларга карата уңай мөнәсәбәт тәрбияләү.</p> <p>2. Әсәрнең эчтәлеген аңларга булышу, бәйләнешле сөйләм телен үстерү.</p> <p>3. Балаларның тәрбияче биргән сорауларга төгәл җавап кайтаруларына, әсәрнең эчтәлегенә, геройларның эш-гамәленә карата мөнәсәбәттен белдерү һәм аны үз сүзләре белән әйтүләренә ирешү.</p> <p>Сүзлек: аккош, ябык, көчсез, таза, чак</p>	З.М. Зарипова, Туган телдә сөйләшәбез, 22 бит.
	2	<i>Рәсем буенча хикәя төзү. “Көзге табигать”</i>	<p>1. Балаларда бер-берсен тыңлый белү, кирәк урында тулыландыра белү сыйфатлары тәрбияләү.</p> <p>2. Балаларның игътибарлылыгын, рәсемдәге детальләренә күрә алу сәләтен үстерү.</p> <p>3. Рәсем буенча хикәя төзеп сөйләргә ярдәм итү.</p> <p>Сүзлек: каен, нарат, имән, алтын көз, өн.</p>	З.М. Зарипова, Туган телдә сөйләшәбез, 24 бит.
	3	<i>Сәхнәләштерү: В.Хәйруллина. “Яшелчәләр бахәсе”</i>	<p>1. Балаларда матур әдәбият әсәрләренә кызыксыну тәрбияләү.</p> <p>2. Артистлык сәләтләрен үстерү.</p> <p>3. Тасвирлап сөйли белү күнекмәләрен ныгыту, шигырь эчтәлеген истә калдырырга ярдәм итү.</p> <p>Сүзлек: бәхәсләшә, рәйхан гөл, тәпән, баклажан, каротин.</p>	З.М.Зарипова, Туган телдә сөйләшәбез, 28 бит.
	4	<i>Әңгәмә. “Икмәк – тормышның нигезе”</i>	<p>1. Икмәккә сак караш тәрбияләү.</p> <p>2. Балаларның игътибарлылыгын, хәтерен, фикер йөртә белү сәләтен үстерү.</p> <p>3. Балаларга икмәкнең әһәмиятен аңлату, ипи үстерүдә катнашучыларның хезмәте турында белемнәрен ныгыту.</p> <p>Сүзлек: ярма, орлык, башак, бөртек, тегермән</p>	З.М. Зарипова, Туган телдә сөйләшәбез, 31 бит.
Ноябрь	1	<i>Үз тәҗрибәсеннән чыгып хикәя төзү: Әңгәмә. Безнең гаилә”</i>	<p>1. Балаларда гаилә әгъзаларына хөрмәт, ярату хисләре тәрбияләү.</p> <p>2. Образлы фикерләү сәләтен үстерү.</p> <p>3. Балаларның үз тәҗрибәсеннән чыгып хикәя төзүләренә ирешү.</p> <p>Сүзлек: корыч, әрем, назлы, бәбкәем, гаилә әгъзалары.</p>	З.М. Зарипова, Туган телдә сөйләшәбез, 33 бит.
	2	<i>Әңгәмә. “Йорт җиһазлары”</i>	<p>1. Йорт җиһазларына сакчыл караш, аларны ясаучыларга хөрмәт тәрбияләү.</p> <p>2. Танып белү эшчәнлеген, игътибарлылыкны үстерү.</p>	З.М. Зарипова, Туган телдә сөйләшәбез, 38 бит.

			3. Балаларның йорт жиһазлары турындагы белемнәрен баепу, тирәнәйтү. Сүзлек: жиһаз эчендә, өстендә, аста.	
	3	<i>Чагыштырма хикәя төзү. “Чәйнек белән самавыр”</i>	1. Балаларда бер-берсен тыңлый һәм җавапларны тулыландыра белү сыйфаты тәрбияләү. 2. Савыт-сабаны урынлы куллана белергә өйрәтү. Сүзлек: самавыр, алюмин, эмаль, фарфор, җиз, көмеш.	З.М. Зарипова, Туган телдә сөйләшәбез, 42 бит.
	4	<i>Әңгәмә. “Мин кунак яратам”</i>	1. Үзенең әдәпле тоту күнекмәләрен тәрбияләү. 2. Балаларның фикерне бер юнәлештә туплый белүләрен, сорауларга аңлаешлы итеп җавап бирә алу сәләтләрен үстерү. 3. Милли ризыклар турындагы белемнәрен тирәнәйтү; балаларны кунакчыл булырга, кунакларга хөрмәт күрсәтергә өйрәтү. Сүзлек: кунакчыл, кыстыбый, чәк-чәк, коймак, бәлеш.	З.М. Зарипова, Туган телдә сөйләшәбез, 43 бит.
Декабрь	1	<i>Әңгәмә. “Милли киёмнәр”</i>	1. Халык сәнгате аша балаларда зөвык, матур итеп киенергә теләк тәрбияләү. 2. Балаларның логик фикерләү сәләтен, сөйләм телен үстерү. 3. Милли киёмнәргә кызыксыну уяту, үзләренә генә хас булган үзенчәлекләрен ачыклау, төсләренә берләшүенә игътибар итү. Сүзлек: лалә, өчъяфрак, канәфер чәчәге, милли	З.М. Зарипова, Туган телдә сөйләшәбез, 47 бит.
	2	<i>Сәхнәләштерү: А.Алиш. “Куян кызы” әкиятә</i>	1. Балаларда матур әдәбиятка кызыксыну, зурлар сүзенә колак сала белү сыйфатлары, сәламәтлеккә сак караш тәрбияләү. 2. Балаларның үзләре белгән әкиятләре буенча тамашалар уйнау осталыкларын, диалогик сөйләм күнекмәләрен үстерү. 3. Балаларны тирә-юньдәгеләр кыен хәлдә калганын күрә белергә, ярдәмгә килергә, әкият образларын дәрәс итеп бирә белергә өйрәтү. Сүзлек: сәламәтлек, дөвалый, киңәш, туңмасын, киез итеклар, бәбкәм, яланаяк.	З.М. Зарипова, Туган телдә сөйләшәбез, 50 бит.
	3	<i>Әңгәмә. “Исемнең матур, кемнәр куйган?”</i>	1. Балаларда башка кешеләргә карата игътибар, исемнәргә кызыксынучанлык тәрбияләү. 2. Логик фикерләүне, хәтер сәләтен, хәрәкәт активлыгын үстерү. 3. Балаларга һәр исемнең аерымы бер мәгънә белдерүе турында төшенчә бирү; үзенең дә һәм иптәшләренең дә исемне һәм фамилиясен кыскартырга, үзгәртергә, бозарга ярамаганлыгын аңлату.	З.М. Зарипова, Туган телдә сөйләшәбез, 52 бит.

			Сүзлек: ышанычлы, турылыклы, куркусыз, тынычландыручы, дэвалаучы, мэгънэле.	
	4	Әңгәмә. “Без суыктан курукмыйбыз”	1. Кышкы табигатънең матурлыгына соклана белү сыйфаты тәрбияләү. 2. Балаларның ижади күзаллауларын, бәйләнешле сөйләмен үстерү. 3. Кыш турында белемнәрен тирәнәйтү, авазларның дәрәс әйтелешен ныгыту. Сүзлек: алсу, ыжгыра, бөтерелә, оча, шуам, тәгәрәтәм.	З.М. Зарипова, Туган телдә сөйләшәбез, 56 бит.
Январь	1	Рәсем буенча хикәя төзү: “Кышкы уеннар”	1. Балаларда үзара дустанә мөнәсәбәт, бер-берсен тыңлый белү сыйфаты тәрбияләү. 2. Балаларның бәйләнешле сөйләм телен, эзлекле итеп сөйли белү сәләтен үстерү. 3. Балаларның хикәя төзеп сөйли белүләрен ныгыту, рәсемнең эчтәлегенә буенча сорауларга тулы җавап бирүләренә ирешү. Сүзлек: шук, шаян, тимераяк, көрт	З.М. Зарипова, Туган телдә сөйләшәбез, 58 бит.
	2	Рәсем карау. “Кошлар килгән җимлеккә” (И.Н.Мурашковска методикасы буенча)	1. Балаларда кошларга сакчыл караш тәрбияләү, ярдәм итәргә теләк тудыру. 2. Рәсемнең эчтәлегенә буенча бирелгән сорауларга дәрәс, ашыкмыйча, башкалар ишетерлек һәм аңларлык итеп җавап бирү күнекмәләрен үстерү. 3. И.Н.Мурашковска методикасы буенча, рәсемгә карап, хикәя төзеп сөйләргә өйрәтү. Сүзлек: жимлек, песнәк, түше яшькелт-сары, томшык, койрык	З.М. Зарипова, Туган телдә сөйләшәбез, 63 бит.
	3	Рәсем буенча хикәя төзү. “Куянар”	1. Балаларда бер-берсен тыңлай белү сыйфаты тәрбияләү. 2. Карау өчен бирелгән рәсем турында сөйләсе килү теләген үстерү. 3. Балаларга хикәя төзеп сөйләүгә булышлык итү, кыргый хайваннар турында белемнәрен тирәнәйтү. Сүзлек: куян, көч, жиңеп булмый.	З.М. Зарипова, Туган телдә сөйләшәбез, 67 бит.
Февраль	1	Әкият уку, сәхнәләштерү. “Төлкә белән бүре” Татар халык әкиятенә	1. Балаларда театр сәнгатенә мөхәббәт һәм эстетик зәвык тәрбияләү. 2. Балаларның үзләре белгән әкиятләренә буенча тамашалар уйнау осталыкларын үстерүгә дөвам итү, диалогик сөйләм күнекмәләрен үстерү. 3. Сорауларга тулы җавап бирүләренә ирешү, әкиятнең эчтәлеген, эзлекле итеп, үз сүзләренә белән сөйләргә ярдәм итү.	З.М. Зарипова, Туган телдә сөйләшәбез, 69 бит.

			Сүзлек: чана, төягэн, бөгэрлэнгэн, яка, карана, бәке, көянтә.	
	2	<i>Үз тәҗрибәсеннән чыгып хикәя төзү: “Ишегалдында”</i>	1. Балаларда барлык тереклек ияләренә карата мәрхәмәтлелек, кайгыртучанлык хисләре тәрбияләү, аларны рәнҗетмәскә кирәклеген төшендерү. 2. Балаларның бәйләнешле сөйләмен, бер-берсен тыңлый, башкаларның җавапларын тулылындыра алу сәләтен үстерү. 3. Рәсемнәр аша балаларның йорт хайваннары һәм кошлары турындагы күзаллауларын системалаштыру, кешенең алар турында ничек кайгыртуын күзаллый белүне формалаштыру. Сүзлек: бозау, колын, көчек, чеби, бәбкә.	З.М. Зарипова, Туган телдә сөйләшәбез, 71 бит.
	3	<i>Рәсем карау. “Песи һәм песи балалары”</i>	1. Балаларда бер-береңне игътибар белән бүлдермичә, сабыр гына тыңлау сыйфатлары тәрбияләү. 2. Хайваннарның һәм балаларының исемнәрен дөрес атау күнекмәләре бирү, хәрәкәтне белдерә торган сүзләренә ныгыту. 3. Эчтәлекле рәсем буенча хикәя төзәргә өйрәтү. Сүзлек: бөгэрлэнгэн, ала, йомшак	З.М. Зарипова, Туган телдә сөйләшәбез, 72 бит.
	4	<i>Хикәянең эчтәлеген давам итеп сөйләү. Г.Мөхәмәтшин. “Ак песи”</i>	1. Балаларда игътибарлылык, ярдәмчеллек сыйфатлары тәрбияләү. 2. Балаларның иҗади күзаллауларын, фонематик ишетү сәләтен, бәйләнешле сөйләмен үстерү. 3. Балаларга үз тәҗрибәләренә таянып хикәя төзәргә, үз фикерләрен аңлаешлы итеп башкаларга җиткерергә ярдәм итү. Сүзлек: күмәч, ут-күз, ага (абый).	З.М. Зарипова, Туган телдә сөйләшәбез, 73 бит.
Март	1	<i>Чагыштырып тасвирлау хикәясе төзү. “Йөк машинасы һәм җиңел машина”</i>	1. Балаларда бер-берсен бүлдермичә тыңлый белү, игътибарлылык сыйфатлары тәрбияләү. 2. Балаларның тасвирлап сөйли белү күнекмәләрен ныгыту, мөстәкыйль фикерләү сәләтен үстерү. 3. Балаларны тәрбияче биргән план буенча чагыштырып тасвирлау хикәясе төзәргә өйрәтүне давам итү, юл йөрү кагыйдәләре турында белемнәрен ныгыту. Сүзлек: йөк машинасы, җиңел машина. Җиһазлар: аудиооязмада «Юлларда булсын»	З.М. Зарипова, Туган телдә сөйләшәбез, 76 бит.
	2	<i>Әңгәмә. “Велосипед – минем дустым”</i>	1. Балаларда юлда үз-үзеңне тоту культурасын тәрбияләү. 2. Бирелгән мәгълүматны тыңлай белү һәм үзләштерүне формалаштыру, мөстәкыйль фикер йөртә белү, коммуникатив	З.М. Зарипова, Туган телдә сөйләшәбез, 80 бит.

			сэлэглэрен үстерү. 3. Велосипедта хэвөфсез йөрү кагыйдэлэрен өйрэтү. Сүзлек: велошлем, терсәкчә, руль, утыргыч, чылбыр, багажник.	
	3	<i>Төзелеш булган жиргә саяхат яки рәсем карау “Хезмәткә хөрмәт”</i>	1. Балаларда хезмәт кешесенә, төзүчә һөнәренә хөрмәт тәрбияләү. 2. Бәйләнешле сөйләм һәм танып белү эшчәнлеген үстерү. 3. Балаларның өлкәннәр хезмәте турында күзаллауларын киңәйтү, төзүчеләр хезмәте белән таныштыру. Сүзлек: һөнәрләр, штукатурчы, ташчы, буяучы.	З.М. Зарипова, Туган телдә сөйләшәбез, 82 бит.
	4	<i>Әңгәмә. “Кем булырга?”</i>	1. Хезмәт кешесенә хөрмәт тәрбияләү. 2. Балаларның фикер йөртә белү сәләтен, диалогик сөйләмен үстерү. 3. Өлкәннәр хезмәте, аларның һөнәрләре турында балаларның белемнәрен киңәйтү, алар хезмәтенен мөһимлеген аңлату. Сүзлек: янғын сүндерүчеләр, табиб, хезмәт иясе, һөнәр	З.М. Зарипова, Туган телдә сөйләшәбез, 83 бит.
Апрель	1	<i>Әңгәмә. “Сүз эчендә энҗе бар”</i>	1. Балаларда кунаклар белән аралашу, үз-үзегне тоту кагыйдэлэрен ныгыту, кешеләргә ихтирам тәрбияләү. 2. Бәйләнешле сөйләм һәм мөстәкыйль фикерләү сәләтен үстерү. 3. Кунакларга хөрмәт күрсәтү кагыйдэлэрен бирү. Сүзлек: гадәт, әдәп, якты чырай.	З.М. Зарипова, Туган телдә сөйләшәбез, 85 бит.
	2	<i>Әңгәмә. “Теле барның – иле бар”</i>	1. Балаларда туган телебезне ярату, зурлау, аңа соклану хисләре тәрбияләү. 2. Халык авыз ижаты аша балаларның сөйләмен үстерү. 3. Мәкаль-әйтемнәрдәге төп фикерне аңларга, жырлаганда сүзләрне ачык итеп жырларга өйрәтү. Сүзлек: татлы тел, кадерләгән, күңел түрем.	З.М. Зарипова, Туган телдә сөйләшәбез, 89 бит.
	3	<i>Әңгәмә. “Әни кирәк”</i>	1. Балаларда эңиләргә карата ихтирам, хөрмәт хисләре тәрбияләү. 2. Балаларның логик фикерләү сәләтләрен, эңиләргә карата игътибарлылыкларын үстерү. 3. Сорау – жавап тибында аралашу аша баланы, үз белемнәренә таянып, фикер йөртәргә, гомумиләштерергә, аерып карарга һәм берләштерергә өйрәтү. Сүзлек: яклау, үлчи, шәфкать.	З.М. Зарипова, Туган телдә сөйләшәбез, 93 бит.
	4	<i>Рәсем буенча хикәя төзү: Яз”</i>	1. Балаларда сөйләгәнне игътибар белән тыңлый белү, сорауларга төгәл жавап бирә белү сыйфаты тәрбияләү. 2. Әйләнә-тирә дөньяга эстетик мөнәсәбәт формалаштыру,	З.М. Зарипова, Туган телдә сөйләшәбез, 97 бит.

		<i>(И.Н.Мурашкова методикасын кулланып)</i>	бэйлэнешле сөйләмне үстерү. 3. Балаларны табигатьтә була торган үзгәрешләрне күрә белергә өйрәтү, рәсем буенча сөйли белүләрненә ирешү	
Май	1	<i>“Татар халык ижаты аша язны тасвирлау”</i>	1. Балаларда бер-берсен игътибар белән тыңлый, иптәше сөйләгәнне тулыландыра, аның эшчәнлегенә дәрәс бәя бирә белү сыйфатлары тәрбияләү. 2. Халык авыз ижаты белән таныштыру аркылы балаларның сүзлек байлыгын, диалогик сөйләмнән, хәтер, ижади уйлау сәләтләрнен үстерү. 3. Яз турында эндәшләр, тизәйткечләр, әйтәнүләр, сынамышлар өйрәтүне давам итү. Сүзлек: тәти, күк күлмәк, келәт.	З.М. Зарипова, Туган телдә сөйләшәбез, 98 бит.
	2	<i>Терәк сораулар буенча, рәсемгә карап, чагыштырма хикәя төзү. “Сыерчык белән карга яз килүгә шатлана”</i>	1. Кошларга сак караш һәм кайгыртучанлык хисе тәрбияләү. 2. Балаларның күзаллау, тасвирлый белү сәләтен үстерү. 3. Кошлар турында белешмә бирү, тышкы билгеләрнен карап сыерчыкны һәм карганы танырга өйрәтү, кешеләрнен алар турында ничек кайгыртуын күзаллый белүне формалаштыру. Сүзлек: сыерчык оясы, моң-көөң.	З.М. Зарипова, Туган телдә сөйләшәбез, 102 бит.
	3	<i>Әңгәмә. “Яңгыркаем, яу, яу!”</i>	1. Табигатькә сак караш һәм мэхәббәт тәрбияләү. 2. Балаларның фикерне бер юнәлештә туплый белү сәләтен, игътибарлылыкларын үстерү. 3. Табигатьтә була торган үзгәрешләр турында балаларның күзаллауларын киңәйтү, яңгырның каян килеп чыгуын аңлату, табигатькә соклана һәм аның гүзәллеген күрә белергә өйрәтү. Сүзлек: ләйсән яңгыр, эре яңгыр, яшенле яңгыр, суалчан.	З.М. Зарипова, Туган телдә сөйләшәбез, 108 бит.
	4	<i>Әкият эчтәлеген сөйләү: Ф.Зариф. “Татлы жәй”</i>	1. Жәйге табигатьнен матурлыгына соклана белү, күзәтүчәнлек һәм кызыксыну хисе тәрбияләү. 2. Балаларның сүзлек запасын арттыру, бэйлэнешле сөйләм телен, фикерне бер юнәлештә туплый белү сәләтен үстерү. 3. Әкиятләргә кызыксыну уяту, сөйли белү теләге тудыру, аңларга өйрәтү. Сүзлек: татлы, нигъмәтләр, сыйпап, гомумән, игелек, чырылдашкан, нәни йөнтәскәйләр, гажәеп.	З.М. Зарипова, Туган телдә сөйләшәбез, 126 бит.

Сөйләм теле үсеше
Рус теле

Месяц	Неделя	Тема	Программное содержание	Источник
Сентябрь	1	<i>«Игры и игрушки»</i>	1. Формирование умений и навыков аудирования отчетливой русской речи и говорения в игровых и учебных ситуациях по теме, опираясь на ранее приобретенные знания.	С.М.Гаффарова, Г.З.Гарафиева, Изучаем русский язык, стр. 84, № 1.
			2. Расширение активного словаря за счет названий игрушек, слов, обозначающих действие с игрушками и признак предмета.	С.М.Гаффарова, Г.З.Гарафиева, Изучаем русский язык, стр. 86, № 2.
			3. Повторение пройденного материала.	С.М.Гаффарова, Г.З.Гарафиева, Изучаем русский язык, стр. 87, № 3.
	2	<i>«Игры и игрушки»</i>	1. Выработка умений и навыков употреблять в речи формы множественного числа имен существительных и глаголов.	С.М.Гаффарова, Г.З.Гарафиева, Изучаем русский язык, стр. 88, № 4.
			2. Выработка умений и навыков понимать предложения с вопросительными словами кто?, что?, где?, какой?, у кого? и отвечать на них.	С.М.Гаффарова, Г.З.Гарафиева, Изучаем русский язык, стр. 89, № 5.
			3. Повторение пройденного материала.	С.М. Гаффарова, Г.З.Гарафиева, Изучаем русский язык, стр. 90, № 6.
	3	<i>«Игры и игрушки»</i>	1. Упражнение детей в правильном произношении русских звуков в словах и предложениях	С.М. Гаффарова, Г.З. Гарафиева. «Изучаем русский язык», стр.90, № 7.
			2. Закрепление умений и навыков различать по интонации и правильно произносить повествовательные, вопросительные и побудительные предложения.	С.М.Гаффарова, Г.З.Гарафиева, Изучаем русский язык, стр.92, № 8.
			3. Повторение пройденного материала.	С.М.Гаффарова, Г.З.Гарафиева, Изучаем русский язык, стр.94, № 9.
	4	<i>«Игры и игрушки»</i>	1. Формирование умений и навыков аудирования отчетливой русской речи и говорения в игровых и	С.М.Гаффарова, Г.З.Гарафиева, Изучаем русский язык, стр. 94, №

			учебных ситуациях по теме, опираясь на ранее приобретенные знания.	10.
			2. Расширение активного словаря за счет названий игрушек, слов, обозначающих действие с игрушками и признак предмета.	С.М.Гаффарова, Г.З.Гарафиева, Изучаем русский язык, стр. 96, № 11.
			3. Повторение пройденного материала.	С.М.Гаффарова, Г.З.Гарафиева, Изучаем русский язык, стр. 98, № 12.
Октябрь	1	<i>«Игры и игрушки»</i>	1. Выработка умений и навыков употреблять в речи формы множественного числа имен существительных и глаголов.	С.М.Гаффарова, Г.З.Гарафиева, Изучаем русский язык, стр. 98, № 13.
			2. Выработка умений и навыков понимать предложения с вопросительными словами кто?, что?, где?, какой?, у кого? и отвечать на них.	С.М.Гаффарова, Г.З.Гарафиева, Изучаем русский язык, стр. 99, № 14.
			3. Повторение пройденного материала.	С.М.Гаффарова, Г.З.Гарафиева, Изучаем русский язык, стр. 101, № 15.
	2	<i>«Игры и игрушки»</i>	1. Упражнение детей в правильном произношении русских звуков в словах и предложениях	С.М.Гаффарова, Г.З.Гарафиева, Изучаем русский язык, стр. 101, № 16.
			2. Закрепление умений и навыков различать по интонации и правильно произносить повествовательные, вопросительные и побудительные предложения.	С.М.Гаффарова, Г.З.Гарафиева, Изучаем русский язык, стр. 102, № 17.
			3. Повторение пройденного материала.	С.М.Гаффарова, Г.З.Гарафиева, Изучаем русский язык, стр. 104, № 18.
	3	<i>«Дом, в котором я живу»</i>	1. Формирование и развитие умений и навыков аудирования и говорения в известных и новых учебно-игровых ситуациях по теме.	С.М.Гаффарова, Г.З.Гарафиева, Изучаем русский язык, стр.105, № 1.
			2. Обогащение словаря детей существительными, обозначающими членов семьи (мама, папа, бабушка, дедушка, девочка, мальчик, сестра, брат, дочка, сын), предметов мебели, глаголами, обозначающими	С.М.Гаффарова, Г.З.Гарафиева, Изучаем русский язык, стр.106, № 2.

			действия (стирает, играет, вяжет, поливает, рисует, стоит, живет и т.д.).	
			3. Повторение пройденного материала.	С.М.Гаффарова, Г.З.Гарафиева, Изучаем русский язык, стр.107, № 3.
	4	«Дом, в котором я живу»	1. Закрепление и активизация усвоенных ранее глаголов. Формирование умения понимать предложения с вопросительными словами, отвечать на вопросы у кого?, чья?, что делает?, какой?, какая?, где?	С.М.Гаффарова, Г.З.Гарафиева, Изучаем русский язык, стр.107, № 4.
			2. Закрепление умений и навыков правильного произношения русских звуков и их сочетаний. Воспитание любви и бережного отношения к членам своей семьи, предметам быта. Развитие мелкой моторики рук.	С.М.Гаффарова, Г.З.Гарафиева, Изучаем русский язык, стр.108, № 5.
			3. Повторение пройденного материала.	С.М.Гаффарова, Г.З.Гарафиева, Изучаем русский язык, стр.108, № 6.
Ноябрь	1	«Дом, в котором я живу»	1. Формирование и развитие умений и навыков аудирования и говорения в известных и новых учебно-игровых ситуациях по теме.	С.М.Гаффарова, Г.З.Гарафиева, Изучаем русский язык, стр.108, № 7.
			2. Обогащение словаря детей существительными, обозначающими членов семьи (мама, папа, бабушка, дедушка, девочка, мальчик, сестра, брат, дочка, сын), предметов мебели, глаголами, обозначающими действия (стирает, играет, вяжет, поливает, рисует, стоит, живет и т.д.).	С.М.Гаффарова, Г.З.Гарафиева, Изучаем русский язык, стр.109, № 8.
			3. Повторение пройденного материала.	С.М.Гаффарова, Г.З.Гарафиева, Изучаем русский язык, стр.110, № 9.
	2	«Дом, в котором я живу»	1. Закрепление и активизация усвоенных ранее глаголов. Формирование умения понимать предложения с вопросительными словами, отвечать на вопросы у кого?, чья?, что делает?, какой?, какая?, где?	С.М.Гаффарова, Г.З.Гарафиева, Изучаем русский язык, стр.110, № 10.
			2. Закрепление умений и навыков правильного	С.М.Гаффарова, Г.З.Гарафиева,

			произношения русских звуков и их сочетаний. Воспитание любви и бережного отношения к членам своей семьи, предметам быта. Развитие мелкой моторики рук.	Изучаем русский язык, стр.110, № 11.
			3. Повторение пройденного материала.	С.М.Гаффарова, Г.З.Гарафиева, Изучаем русский язык, стр.111, № 12.
	3	<i>«Дом, в котором я живу»</i>	1. Формирование и развитие умений и навыков аудирования и говорения в известных и новых учебно-игровых ситуациях по теме.	С.М.Гаффарова, Г.З.Гарафиева, Изучаем русский язык, стр.111, № 13.
2. Обогащение словаря детей существительными, обозначающими членов семьи (мама, папа, бабушка, дедушка, девочка, мальчик, сестра, брат, дочка, сын), предметов мебели, глаголами, обозначающими действия (стирает, играет, вяжет, поливает, рисует, стоит, живет и т.д.).			С.М.Гаффарова, Г.З.Гарафиева, Изучаем русский язык, стр.112, № 14.	
3. Повторение пройденного материала.			С.М.Гаффарова, Г.З.Гарафиева, Изучаем русский язык, стр.113, № 15.	
	4	<i>«Дом, в котором я живу»</i>	1. Закрепление и активизация усвоенных ранее глаголов. Формирование умения понимать предложения с вопросительными словами, отвечать на вопросы у кого?, чья?, что делает?, какой?, какая?, где?	С.М.Гаффарова, Г.З.Гарафиева, Изучаем русский язык, стр.113, № 16
2. Закрепление умений и навыков правильного произношения русских звуков и их сочетаний. Воспитание любви и бережного отношения к членам своей семьи, предметам быта. Развитие мелкой моторики рук.			С.М.Гаффарова, Г.З.Гарафиева, Изучаем русский язык, стр.114, № 17.	
3. Повторение пройденного материала.			С.М.Гаффарова, Г.З.Гарафиева, Изучаем русский язык, стр.115, № 18.	
Декабрь	1	<i>«Дом, в котором я живу»</i>	1. Формирование и развитие умений и навыков аудирования и говорения в известных и новых учебно-игровых ситуациях по теме.	С.М.Гаффарова, Г.З.Гарафиева, Изучаем русский язык, стр.115, № 19.

			<p>2. Обогащение словаря детей существительными, обозначающими членов семьи (мама, папа, бабушка, дедушка, девочка, мальчик, сестра, брат, дочка, сын), предметов мебели, глаголами, обозначающими действия (стирает, играет, вяжет, поливает, рисует, стоит, живет и т.д.).</p>	С.М.Гаффарова, Г.З.Гарафиева, Изучаем русский язык, стр.116, № 20.
			3. Повторение пройденного материала.	С.М.Гаффарова, Г.З.Гарафиева, Изучаем русский язык, стр.117, № 21.
2	<i>«Дом, в котором я живу»</i>	1. Закрепление и активизация усвоенных ранее глаголов. Формирование умения понимать предложения с вопросительными словами, отвечать на вопросы у кого?, чья?, что делает?, какой?, какая?, где?		С.М.Гаффарова, Г.З.Гарафиева, Изучаем русский язык, стр.117, № 22.
		2. Закрепление умений и навыков правильного произношения русских звуков и их сочетаний. Воспитание любви и бережного отношения к членам своей семьи, предметам быта. Развитие мелкой моторики рук.		С.М.Гаффарова, Г.З.Гарафиева, Изучаем русский язык, стр.118, № 23.
		3. Повторение пройденного материала.		С.М.Гаффарова, Г.З.Гарафиева, Изучаем русский язык, стр.118, № 24.
3	<i>«Посуда и продукты питания»</i>	1. Обогащение словарного запаса существительными, обозначающими посуду и продукты питания, глаголами изъявительного, повелительного наклонения, прилагательными, обозначающими цвет, форму, величину, вкус.		С.М.Гаффарова, Г.З.Гарафиева, Изучаем русский язык, стр.119, № 1.
		2. Закрепить умение понимать, употреблять в речи формы родительного падежа личных местоимений и имен существительных с предлогом у (у меня, у тебя, у мамы и т.д.).		С.М.Гаффарова, Г.З.Гарафиева, Изучаем русский язык, стр.120, № 2.
		3. Повторение пройденного материала.		С.М.Гаффарова, Г.З.Гарафиева, Изучаем русский язык, стр.121, № 3.

	4	«Посуда и продукты питания»	1. Закрепление умений и навыков правильного произношения звуков русского языка. Развивать мелкую моторику рук.	С.М.Гаффарова, Г.З.Гарафиева, Изучаем русский язык, стр.121, № 4.
			2. Выработка умений понимать смысл предложений с вопросительным словом чем? Развивать логическое мышление, внимание и память.	С.М.Гаффарова, Г.З.Гарафиева, Изучаем русский язык, стр.122, № 5.
			3. Повторение пройденного материала.	С.М.Гаффарова, Г.З.Гарафиева, Изучаем русский язык, стр.123, № 6.
Январь	1	«Посуда и продукты питания»	1. Обогащение словарного запаса существительными, обозначающими посуду и продукты питания, глаголами изъявительного, повелительного наклонения, прилагательными, обозначающими цвет, форму, величину, вкус.	С.М.Гаффарова, Г.З.Гарафиева, Изучаем русский язык, стр.123, № 7.
			2. Закрепить умение понимать, употреблять в речи формы родительного падежа личных местоимений и имен существительных с предлогом у (у меня, у тебя, у мамы и т.д.).	С.М.Гаффарова, Г.З.Гарафиева, Изучаем русский язык, стр.124, № 8.
			3. Повторение пройденного материала.	С.М.Гаффарова, Г.З.Гарафиева, Изучаем русский язык, стр.125, № 9.
	2	«Одежда и обувь»	1. Расширение и активизация словарного запаса детей. Уточнение названий и назначений предметов одежды, обуви, головных уборов. Уточнение и закрепление артикуляции звуков русского языка	С.М.Гаффарова, Г.З.Гарафиева, Изучаем русский язык, стр.126, № 1.
			2. Выработка умений образовывать и употреблять в речи формы родительного падежа единственного числа существительных, отвечающих на вопрос у кого? Развитие логического мышления, внимания и памяти.	С.М.Гаффарова, Г.З.Гарафиева, Изучаем русский язык, стр.127, № 2.
			3. Повторение пройденного материала.	С.М.Гаффарова, Г.З.Гарафиева, Изучаем русский язык, стр.138, № 3.

	3	<i>«Одежда и обувь»</i>	1. Закрепить умение понимать, употреблять в речи формы родительного падежа личных местоимений с предлогом у (у нее, у него). Воспитание аккуратности, опрятности, бережного отношения к предметам одежды.	С.М.Гаффарова, Г.З.Гарафиева, Изучаем русский язык, стр.128, № 4.
			2. Формирование умений согласовывать притяжательные местоимения мой, моя, мое с существительными единственного числа.	С.М.Гаффарова, Г.З.Гарафиева, Изучаем русский язык, стр.129, № 5.
			3. Повторение пройденного материала.	С.М.Гаффарова, Г.З.Гарафиева, Изучаем русский язык, стр.130, № 6.
Февраль	1	<i>«Одежда и обувь»</i>	1. Расширение и активизация словарного запаса детей. Уточнение названий и назначений предметов одежды, обуви, головных уборов. Уточнение и закрепление артикуляции звуков русского языка.	С.М.Гаффарова, Г.З.Гарафиева, Изучаем русский язык, стр.130, № 7.
			2. Выработка умений образовывать и употреблять в речи формы родительного падежа единственного числа существительных, отвечающих на вопрос у кого? Развитие логического мышления, внимания и памяти.	С.М.Гаффарова, Г.З.Гарафиева, Изучаем русский язык, стр.131, № 8.
			1. Расширение и активизация словарного запаса детей. Уточнение названий и назначений предметов одежды, обуви, головных уборов. Уточнение и закрепление артикуляции звуков русского языка	С.М.Гаффарова, Г.З.Гарафиева, Изучаем русский язык, стр.132, № 9.
	2	<i>«Домашние и дикие животные»</i>	1. Формирование умений и навыков аудирования и говорения в новых и знакомых игровых и учебных ситуациях. Развитие логического мышления и памяти.	С.М.Гаффарова, Г.З.Гарафиева, Изучаем русский язык, стр.133, № 1.
2. Обогащение активного словарного запаса существительными, обозначающими домашних, диких животных, птиц и их детенышей, глаголами, обозначающими действия животных и людей.			С.М.Гаффарова, Г.З.Гарафиева, Изучаем русский язык, стр.134 № 2.	

			3. Повторение пройденного материала.	С.М.Гаффарова, Г.З.Гарафиева, Изучаем русский язык, стр.135, № 3.
	3	<i>«Домашние и дикие животные»</i>	1. Закрепление умений и навыков воспринимать на слух и произносить слова с усвоенными звуками и их сочетаниями, трудными для детей татар.	С.М.Гаффарова, Г.З.Гарафиева, Изучаем русский язык, стр.135, № 4.
2. Выработка умений понимать и употреблять в речи вопросительные предложения со словом <i>чей?</i> , <i>чья?</i> , <i>где?</i> , <i>кому?</i> , различать значения предлогов <i>«в»</i> и <i>«на»</i> . Развитие мелкой моторики рук.			С.М.Гаффарова, Г.З.Гарафиева, Изучаем русский язык, стр.136, № 5.	
3. Повторение пройденного материала.			С.М.Гаффарова, Г.З.Гарафиева, Изучаем русский язык, стр.137, № 6.	
	4	<i>«Домашние и дикие животные»</i>	1. Формирование умений и навыков аудирования и говорения в новых и знакомых игровых и учебных ситуациях. Развитие логического мышления и памяти.	С.М.Гаффарова, Г.З.Гарафиева, Изучаем русский язык, стр.137, № 7.
2. Обогащение активного словарного запаса существительными, обозначающими домашних, диких животных, птиц и их детенышей, глаголами, обозначающими действия животных и людей.			С.М.Гаффарова, Г.З.Гарафиева, Изучаем русский язык, стр. 138, № 8.	
3. Повторение пройденного материала.			С.М.Гаффарова, Г.З.Гарафиева, Изучаем русский язык, стр. 140, № 9.	
Март	1	<i>«Домашние и дикие животные»</i>	1. Закрепление умений и навыков воспринимать на слух и произносить слова с усвоенными звуками и их сочетаниями, трудными для детей татар.	С.М.Гаффарова, Г.З.Гарафиева, Изучаем русский язык, стр.140, № 10.
			2. Выработка умений понимать и употреблять в речи вопросительные предложения со словом <i>чей?</i> , <i>чья?</i> , <i>где?</i> , <i>кому?</i> , различать значения предлогов <i>«в»</i> и <i>«на»</i> . Развитие мелкой моторики рук.	С.М.Гаффарова, Г.З.Гарафиева, Изучаем русский язык, стр.141, № 11.
			3. Повторение пройденного материала.	С.М.Гаффарова, Г.З.Гарафиева, Изучаем русский язык, стр.142, № 12.

	2	<i>«Сад и огород»</i>	1. Обогащение активного словаря за счет существительных, обозначающих овощи и фрукты, прилагательных, обозначающих признак и свойство предмета (сладкий, круглый, желтый и т.д.).	С.М.Гаффарова, Г.З.Гарафиева, Изучаем русский язык, стр.144, № 1.	
			2 Выработка умений и навыков понимать и употреблять в речи вопросительные предложения со словом куда, кому?, у кого? Развитие логического мышления, внимания и памяти.	С.М.Гаффарова, Г.З.Гарафиева, Изучаем русский язык, стр.145, № 2.	
			3. Повторение пройденного материала.	С.М.Гаффарова, Г.З.Гарафиева, Изучаем русский язык, стр.146, № 3.	
	3	<i>«Сад и огород»</i>	1. Активизация в речи имен прилагательных, совершенствование умений согласования прилагательных с существительными в роде и числе.	С.М.Гаффарова, Г.З.Гарафиева, Изучаем русский язык, стр.146, № 4.	
			2. Выработка умений согласовывать числительное с существительными. Развитие мелкой моторики рук.	С.М.Гаффарова, Г.З.Гарафиева, Изучаем русский язык, стр.147, № 5	
			3. Повторение пройденного материала.	С.М.Гаффарова, Г.З.Гарафиева, Изучаем русский язык, стр.148, № 6.	
	4	<i>«Сад и огород»</i>	1. Обогащение активного словаря за счет существительных, обозначающих овощи и фрукты, прилагательных, обозначающих признак и свойство предмета (сладкий, круглый, желтый и т.д.).	С.М.Гаффарова, Г.З.Гарафиева, Изучаем русский язык, стр.148, № 7.	
			2 Выработка умений и навыков понимать и употреблять в речи вопросительные предложения со словом куда, кому?, у кого? Развитие логического мышления, внимания и памяти.	С.М.Гаффарова, Г.З.Гарафиева, Изучаем русский язык, стр.149, № 8.	
			3. Повторение пройденного материала.	С.М.Гаффарова, Г.З.Гарафиева, Изучаем русский язык, стр.150, № 9.	
	Апрель	1	<i>«Транспорт»</i>	1. Формирование и развитие навыков аудирования и говорения в знакомых и новых игровых учебных ситуациях по пройденным темам и по теме «Транспорт».	С.М.Гаффарова, Г.З.Гарафиева, Изучаем русский язык, стр.151, № 1.
				2. Обогащение активного словарного запаса	С.М.Гаффарова, Г.З.Гарафиева,

			существительными, глаголами по теме «Транспорт», закрепление умений различать и правильно употреблять в речи существительные в форме единственного и множественного числа (машина – машины, самолет – самолеты и т.д.).	Изучаем русский язык, стр.152, № 2
			3. Повторение пройденного материала.	С.М.Гаффарова, Г.З.Гарафиева, Изучаем русский язык, стр.153, № 3.
2	«Транспорт»	1. Формирование умений согласовывать притяжательные местоимения мой, моя с существительными единственного числа.		С.М.Гаффарова, Г.З.Гарафиева, Изучаем русский язык, стр.153, № 4.
		2. Формирование и развитие навыков аудирования и говорения в знакомых и новых игровых учебных ситуациях по пройденным темам и по теме «Транспорт».		С.М.Гаффарова, Г.З.Гарафиева, Изучаем русский язык, стр.154, № 5.
		3. Повторение пройденного материала.		С.М.Гаффарова, Г.З.Гарафиева, Изучаем русский язык, стр.156, № 6.
3	«Транспорт»	1. Развитие слухового внимания, упражнение детей в правильном произношении звуков и звукосочетаний русского языка. Привитие интереса к русскому языку.		С.М.Гаффарова, Г.З.Гарафиева, Изучаем русский язык, стр.156, № 7.
		2. Обогащение активного словарного запаса существительными, глаголами по теме «Транспорт», закрепление умений различать и правильно употреблять в речи существительные в форме единственного и множественного числа (машина – машины, самолет – самолеты и т.д.).		С.М.Гаффарова, Г.З.Гарафиева, Изучаем русский язык, стр.157, № 8.
		3. Повторение пройденного материала.		С.М.Гаффарова, Г.З.Гарафиева, Изучаем русский язык, стр.158, № 9.
4	«Транспорт»	1. Развитие слухового внимания, упражнение детей в правильном произношении звуков и звукосочетаний русского языка.		С.М.Гаффарова, Г.З.Гарафиева, Изучаем русский язык, стр.158, № 9.
		2. Обогащение активного словарного запаса существительными, глаголами по теме «Транспорт», закрепление умений различать и правильно		С.М.Гаффарова, Г.З.Гарафиева, Изучаем русский язык, стр.158, № 9.

			употреблять в речи существительные в форме единственного и множественного числа (машина – машины, самолет – самолеты и т.д.).	
			3. Повторение пройденного материала.	С.М.Гаффарова, Г.З.Гарафиева, Изучаем русский язык, стр.158, № 9.
Май	1	«Транспорт»	1. Формирование умений согласовывать притяжательные местоимения мой, моя с существительными единственного числа.	С.М.Гаффарова, Г.З.Гарафиева, Изучаем русский язык, стр.158, № 9.
			2. Формирование и развитие навыков аудирования и говорения в знакомых и новых игровых учебных ситуациях по пройденным темам и по теме «Транспорт».	С.М.Гаффарова, Г.З.Гарафиева, Изучаем русский язык, стр.158, № 9.
			3. Повторение пройденного материала.	С.М.Гаффарова, Г.З.Гарафиева, Изучаем русский язык.
	2	«Транспорт»	1. Развитие слухового внимания, упражнение детей в правильном произношении звуков и звукосочетаний русского языка. Привитие интереса к русскому языку.	С.М.Гаффарова, Г.З.Гарафиева, Изучаем русский язык
			2. Обогащение активного словарного запаса существительными, глаголами по теме «Транспорт», закрепление умений различать и правильно употреблять в речи существительные в форме единственного и множественного числа (машина – машины, самолет – самолеты и т.д.).	С.М.Гаффарова, Г.З.Гарафиева, Изучаем русский язык
			3. Повторение пройденного материала.	С.М.Гаффарова, Г.З.Гарафиева, Изучаем русский язык
	3	«Транспорт»	1. Развитие слухового внимания, упражнение детей в правильном произношении звуков и звукосочетаний русского языка. Привитие интереса к русскому языку. Повторение пройденного материала.	С.М.Гаффарова, Г.З.Гарафиева, Изучаем русский язык

			<p>2. Формирование умений согласовывать притяжательные местоимения мой, моя с существительными единственного числа. • Развитие слухового внимания, упражнение детей в правильном произношении звуков и звукосочетаний русского языка. Повторение пройденного материала.</p>	С.М.Гаффарова, Г.З.Гарафиева, Изучаем русский язык
			<p>3. Повторение пройденного материала.</p>	С.М.Гаффарова, Г.З.Гарафиева, Изучаем русский язык
	4	«Транспорт»	<p>1. Формирование и развитие навыков аудирования и говорения в знакомых и новых игровых учебных ситуациях по пройденным темам и по теме «Транспорт». Повторение пройденного материала.</p>	С.М.Гаффарова, Г.З.Гарафиева, Изучаем русский язык
			<p>2. Обогащение активного словарного запаса существительными, глаголами по теме «Транспорт», закрепление умений различать и правильно употреблять в речи существительные в форме единственного и множественного числа (машина – машины, самолет – самолеты и т.д.).</p>	С.М.Гаффарова, Г.З.Гарафиева, Изучаем русский язык
			<p>3. Повторение пройденного материала.</p>	С.М.Гаффарова, Г.З.Гарафиева, Изучаем русский язык

**Сөйләм теле үсеше
Матур әдәбият уку**

Ай	Атна	Тема	Программа эчтәлеге	Укыту-методик әдәбият
Сентябрь	1	<i>Шигырь ятлау: М.Фәйзуллина. “Өлкән группага күчкәч”</i>	1. Балаларда балалар бакчасына карата ярату хисләре тәрбияләү. 2. Балаларның хәтер сәләтен үстерү. 3. Шигырьгә кызыксыну уяту һәм ятлау теләге, һәр эшне вакытында эшләү кирәклегенә турында аңлату. Сүзлек: өлкән, оят, соңга калу.	З.М. Зарипова, Туган телдә сөйләшәбез, 15 бит.
	2	<i>Шигырь уку: Р.Рәкыйпов. “Мин яратам сине, Татарстан”.</i>	1. Матур әдәбият әсәрләре аша балалар күңелендә туган илне сөю хисе тәрбияләү. 2. Балаларның тыңлый белү, үз фикерләрен башкаларга жеткерә белү сәләтен үстерү. 3. Туган як турында балаларның белемнәрен системалаштыру, сорауларга тулы итеп җавап бирүләренә ирешү. Сүзлек: горур, жан эретә торган, тургайлар.	З.М.Зарипова, Туган телдә сөйләшәбез, 18 бит.
	3	<i>Шигырь уку: Х.Шабановның “Кадерлә син китاپны</i>	1.Шигырь эчтәлеген аңлап аның буенча әңгәмә корырга өйрәтү: 2.Диалогик сөйләм күнекмәләре булдыру: 3.Балаларда китапка карата ихтирам, мөхәббәт, кайгыртучанлык хисләрен тәрбияләүне дәвам итү. Сүзлек:кинәшче, керле кул, бөкләмә, керсез күңел, хөрмәткә хаклы	Г.Ә.Нәбиуллина,Л.Г.Гыйләжева, “Татар телендә сөйләм үстерү 16 бит
	4	<i>Шигырь ятлау: Х.Халиков «Көз»</i>	1. Балаларда көзгә табигатьнең матурлыгына соклана белү, күзәтүчәнлек сыйфатлары тәрбияләү. 2. Балаларның хәтер сәләтен, диалогик сөйләмнәрен үстерү. 3. Матур әдәбият белән балаларның кызыксынуын үстерү буенча алдагы эшчәлектә башланган эшне дәвам итү, шигырьнең эчтәлеген, катлаулы сүзләрен аңларга булышу, шигырьне яттан сөйләргә өйрәтү. Сүзлек: елый, сер, аяз, коймый, талгын җил.	З.М. Зарипова, Туган телдә сөйләшәбез, 25 бит.

	5	<i>Шигырь ятлау:</i> <i>Х. Гарданов</i> <i>“Түтәлләрдә үсте яшелчә”</i>	1. Балаларда бер-берсен тыңлый белү сыйфаты тәрбияләү. 2. Балаларда хәтер сәләтен, игътибарлыгын үстерү. 3. Матур әдәбият эсәрен сәнгатьле итеп сөйли белүләренә ирешү, сорауларга тулы җавап алу. Сүзлек: катлы-катлы, йодрык-йодрык, кып-кызыл.	З.М. Зарипова, Туган телдә сөйләшәбез, бит. 29
Октябрь	1	<i>Әкият уку:</i> <i>“Икмәк”</i> <i>Төрөкмән халык әкияте</i>	1. Икмәккә сак караш, хөрмәт тәрбияләү. 2. Балаларның игътибарлылыкларын, хәтер сәләтен, диалогик сөйләм күнекмәләрен үстерү. 3. Игенче хезмәте турындагы белемнәрен ныгыту. Сүзлек: төрөкмән, иген, игенче, жир сөрү, ашлык, башак, тегермән.	Туган телдә сөйләшәбез, бит. 32
	2	<i>Шигырь ятлау:</i> <i>Ә. Бикчәнтәева</i> <i>“Дәү әнием”</i>	1. Гаиләңне ярату, дәү әниләргә карата хөрмәт хисләре тәрбияләү. 2. Балаларның хәтер сәләтен, игътибарлыгын, диалогик сөйләмнәрен үстерү. 3. Шигырьне сәнгатьле итеп сөйләү күнекмәләре бирү. Сүзлек: гаилә әгъзалары, дәү әни, бәбкәм, нур.	З.М. Зарипова, Туган телдә сөйләшәбез, бит. 36
	3	<i>Шигырь уку:</i> <i>Ә. Ерикәй.</i> <i>“Әти йорт төзи”</i>	1. Балаларда әти кешегә карата ихтирам һәм хөрмәт тәрбияләү. 2. Балаларның диалогик сөйләмен, логик фикерләү сәләтен үстерү. 3. Шигырьне игътибар белән тыңларга, эчтәлегә буенча тәрбияченең биргән сорауларына тулы җавап бирергә өйрәтү, балаларның төзүче һөнәре турында белемнәрен системалаштыру. Сүзлек: биек, кирпеч түши, сырлап, шомартып, турылап.	З.М. Зарипова, Туган телдә сөйләшәбез, бит. 40
	4	<i>Хикәя сөйләү:</i> <i>“Тәлинканең төбе нинди?”</i>	1. Балаларда савыт-сабаларга карата сак караш тәрбияләү. 2. Әсәрнең төп идеясын аңлай, геройларның кылган эшләренә дәрәс бәя бирү күнекмәләрен, монологик сөйләмне үстерү. 3. Алган белемнәрен уен барышында киңрәк һәм иҗади якын килеп файдалану күнекмәләрен камилләштерү. Сүзлек: ашханә, тәлинка төбе, аш тәлинкасе, сай тәлинка.	З.М. Зарипова, Туган телдә сөйләшәбез, бит. 45
Ноябрь	1	<i>Шигырь ятлау:</i> <i>Ә. Ерикәй</i> <i>“Чисталык сөябез”</i>	1. Шигырь аша балаларда чисталыкка омтылыш тәрбияләү. 2. Эзлекле һәм сәнгатьле итеп шигырьне сөйләү күнекмәләрен, хәтер сәләтен үстерү.	З.М. Зарипова, Туган телдә сөйләшәбез, бит. 51

			3. Балаларны гигиена кагыйдэләренә гадәтләнергә өйрәтү, чисталык- сәламәтлекнең нигезе икәнән төшендерү. Сүзлек: пөхтә, кичкырын, сөя.	
	2	<i>Сәхнәләштерү: А.Алиш. “Куян кызы” әкиятә</i>	1. Балаларда матур әдәбиятка кызыксыну, зурлар сүзенә колак сала белү сыйфатлары, сәламәтлеккә сак караш тәрбияләү. 2. Балаларның үзләре белгән әкиятләре буенча тамашалар уйнау осталыкларын, диалогик сөйләм күнекмәләрен үстерү. 3. Балаларны тирә-юньдәгеләр кыен хәлдә калганын күрә белергә, ярдәмгә килергә, әкият образларын дәрәс итеп бирә белергә өйрәтү. Сүзлек: сәламәтлек, дәвалый, киңәш, туңмасын, киез итекләр, бәбкәм.	Туган телдә сөйләшәбез, 50 бит.
	3	<i>Хикәя уку: К. Ушинский. “Кыш әбинең шуклыгы”.</i>	1. Серле табигать күренешләренә соклану хисләре һәм мэхәббәт уяту. 2. Балаларның фикерләрен бер юнәлештә туплый белү сәләтен үстерү. 3. Кышкы салкын көннәрнең кошлар, хайваннар, кешеләр өчен иң авыр вакыт булуын. Сүзлек: өрдә, жанвар, корт, шарт-шорт, яра, күшиләр, төпкә, толып, шыбыр тир, бөрки, гарьләнде.	З.М. Зарипова, Туган телдә сөйләшәбез, 60 бит.
	4	<i>Шигырь ятлау: Д.Гарифуллин «Песнәк»</i>	1.Балаларда кошларга , барлык тереклек ияләренә карата мәрхәмәтлелек, кайгыртучанлык хисләре тәрбияләү. 2. Шигырьне ятлау теләге булдыру, хәтер сәләтен үстерү. 3. Балаларда шигырьне сәнгатьле сөйләү күнекмәләре булдыру. Сүзлек: кырау, кырмак, читлек, альяпкыч.	З.М. Зарипова, Туган телдә сөйләшәбез, 64 бит.
Декабрь	1	<i>Шигырь уку Г.Лотфи. “Балалар ярдәм итә”</i>	1. Матур әдәбият аша балаларда мәрхәмәтлелек, ярдәмчеллек, сыйфатлары тәрбияләү. 2. Балаларның диалогик сөйләмен, әйләнә-тирә мохит үзгәрешләрен, аларның бер-берсе белән бәйләнешен күрә белү сәләтен үстерү. 3. Авазларны ныгыту буенча эшне дәвам итү.Балаларның сорауларга тулы жөмлеләр белән жавап бирүләренә ирешү, кышлаучы кошлар турында белемнәрен ныгыту.	З.М. Зарипова, Туган телдә сөйләшәбез, 65 бит.

			Сүзлек: орчык.	
	2	Әкият уку “Төлке белән бүре”. Татар халык әкиятте	1. Балаларда театр сэнгатенә мэхәббәт һәм зэвык тәрбияләү. 2. Балаларның үзләре белгән әкиятләре буенча тамашалар уйнау осталыкларын үстерүне дәвам итү, диалогик сөйләм күнекмәләрен үстерү. 3. Сорауларга тулы җавап бирүләренә ирешү, әкиятнең эчтәлеген, эзлекле итеп, үз сүзләре белән сөйләргә ярдәм итү. Сүзлек: чана, төягән, бөгәрлэнгән, яка, карана, бәке, көянтә.	З.М. Зарипова, Туган телдә сөйләшәбез, 69 бит.
	3	Әкият уку “Бүре аларны нигә ашаган?” Болгар халык әкиятте	1. Балаларда халык авыз иҗатына уңай караш, әкият аша дуслык. Бердәмлек сыйфатлары тәрбияләү. 2. Балаларның үз фикерләрен бер юнәлештә туплый белү сәләтен, хәтерен үстерү. 3. Әкият эчтәлегенә буенча сорауларга тулы, аңлаешлы итеп җавап бирүләренә ирешү. Сүзлек: абзар, өзелеп елый, уртаклаша, бугаз, үч алу, жыйнаулашып.	З.М. Зарипова, Туган телдә сөйләшәбез, 70 бит.
	4	Хикәя уку: И.Дәүләтшин. “Алпамыш шәһәргә килде”	1. Юлда үз иминлеген һәм башкаларның иминлеген кайгырту һәм саклау сыйфаты тәрбияләү. 2. Балаларның игътибарлылыгын, логик фикерләү сәләтен үстерү. 3. Матур әдәбият аша балаларның юл йөрү кагыйдәләре турындагы белемнәрен тирәнәйтү һәм ныгыту. Сүзлек: тротуар, чат, бина.	З.М. Зарипова, Туган телдә сөйләшәбез, 77 бит.
Январь	1	Шигырь ятлау: Ш.Галиев «Светофорның өч күзе»	1. Балаларда урамда, юлда үз-үзләрен дәрәс тоту. Бер-берсенә игътибарлы булу, сабырлык сыйфатлары тәрбияләү. 2. Шигырь аша светофор турындагы белемнәрен ныгыту, хәтер сәләтен үстерү. 3. Шигырьне ятган сэнгатъле итеп сөйләргә өйрәтү. Сүзлек: ваемсыз, кисәтү, чат, сакта, ич, кузгалма, сабыр, дия.	Туган телдә сөйләшәбез, 81 бит.
	2	Хикәя уку: К.Ушинский «Иртәнге нурлар»	1. Матур әдәбият аша балаларда хезмәткә уңай сыйфатлар, ялкаулыкка тискәре караш тәрбияләү. 2. Балаларның хәтерен, игътибарын, сөйләм күнекмәләрен үстерү. 3. Әсәрнең эчтәлегенә буенча үз фикерләрен башкаларга	З.М. Зарипова, Туган телдә сөйләшәбез, 84 бит.

			<p>аңлаешлы итеп житкерә белергә өйрәтү. Сүзлек: пырхылдап, өздереп, сусыл үлән, кунача, кәрәз.</p>	
	3	<p>Шигырь уку: В. Хәйруллина “Табын кагыйдәләре”</p>	<p>1. Балаларда кунакта үз-үзләрен тота белү сыйфатлары тәрбияләү 2. Балаларның хәтер сәләтен, игътибарлылығын, матур әсәрләренә, халык авыз ижатына карата кызыксынучанлыкларын үстерү. 3. Шигырь эчтәлеге буенча тәрбияченең биргән сорауларына тулы җавап бирергә , үз фикерләрен дәрәс итеп башкаларга житкерергә өйрәтү. Сүзлек: жыйнак, кунак, уймак, чынаяк</p>	<p>3.М. Зарипова, Туган телдә сөйләшәбез, 86 бит</p>
Февраль	1	<p>Шигырь уку: Ж. Дәрзаман. “Солдат булдым”</p>	<p>1. Илебезнең тынычлығын саклаучы солдатларга карата патриотик хисләр тәрбияләү. 2. Балаларның хәтерен, диалогик сөйләмнәрен үстерү. 3. Шигырь эчтәлеге буенча сорауларга төгәл кабатланмыйча аңлаешлы итеп җавап бирергә өйрәтү. Сүзлек: кыю, батыр, тугры, төгәл, җаваплы, түземле, чыдамлы</p>	<p>3.М. Зарипова, Туган телдә сөйләшәбез, 92 бит</p>
	2	<p>Шигырь ятлау: Н. Гайсин “Әни гөлләре”</p>	<p>1. Балаларда шигырьнең тылсымлы юллар аша әниләргә карата мэхәббәт тәрбияләү. 2. Шигырьгә кызыксыну уяту ятлау теләге тудыру игътибарлылыкларын, хәтер сәләтен үстерү. 3. Авазларны сүзләренә ачык әйтеп сәнгатьле сөйләргә өйрәтү.</p>	<p>3.М. Зарипова, Туган телдә сөйләшәбез, 95 бит</p>
	3	<p>Шигырь ятлау: М.Мазгунов “Яз килә”</p>	<p>1. Табигатьнең матурлығын күрә, аңа соклана белү хисләре тәрбияләү. 2. Балаларның хәтерен, сәнгатьле итеп сөйли белү осталыгын үстерү. 3.Аерым сүзләренә аңларга булышу, татар теленә генә хас авазлар кергән сүзләренә дәрәс әйтүләренә ирешү, шигырьгә кызыксыну уяту.</p>	<p>3.М. Зарипова, Туган телдә сөйләшәбез, 100 бит</p>
	4	<p>Шигырь уку: Г.Тукай. “Карлыгач”</p>	<p>1. Балаларда кошларга карата сак караш, мәрхәмәтлелек сыйфатлары тәрбияләү. 2. Әдәби әсәрләргә эмоциональ мөнәсәбәт формалаштыру, диалогик сөйләмне үстерү. 3. Балаларны игътибар белән шигырь тыңларга өйрәтүне</p>	<p>3.М. Зарипова, Туган телдә сөйләшәбез, 105 бит</p>

			дэвам итү, шигырь аша кошларның үзенчәлекләре турында белемнәрен киңәйтү.	
Март	1	<i>Шигырь уку: В.Хәйруллина “Туплар”</i>	1. Балаларда әхлакый сыйфатлар тәрбияләү. 2. Спортның төрләрәнә карата кызыксынучанлыкны. Мөстәкыйльлекне үстерү. 3. Сөйләмдә грамматик формаларны һәм ясалма, мөгънәсе капма-каршы булган сүзләрне куллана белергә өйрәтү.	З.М. Зарипова, Туган телдә сөйләшәбез, 107 бит
	2	<i>Шигырь уку: Г.Гыйльманов. “Ярый әле”</i>	1. Матур әдәбият аша балаларда саклык,игътибарлылык сыйфатлары тәрбияләү. 2. Балаларның уй-фикерләү сәләтен, диалогик сөйләмен үстерү. 3. Балаларның жөмлөләрдәгә һәр сүзне үз урынына куеп,дөрөс ялгап әйтә белүләрен камилләштерү.	З.М. Зарипова, Туган телдә сөйләшәбез, 112 бит
	3	<i>Өйрәнгән шигырьләргә кабатлау</i>	1. Матур әдәбият аша балаларда саклык,игътибарлылык сыйфатлары тәрбияләү. 2. Балаларның үз теләкләре белән яттан шигырьләр сөйләүгә булган омтылышын, хәтер сәләтен үстерү. 3. Шигырьдәгә төп фикерне әйтә белергә өйрәтүгә дэвам итү	З.М. Зарипова, Туган телдә сөйләшәбез.
	4	<i>Хикәя уку: Н. Фәттаһ. “Велосипедлы Мөнир”</i>	1. Балаларда саранлыкка кире мөнәсәбәт тәрбияләү. 2. Тәрбиячә биргән сорауларга төгәл жавап кайтара белү күнекмәсен, бәйләнешле сөйләм телен үстерү. 3. Балаларга хикәя геройларна дөрөс бәя бирергә ярдәм итү,каршылыкларны мөстәкыйль рәвештә чишәргә өйрәтү.	З.М. Зарипова, Туган телдә сөйләшәбез, 131 бит
Апрель	4	<i>Шигырь ятлау: З.Туфайлова “Тукай абый”</i>	1. Шигырьнең тылсымлы сүзләре аша шагыйрьгә карата ихтирам тәрбияләү. 2. Балаларның үз теләкләре белән яттан шигырьләр сөйләүгә булган омтылышын, хәтер сәләтен үстерү. 3. Шигырьдәгә төп фикерне әйтә белергә өйрәтүгә дэвам итү	З.М. Зарипова, Туган телдә сөйләшәбез, 121 бит
	3	<i>Кабат уку: Г.Тукай. “Карлыгач”</i>	1. Балаларда кошларга карата сак караш, мөрхәмәтлелек сыйфатлары тәрбияләү. 2. Әдәби әсәрләргә эмоциональ мөнәсәбәт формалаштыру, диалогик сөйләмне үстерү. 3. Балаларны игътибар белән шигырь тыңларга өйрәтүгә дэвам итү, шигырь аша кошларның үзенчәлекләре турында	З.М. Зарипова, Туган телдә сөйләшәбез, 105 бит

			белемнәрен киңәйтү.	
	3	<i>Г.Тукай шигырьләрен сөйләү</i>	1. Шигырьнең тылсымлы сүzlәре аша шагыйрьгә карата ихтирам тәрбияләү. 2. Балаларның үз теләкләре белән яттан шигырьләр сөйләүгә булган омтылышын, хәтер сәләтен үстерү. 3. Шигырьдәге төп фикерне әйтә белергә өйрәтүне дәвам итү	З.М. Зарипова, Туган телдә сөйләшәбез.
	4	<i>Әкият эчтәлеген сөйләү: Ф.Зариф. “Татлы жәй”</i>	1. Жәйге табигатьнең матурлығына соклана белү, күзәтүчәнлек һәм кызыксыну хисе тәрбияләү. 2. Балаларның сүзлек запасын арттыру, бәйләнешле сөйләм телен, фикерне бер юнәлештә туплый белү сәләтен үстерү. 3. Әкиятләргә кызыксыну уяту, сөйли белү теләге тудыру, аңларга өйрәтү. Сүзлек: татлы, нигъмәтләр, сыйпап, гомумән, игелек, чырылдашкан, нәни йөнтәскәйләр, гажәеп.	З.М.Зарипова, Туган телдә сөйләшәбез, 126 бит.
Май	1	<i>Шигырь уку: Э.Шәрифиллина. “Минем бабай”</i>	1. Балаларда патриотик хисләр, Ватанга мөхәббәт тәрбияләү. 2. Шигырьнең эчтәлегенә буенча сорауларга төгәл җавап кайтара белү күнекмәсен үстерү. 3. Балаларның бу шигырь аша Бөек Ватан сугышы геройлары турында күзаллауларын киңәйтү.	З.М. Зарипова, Туган телдә сөйләшәбез, 128 бит
	2	<i>Кабатлау. Укылган әкиятләргә искә төшерү</i>	1. Әдәби әсәрләр аша балаларда уңай мөнәсәбәтләр, берберсен тыңлый белү сыйфаты тәрбияләү. 2. Балаларның табигать, андагы бәйләнешләр турында белергә теләкләрен, кызыксынучанлыкларын үстерү. 3. Әдәби жанрны аера, хикәянең эчтәлеген башкаларга җиткерә белү күнекмәләрен камилләштерү.	З.М.Зарипова, Туган телдә сөйләшәбез.
	3	<i>Кабатлау. Өйрәнгән шигырьләргә кабатлау</i>	1. Матур әдәбият аша балаларда саклык, игътибарлылык сыйфатлары тәрбияләү. 2. Балаларның үз теләкләре белән яттан шигырьләр сөйләүгә булган омтылышын, хәтер сәләтен үстерү. 3. Шигырьдәге төп фикерне әйтә белергә өйрәтүне дәвам итү	Туган телдә сөйләшәбез.

**Нәфис эстетик үсеш
Рәсем ясау**

Ай	Атна	Тема	Программа эчтәлеге	Милли – региональ компонент	Укыту-методик әдәбият
Сентябрь	1	“Менә жәй дә үтен китте”	1. Жәйге тәэсирләрне рәсемдә күрсәтергә өйрәтү. 2. Карандашлар белән эшләнүне ныгыту. 3. Композиция төзү дәрәжәләрен ачыклау.	Ш.Гәлиев, “Тәмле жәй” (шигырь уку).	Л.А.Парамонова, Развивающие занятия с детьми 5-6 лет, 11 бит.
		“Күңелле жәй” Коллектив эш	1.Жәйге табигатьне рәсемдә күрсәтә белү. 2.Балаларны коллектив эшкә жәлеп итү. 3.Карандаш белән эшләнүне ныгыту.		И.А.Лыкова “Изобразительная деятельность в детском саду” 5-6 лет 20 бит.
	2	“Көзге агачлар”	1. Агачлар ясау алымнарын ныгыту. 2. Карандашлар белән эшләнүне ныгыту. 3. Композиция һәм ритмны тоемлауны үстерү.	Бакчабыз агачларын карау.	Л.А.Парамонова, Развивающие занятия с детьми 5-6 лет, 59 бит.
		“Безнең парктагы агачлар”	1. Агачлар ясау алымнарын ныгыту. 2. Буяу белән ясауны ныгыту. 3. Композиция һәм ритмны тоемлауны үстерү.		И.А.Лыкова “Изобразительная деятельность в детском саду” 5-6 лет 32 бит.
	3	“Бакчада нәрсәләр өлгерде”	1. Яшелчәләрнең характерлы билгеләрен, төсен, формасын дәрәс сурәтләргә өйрәтү. 2. Ижади сәләтләрен үстерү. 3. Пумаланы тотарга күнектәрү.	Бакчабыз яшелчәләрен карау.	Г.С.Швайко, Занятия по изобразительной деятельности в д/с, 15 бит. Л.А.Парамонова, 101 бит.
		“Безнең парктагы агачлар”	1. Агачлар ясау алымнарын ныгыту. 2. Буяу белән ясауны ныгыту. 3. Композиция һәм ритмны тоемлауны үстерү. Кабатлау		И.А.Лыкова “Изобразительная деятельность в детском саду” 5-6 лет 32 бит.

	4	“Татар милли бизәкләре белән сөлге бизәү”	1.Татар халкының милли бизәкләре белән таныштыруны дәвам итү. 2. Пумала белән төрлечә басым ясап бизәкләү алымнарын ныгыту. 3. Композиция һәм ритмны тоемлауны үстерү.	Татар милли бизәкләре алып керү (үрнәкләр).	Р.А.Бурганова, Татарский орнамент в изобразительной деятельности, 65 бит.
		Табышмак буенча рәсем	1. Табышмакларга җавап бирү. 2. Тасвирлау буенча яшелчәләрне ясау.		И.А.Лыкова “Изобразительная деятельность в детском саду” 5-6 лет 44 бит.
	5	“Тәлинкәдә алмалар	1.Балаларны алмаларга хас билгеләрнең(төсен, зурлыгы,формасы) сортларына бәйлә булуын төшенүгә этәрү. 2.Гуашь буяулар белән эшләү күнекмәләрен ныгыту. 3.Нәфасәти кабул итүне үстерү;балалар игътибарын форма һәм төсләр кушылмасы гүзәллегенә юнәлтү		Р.М.Зиннәтова “Сүрәтләр һәм кору эшчәнлеге” 48 бит
Октябрь	1	“Бизәлгән атлар”	1. Силуэтны бизәргә өйрәтү. 2. Декоратив бизәкләр белән таныштыру.		Л.А.Парамонова, Развивающие занятия с
		“Көзге яфраклар”	1. “Печать” ысулын кулланып, яфрак ясау. 2. Буяу белән эшләүне ныгыту.		И.А.Лыкова “Изобразительная деятельность в детском саду” 5-6 лет 50 бит.
	2	“Көзге яфраклар”	1. Көз билгеләрен күрсәтә белергә өйрәтү. 2. Эшләү алымнарын ныгыту. 3. Натурага карап эшләү күнекмәләрен үстерү.	Шәһәрәбез табигате сурәтләнгән рәсемнәр алып керү.	Л.А.Парамонова, Развивающие занятия с детьми, 144 бит.
		“Бизәлгән атлар”	1. Силуэтны бизәргә өйрәтү. 2. Декоратив бизәкләр белән таныштыру. 3. Гуашь белән бизәкләр ясау.		И.А.Лыкова “Изобразительная деятельность в детском саду” 5-6 лет 62 бит.

	3	“Көзге каен”	1. Табигатьнең матурлыгын күрә белергә өйрәтү 2. Төс тоемлауны үстерү. 3. Каен агачының характерлы үзенчәлекләре турында белемнәрен ныгыту.	Бакчабыз каеннарын карау.	Г.С.Швайко, Занятия по изобразительной деятельности в д/с, 26 бит.
		“Алтын хохлома һәм алтын урман”	1. Балаларны халык ижаты белән таныштыруны дәвам итү. 2. Үсемлек элементлары белән бизәү.		И.А.Лыкова “Изобразительная деятельность в детском саду” 5-6 лет 66 бит.
	4	“Куянкай - куркакай һәм батыркай”	1. Матур әдәбият әсәрен рәсемләргә өйрәтү. 2. Ижади сәләтләрен үстерү. 3. Композиция төзүне күнектерү.		Л.А.Парамонова, Развивающие занятия с детьми, 5-6 лет, 192 бит.
		“Куянкай - куркакай һәм батыркай”	1. Матур әдәбият әсәрен рәсемләргә өйрәтү. 2. Ижади сәләтләрен үстерү. 3. Композиция төзүне күнектерү.		Л.А.Парамонова, Развивающие занятия с детьми, 5-6 лет, 192 бит.
Ноябрь	1	“Матур савыт” (гжель бизәкләре)	1. Гжель бизәкләре белән таныштыру. 2. Бизәкләрне урнаштыру тәртибен ныгыту. 3. Композиция һәм ритмны тоемлауны үстерү.		“Гжель бизәкләре” альбомы.
		“Төлке - төлкекәй”	1. Сюжет буенча рәсем ясау. 2. Геройларны дәрәс күрсәтә белү.		И.А.Лыкова “Изобразительная деятельность в детском саду” 5-6 лет 74 бит.
	2	“Чебурашка”	1. Хайваннарны, әкият персонажларын рәсемдә сурәтләргә өйрәтү. 2. Ижади сәләтләрен үстерү. 3. Үзләренең эшләренә бәя бирү күнекмәләрен формалаштыру.		Комарова, Занятия по изобразительной деятельности в д/с, 87 бит.
		“Яраткан конфетым”	1. Гуашь белән рәсем ясау. 2. Балаларның фантазияләрен үстерү.		И.А.Лыкова “Изобразительная

					деятельность в детском саду” 5-6 лет 78 бит.
	3	<i>“Минем яраткан әкиятем”</i>	1. Әкият геройларының образларын сурәтләргә өйрәтү. 2. Композиция төзү алымнарын ныгыту. 3. Төсләрне кушып эшли белү күнекмәләрен үстерү.		Комарова, Занятия по изобразительной деятельности в д/с, 100 бит.
		<i>“Кляксография” ысулы белән рәсем ясау</i>	1.Төрле материаллар кулланып рәсем ясау. 2.Ижади сәләтләрен үстерү.		И.А.Лыкова “Изобразительная деятельность в детском саду” 5-6 лет 80 бит.
	4	<i>“Дымка бизәкләре белән альпакыч бизибез“</i>	1. Дымка бизәкләре белән таныштыру. 2. Бизәкләрне урнаштыру тәртибен ныгыту. 3. Композиция һәм ритмны тоемлауны үстерү.		Г.С.Швайко, Занятия по изобразительной деятельности в д/с, 62 бит.
		<i>“Бизәкле тукыма”</i>	1. Балаларны бизәк ясарга өйрәтү. 2. Фонга карап дәрәс төсләр куллану.		И.А.Лыкова “Изобразительная деятельность в детском саду” 5-6 лет 84 бит.
Декабрь	1	<i>“Кар кызы”</i>	1. Әкияттән таныш күренешне сурәтләргә өйрәтү. 2. Кар кызының сылу гәүдәсенә соклану хисләре тәрбияләү. 3. Салкын төсләр турындагы күзаллауларын үстерү.		Г.С.Швайко, Занятия по изобразительной деятельности в д/с, 84 бит.
		<i>“Кышкы пейзаж”</i>	1. Кышкы табигатьне рәсемдә күрсәтә белү. 2. Буяу күнекмәләрен ныгыту.		И.А.Лыкова “Изобразительная деятельность в детском саду” 5-6 лет 84 бит.
	2	<i>“Кар бөртекләре”</i>	1. Симметрик рәсемләү алымнары белән таныштыру. 2. Бизәкләрне урнаштыру тәртибен ныгыту.		Л.А.Парамонова, Развивающие занятия с детьми, 5-6 лет, 302 бит.

		“Тылсымлы кар бөртекләре”	1. Симметрик рәсемләү алымнары белән таныштыру. 2. Бизәкләрне урнаштыру тәртибен ныгыту.		И.А.Лыкова “Изобразительная деятельность в детском саду” 5-6 лет 94 бит.
	3	“Күңелле клоуннар”	1. Гади хәрәкәтләрне сурәтләргә өйрәтү. 2. Клоун костюмының үзенчәлекләрен ясау алымнарын үстерү. 3. Буяу күнекмәләрен ныгыту.		Г.С.Швайко, Занятия по изобразительной деятельности в д/с, 98 бит. Л.А.Парамонова, 350 бит.
		“Агачларны бәс сырды”	1. Кышкы табигатьне сурәтләргә өйрәтү. 2. Агачларның төзелешен дәрәс рәсемләүләрен ныгыту.	Мәйданчыктагы чыршыны күзәтү	Комарова, Занятия по изобразительной деятельности в д/с, 168 бит.
	4	“Чыршы ботагы”	1. Натурадан чыршы ботагын ясарга өйрәтү. 2. Гади карандаш белән эшләү алымнарын үстерү. 3. Кәгазь битендә рәсемне дәрәс урнаштыруларын күнектерү.	Мәйданчыктагы чыршыны күзәтү.	Л.А.Парамонова, Развивающие занятия с детьми, 5-6 лет, 323 бит.
		“Безнең матур чыршы бәйрәме”	1. Яңа елдан алган кичерешләрен сурәтләргә өйрәтү. 2. Композиция төзү алымнарын ныгыту. 3. Төсләрне кушып эшли белү күнекмәләрен үстерү.		Комарова, Занятия по изобразительной деятельности в д/с, 164 бит.
Январь	1	“Кышкы күңел ачу”	1. Гади эчтәлекле сюжет ясарга өйрәтү. 2. Кешенең хәрәкәтләнгән сурәтләргә өйрәтүне дөвам итү. 3. Кәгазь битендә рәсемне дәрәс урнаштыруларын күнектерү.		Л.А.Парамонова, Развивающие занятия с детьми, 5-6 лет, 378 бит.
		“Яңа елда әйлән-бәйлән”	1. Яңа ел бәйрәме турында кичерешләрен уртаклашу. 2. Бәйрәмне сурәтләүгә кызыксыну уяту. 3. Матурлыкны күрә белүләренә ирешү.		Л.А.Парамонова, Развивающие занятия с детьми, 395 бит

	2	“Кышкы ак каен”	1. Кышкы табигатъне сурэтлэргэ өйрэтү. 2. Агачларның төзелешен дөрес рәсемлүүләрен ныгыту. Агачларның характерлы үзенчәлекләре	Бакчабыз каеннарын карау.	Л.А.Парамонова, Развивающие занятия с детьми, 5-6 лет, 387 бит.
		“Нинди өйдә яшисең килә, шуны яса”	1. Өй төзелеше һәм архитектура элементлары турында күзаллауларын үстерү. 2. Матурлыкны күрә белүне тәрбияләү. 3. Карандашларга төрлечә басым ясау алымнарын үстерү.		Г.С.Швайко, Занятия по изобразительной деятельности в д/с, 93 бит.
	3	“Теләгән машинаңны яса”	1. Машина төрләре турында белемнәрен ныгыту. 2. Карандашлар белән эшләүне күнектерү. 3. Машинаның өлешләрен ясарга өйрэтү. 4. Кәгазь битендә рәсемне дөрес урнаштыруларын күнектерү.		Комарова, Занятия по изобразительной деятельности в д/с, 109 бит.
		“Кар кызы”	1. Әкияттән таныш күренешне сурэтлэргэ өйрэтү. 2. Кар кызының сылу гәүдәсенә соклану хисләре тәрбияләү. 3. Салкын төсләр турындагы күзаллауларын үстерү.		Г.С.Швайко, Занятия по изобразительной деятельности в д/с, 115 бит.
Февраль	1	“Хохлома бизәкләре”	1. Хохлома бизәкләре белән таныштыруны дәвам итү. 2. Пумаланың очы белән эшләү техникасын камилләштерү. 3. Балаларда матурлыкны тою хисләре тәрбияләү. 4. Композиция һәм ритмны тоемлауны үстерү.		Комарова, Занятия по изобразительной деятельности в д/с, 112 бит.
		“Казлар-аккошлар”	1. Таныш булган әкияттәге сюжетларны ясарга өйрэтү. 2. Кәгазь битендә рәсемне дөрес урнаштыруларын күнектерү. 3. Балаларның хыялый сәләтләрен үстерү.		Г.С.Швайко, Занятия по изобразительной деятельности в д/с, 112 бит.
	2	“Өч дуңгыз балаласының өе”	1. Гади 2. Кәгазь битендә рәсемне дөрес урнаштыруларын күнектерү. 3. Балаларның хыялый сәләтләрен үстерү.		Комарова, Занятия по изобразительной деятельности в д/с, 116 бит.

		“Тэвэ кошы” (жарптица)	1. Таныш экиятлэргэ кызыксыну уяту. 2. Кошларның гәүдә төзелешлэрен, зур койрыгын сурәтлэргә өйрәтү. 3. Композиция һәм ритмны тоемлауны үстерү		Г.С.Швайко, Занятия по изобразительной деятельности в д/с, 119 бит.
	3	“Пограничник эт белән”	1. Кеше һәм хайван гәүдэләрен ясарга өйрәтү. 2. Кәгазь битендә рәсемне дәрәс урнаштыруларын күнектәрү. 3. Балаларда кызыксыну уяту.		Комарова, Занятия по изобразительной деятельности в д/с, 115 бит.
		“Мин әтием белән”	1. Балаларны портрет жанры белән таныштыру. 2. Портрет ясау алымнарына өйрәтү. 3. Кешенең тышкы кыяфәтен, холкын, кәефен күрсәтә белергә өйрәтү.		Л.А.Парамонова, Развивающие занятия с детьми, 631 бит
	4	“Балалар бакчасындагы бер күңелле көн”	1. Гади эчтәлекле сюжет ясарга өйрәтү. 2. Кешенең хәрәкәтләнгән сурәтлэргә өйрәтүне дэвам итү. 3. Кәгазь битендә рәсемне дәрәс урнаштыруларын күнектәрү.		Комарова, Занятия по изобразительной деятельности в д/с, 117 бит.
		“Кыш үтен бара”	1. Кышкы табигатьтәге үзгәрешләрне сурәтли белергә өйрәтү. 2. Буяулар, пумаланың очы белән эшләнүне ныгыту. 3. Кәгазь битендә рәсемне дәрәс урнаштыруларын күнектәрү.		Комарова, Занятия по изобразительной деятельности в д/с, 172 бит.
Март	1	“Агачлар суга карый”	1. Яңа техника белән таныштыруны дэвам итү. 2. Юеш кәгазьдә ясау күнекмәләре бирү. 3. Балаларда кызыксыну уяту.		Л.А.Парамонова, Развивающие занятия с детьми, 5-6 лет, 533 бит.

		“Без эни белэн елмаябыз”	1.Балаларны портрет жанры белэн таныштыруны дэвам итү. 2. Парлы портрет ясарга өйрэтүне ныгыту. 3. Кешенең тышкы кыяфәтен, холкын, кәефен күрсәтә белергә өйрәтү.		Л.А.Парамонова, Развивающие занятия с детьми, 5-6 лет, 657 бит.
	2	“Эниләр бәйрәме – 8 март”	1. Бәйрәмне сурәтләргә өйрәтү. 2. Кәгазь битендә рәсемне дәрәс урнаштыруларын күнектәрү. 3. Эниләргә мэхәббәт, хөрмәт тәрбияләү.		Комарова, Занятия по изобразительной деятельности в д/с, 119 бит.
		“Язгы болытлар”	1. Язгы табигатьне сурәтләргә өйрәтү. 2. Кәгазь битендә рәсемне дәрәс урнаштыруларын күнектәрү. 3. Салкын төсләр турында белемнәрен ныгыту.		Л.А.Парамонова, Развивающие занятия с детьми, 722 бит.
	3	“Безнең урам өйләре”	1. Өйләрнең төрле зурлыкта, төрле формада булулары турында белемнәрен ныгыту. 2. Кәгазь битендә рәсемне дәрәс урнаштыруларын күнектәрү.	Шәһәрбез урамнарын карау	Комарова, Занятия по изобразительной деятельности в д/с, 121 бит.
		“Графика белән танышабыз”	1. Балаларны сәнгать жанры – графика белән таныштыру. 2. Штрихлау күнекмәләрен үстәрү. 3. Рәссамнар һәм аларның ижатлары турындагы күзаллауларын үстәрү		Г.С.Швайко, Занятия по изобразительной деятельности в д/с, 131 бит.

	4	“Талинкә бизибез” (татар халык бизәге)	1. Татар халык бизәкләре белән таныштыруны дәвам итү. 2. Композиция төзи, төсләрне куллана белергә күнектерү. 3. Декоратив элементларны куллана белүләрен камилләштерү.	Татар милли бизәкләре алып керү (үрнәкләр)	Р.А.Бурганова, Татарский орнамент в изобразительной деятельности, 56 бит.
		“Кем буласың килә?”	1. Кеше гәүдәсен ясау күнекмәләрен үстерү. 2. Кәгазь битендә рәсемне дөрес урнаштыруларын күнектерү. 3. Үзләре сайлаган образны тасвирлауларына ирешү.		Комарова, Занятия по изобразительной деятельности в д/с, 178 бит.
Апрель	1	“Әкияти кош”	1. Әкияттәге образларны искә төшереп рәсемләүне өйрәтү. 2. Карандашлар белән эшләүне ныгыту. 3. Кәгазь битендә рәсемне дөрес урнаштыруларын күнектерү.		Комарова, Занятия по изобразительной деятельности в д/с, 123 бит.
		“Ябалак”	1. Ябалак кошы турында белемнәрен ныгыту. 2. Ябалак кошын, аның гәүдә төзелешен дөрес ясауны камилләштерү. 3. Карандашны төрле басым белән эшләүне күнектерү.		Г.С.Швайко, Занятия по изобразительной деятельности в д/с, 138 бит.
	2	“Язгы ботаклар” “Хохлома кашыклары”	1. Натурадан агач ботагын ясарга өйрәтү. 2. Гади карандаш белән эшләү алымнарын үстерү. 3. Кәгазь битендә рәсемне дөрес урнаштыру. 1. Хохлома бизәкләре белән таныштыруны дәвам итү. 2. Бизәкләргә яңа элементлар кертү. 3. Төсләрне сайлау күнекмәләрен үстерү. Г.С.Швайко,	Мәйданчыктагы агач ботакларын күзәтү	Комарова, Занятия по изобразительной деятельности в д/с, 123 бит.

			Занятия по изобразительной деятельности в д/с, 153 бит.		
	3	“Яз килде, кошлар кайтты”	1. Табигатьне сүрәтләү күнекмәләрен үстерү. 2. Композиция төзи, төсләрне куллана белергә күнектерү. 3. Буяу күнекмәләрен формалаштыру.	Мәйданчыктагы кошларны күзәтү	Комарова, Занятия по изобразительной деятельности в д/с, 127 бит.
		“Таныш түгел планета”	1. Галәмгә (космоска) кызыксыну уяту. 2. Рәсемләү алымнарын ныгыту. 3. Балаларның хыялый сәләтләрен үстерү.		Л.А.Парамонова, Развивающие занятия с детьми, 5-6 лет, 835 бит.
	4	“Алсуның альяпкычы”	1. Симметрик бизәкләр белән рәсемне тулыландырырга өйрәтү. 2. Композиция төзи, төсләрне куллана белергә күнектерү. 3. Трафарет кулланып басып ясау ысулын ныгыту.	Альяпкыч, татар мили бизәкләре (үрнәкләр) алып керү.	Р.А.Бурганова, Татарский орнамент в изобразительной деятельности, 73 бит.
		“Матур чәчәкләр”	1. Чәчәк ясау күнекмәләрен үстерү. 2. Композиция төзи, төсләрне куллана белергә күнектерү. 3. Төрле юнәлештә штрихлау күнекмәләрен формалаштыру.		Г.С.Швайко, Занятия по изобразительной деятельности в д/с, 140 бит.
Май	1	“Салават күпере”	1. Табигатьтәгә үзгәрешләрен күрә белергә өйрәтү. 2. Кәгазь битендә рәсемне дәрәс урнаштыруларын күнектерү. 3. Салават күперенә кызыксыну уяту.		Л.А.Парамонова, Развивающие занятия с детьми, 5-6 лет, 753 бит.

		“Минем яраткан аюым” (натурадан ясау)	1. Натурага карап ясауны дэвам итү. 2. Эскиз - эшләү этаплары белән таныштыру. 3. Сурәткә карата үзеңнең карашыңны белдерүне камилләштерү.		Л.А.Парамонова, Развивающие занятия с детьми, 5-6 лет, 845 бит.
	2	“Бәйрәм салюты”	1. Тынычлык, дуслык, шатлык, бәхет хисләрен күрсәтә белә торган композиция төзәргә өйрәтү. 2. Мамык таякчыклары, пумала очы һ.б. төрле ысулларны куллануларын камилләштерү. 3. Ритм, төс һәм декоратив композиция төзү сәләтен үстерү.		Комарова, Занятия по изобразительной деятельности в д/с, 132 бит.
		“Сиреньнар чәчәк ата”	1. Сирень ботагын сурәтләргә өйрәтү. 2. Матурлыкны тою хисләре тәрбияләү. 3. Сурәткә карата үзеңнең карашыңны белдерүне камилләштерү.		Г.С.Швайко, Занятия по изобразительной деятельности в д/с, 168 бит.
	3	“Бабайга түбәтәй бизибез”	1. Түбәтәй бизәү элементлары белән таныштыруны дэвам итү. 2. Композиция төзү алымнарын ныгыту. 3. Халык осталары эсәрләренә карата хөрмәт, соклану хисләре тәрбияләү.	Түбәтәй, татар милли бизәкләре (үрнәкләр) алып керү.	Р.А.Бурганова, Татарский орнамент в изобразительной деятельности, 72 бит.
		“Язгы яшен”	1. Язгы табигатьне сурәтләргә өйрәтү. 2. Кәгазь битендә рәсемне дерес урнаштыруларын күнектерү. 3. Пространствоны күрә, фикерли белү сәләтләрен		Л.А.Парамонова, Развивающие занятия с детьми, 5-6 лет, 955 бит

	4	<i>“Вазада язгы чачаклар”</i>	1. Табигатьтәге үзгәрешләрне күрә белергә өйрәтү. 2. Кәгазь битендә рәсемне дөрес урнаштыруларын күнектерү. 3. Пространствоны күрә, фикерли белү сәләтләрән үстерү.		Комарова, Занятия по изобразительной деятельности в д/с, 134 бит.
		<i>“Ямьле яз”</i>	1. Табигатьтәге үзгәрешләрне күрә белергә өйрәтү. 2. Матурлыкны тою хисләре тәрбияләү. 3. Төсләрне кушу күнекмәләрен үстерү.		Комарова, Занятия по изобразительной деятельности в д/с, 188 бит.

**Нәфис эстетик үсеш
Әвәләү**

Ай	Атна	Тема	Программа эчтәлеге	Милли – региональ компонент	Укыту-методик әдәбият
Сентябрь	1	<i>“Күңелле кешеләр”</i>	1. Кеше гәүдәсен әвәләргә өйрәтү. 2. Әвәләү алымнарын ныгыту. 3. Кул һәм аякларны хәрәкәт вакытында әвәләүләренә ирешү.	Татар халык табышмагы кертү	Л.А.Парамонова, Развивающие занятия для детей 5-6 лет, 20 бит.
	2	<i>“Яраткан уенчыгым”</i>	1. Форма, зурлык турында алынган белемнәрен ныгыту. 2. Яраткан уенчыкларының характерлы үзенчәлекләрен әвәләү күнекмәләрен ныгыту. 3. Балаларда кызыксыну уяту.		Л.А.Парамонова, Развивающие занятия для детей 5-6 лет, 37 бит.
Октябрь	1	<i>“Эт баласы белән” (сюжетлы әвәләү)</i>	1. Гади композиция булдырырга өйрәтү. 2. Яңа төрле әвәләү алымы белән таныштыру. 3. Хайван төзелешен үзенчәлекләрен анализлау күнекмәләрен формалаштыру.	Татар халык бизәкләрен карап узу	Л.А.Парамонова, Развивающие занятия для детей 5-6 лет, 81 бит. Комарова, 113 бит.

	2	“Натюрморт”	1. Күләмле композиция булдырырга өйрәтү. 2. Әвәләү күнекмәләрен ныгыту. 3. Балаларда кызыксыну уяту.		Л.А.Парамонова, Развивающие занятия для детей 5-6 лет, 107 бит. Комарова, 87 бит.
Ноябрь	1	“Атлар” (дымка)	1. Дымка уенчыклары турында белемнәрен үстерү. 2. Вак кул чуқларын, кул хәрәкәтләрен үстерү. 3. Балаларда кызыксыну уяту.	Татар халык табышмагы кертү	Л.А.Парамонова, Развивающие занятия для детей 5-6 лет, 122 бит.
	2	“Яңгыр астында”	1. Үзлектән әвәләү өчен сюжет сайларга өйрәтү. 2. Әвәләү алымнарын куллана белүләренә ирешү. 3. Мөстәкыйльлек тәрбияләү.		Л.А.Парамонова, Развивающие занятия для детей 5-6 лет, 165 бит.
Декабрь	1	“Песикәй”	1. Хайваннар әвәләү үзенчәлекләрен ныгыту. 2. Кул хәрәкәтләрен үстерү. 3. Хайваннарга карата кайгыртучанлык тәрбияләү.	Шигырьләр кертү	Комарова, Занятия по изобразительной деятельности в д/с, 102 бит.
	2	“Кар кызы»	1. Кеше гәүдәсен киёмнәре белән әвәләү күнекмәләрен үстерү. 2. Вак кул чуқларын, кул хәрәкәтләрен үстерү. 3. Кеше төзелешенә үзенчәлекләрен анализлау күнекмәләрен формалаштыру.		Комарова, Занятия по изобразительной деятельности в д/с, 103 бит.
Январь	1	“Цирк аренасында” (коллектив эш)	1. Коллектив композицияләр булдырырга кызыксыну уяту. 2. Яңа әвәләү алымын ныгыту (цилиндр). 3. Башлаган эшне ахырынача житкерүләренә ирешү.		Л.А.Парамонова, Развивающие занятия для детей 5-6 лет, 355 бит.
	2	“Кышкы күңел ачу»	1. Коллектив композицияләр төзү күнекмәләрен ныгыту. 2. Яңа әвәләү алымын ныгыту (цилиндр). 3. Башлаган эшне ахырынача житкерүләренә ирешү.		Л.А.Парамонова, Развивающие занятия для детей 5-6 лет, 371 бит.
Февраль	1	“Болан”	1. Скульптура әвәләү алымнарын ныгыту. 2. Образларга кызыксыну уяту, үзенчәлекле якларын күрсәтә белүләренә ирешү. 3. Башлаган эшне ахырынача житкерүләренә ирешү.	Татар халык уенын уйнау	Л.А.Парамонова, Развивающие занятия для детей 5-6 лет, 396 бит.
	2	“Маэмаем”	1. Хайваннар әвәләү үзенчәлекләрен ныгыту. 2. Кул хәрәкәтләрен үстерү. 3. Хайваннарга карата кайгыртучанлык тәрбияләү.		Комарова, Занятия по изобразительной деятельности в д/с, 112 бит.

Март	1	“Диңгездә яшәүчеләр”	1. Коллектив композицияләр булдыру теләге уяту. 2. Яңа әвәләү алымын ныгыту (цилиндр). 3. Башлаган эшне ахырынача житкерүләренә ирешү.		Л.А.Парамонова, Развивающие занятия для детей 5-6 лет, 437 бит.
	2	“Кояшкай”	1. Рельеф әвәләү алымнары белән таныштыру. 2. Сәнгатьнең бу төренә кызыксыну уяту. 3. Композиция һәм ритмны тоемлауны үстерү.		Л.А.Парамонова, Развивающие занятия для детей 5-6 лет, 514 бит.
Апрель	1	“Кошлар жимлеккә килделәр”	1. Кошларның гәүдә төзелешләре турында белемнәрен ныгыту. 2. Табигатьне өйрәнүгә кызыксыну уяту. 3. Коллектив композицияләр төзүгә кызыксыну уяту.		Комарова, Занятия по изобразительной деятельности в д/с, 121 бит.
	2	“Язгы ковер” (баулардан үрү)	1. Бау үрү әвәләү алымнары белән таныштыру. 2. Сәнгатьнең бу төренә кызыксыну уяту. 3. Композиция һәм ритмны тоемлауны үстерү	Татар халык әкияте уку	Л.А.Парамонова, Развивающие занятия для детей 5-6 лет, 595 бит.
Май	1	“Тиен чикләвек ашый”	1. Хайваннар әвәләү үзенчәлекләрен ныгыту. 2. Кул хәрәкәтләрен үстерү. 3. Хайваннарга карата кайгыртучанлык тәрбияләү.		Комарова, Занятия по изобразительной деятельности в д/с, 126 бит.
	2	“Безнең зоопарк”	1. Хайваннар әвәләү үзенчәлекләрен ныгыту. 2. Әвәләү алымнарын ныгыту. 3. Табигатьне өйрәнүгә кызыксыну уяту.		Л.А.Парамонова, Развивающие занятия для детей 5-6 лет, 731 бит.

**Нәфис эстетик үсеш
ябыштыру**

Ай	Атна	Тема	Программа эчтәлеге	Милли – региональ компонент	Укыту-методик әдәбият
Сентябрь	1	“Чәчәк клумбасы”	1. Квадратны диагональ буенча бөкләп чәчәкләр кисәргә өйрәтү. 2. Коллективта эшләүне күнектерү.		Л.А.Парамонова, Развивающие занятия для детей 5-6 лет, 18 бит.

			3. Композиция төзү осталыгын үстерү.		
	2	“Көзге ковер” (коллектив эш)	1. Мөстәкыйль рәвештә элементлар кисәргә өйрәтү. 2. Кәгазь битенә киселгән эйберләрне дәрес урнаштырып ябыштыру күнекмәләрен ныгыту. 3. Композиция төзү осталыгын үстерү.		Комарова, Занятия по изобразительной деятельности в д/с, 86 бит.
Октябрь	1	“Бизәкле сөлгеләр”	1. Трафаретлар белән эшләргә өйрәтү. 2. Кайчы белән эшләүне ныгыту. 3. Башлаган эшне ахырынача житкерүләренә ирешү.	Татар халкының бизәкләре б/н таныштыру	Р.А.Бурганова, Татарский орнамент в изобразительной деятельности.
	2	“Безнең шәһәр”	1. Кәгазьне берничә тапкыр бөкләп кисәргә һәм дүртпочмаклы кәгазьгә ябыштырырга өйрәтү. 2. Кайчы белән эшләүне ныгыту.. 3. Башлаган эшне ахырынача житкерүләренә ирешү.		Л.А.Парамонова, Развивающие занятия для детей 5-6 лет, 54 бит.
Ноябрь	1	“Яфраклар кисәбез”	1. Кәгазьне бөкләп төрле формада кисәргә өйрәтү. 2. Кисү алымнарын үстерү. 3. Балаларда кызыксыну уяту.	Татар халык шигырен уку	Л.А.Парамонова, Развивающие занятия для детей 5-6 лет, 153 бит.
	2	“Төсле зонтиклар” (коллектив эш)	1. Почмакларны түгәрәкләп кисү алымын ныгыту. 2. Төсләр һәм фигураларны дәрес урнаштырырга өйрәтү. 3. Композиция һәм ритмны тоемлауны үстерү.		Л.А.Парамонова, Развивающие занятия для детей 5-6 лет, 171 бит.
Декабрь	1	“Карлы өй”	1. Кисү техникасы белән таныштыруны дәвам итү. 2. Өзеп алу юлы белән эшләүне үстерү. 3. Композиция һәм ритмны тоемлауны үстерү.		Л.А.Парамонова, Развивающие занятия для детей 5-6 лет, 291 бит.
	2	“Яңа ел открыткасы”	1. Бөкләү, кисү, ябыштыру техникасы белән таныштыруны дәвам итү. 2. Панорамалы открытка ясау алымын өйрәтү. 3. Композиция һәм ритмны тоемлауны үстерү.		Л.А.Парамонова, Развивающие занятия для детей 5-6 лет, 332 бит.
Январь	1	“Кошлар кунган ботакка”	1. Кошларның гәүдә төзелешләре турында белемнәрен ныгыту. 2. Кисү алымнарын ныгыту, табигатьне өйрәнүгә кызыксыну уяту. 3. Коллектив композицияләр төзүгә кызыксыну уяту.	Татар халык табышмагы әйтү.	Комарова, Занятия по изобразительной деятельности в д/с, 101 бит.
	2	“Минем	1. Бөкләп кисү техникасы белән таныштыруны		Комарова,

		яраткан бокалым	дэвам итү. 2. Кисү алымнарын ныгыту. 3. Башлаган эшне ахырынача житкерүлэренэ ирешү.		Занятия по изобразительной деятельности в д/с, 102 (119) бит.
Февраль	1	“Диңгез буйлап” (коллектив эш)	1. Төрле көймэлэр (корабликлар) кисү алымнарын ныгыту. 2. Композиция төзүгә кызыксыну уяту 3. Башлаган эшне ахырынача житкерүлэренэ ирешү.		Л.А.Парамонова, Развивающие занятия для детей 5-6 лет, 433 бит. Комарова, 114 бит.
	2	“Әтигә галстук” (әтиләргә бүләк)	1. Галстукны бөкләп кисәргә өйрәтү. 2. Эшне планлаштырыруны күнектерү. 3. Бүләк ясарга кызыксыну уяту.		Л.А.Парамонова, Развивающие занятия для детей 5-6 лет, 459 бит.
Март	1	“Язгы букет” (әниләргә бүләк)	1. Чәчәкләр, яфраклар кисү алымнарын ныгыту. 2. Эшне планлаштырыруны күнектерү. 3. Композиция һәм ритмны тоемлауны үстерү.		Л.А.Парамонова, Развивающие занятия для детей 5-6 лет, 473 бит.
	2	“Умырзаялар”	1. Чәчәкләр, яфраклар кисү алымнарын ныгыту. 2. Эшне планлаштырыруны күнектерү. 3. Композиция һәм ритмны тоемлауны үстерү.	Татар халык табышмагын кертү	Л.А.Парамонова, Развивающие занятия для детей 5-6 лет, 591 бит.
Апрель	1	“Карлсонга тәмле кайнатма”	1. Гармошка рәвешендә бөкләп кисү алымын өйрәтү. 2. Эшне планлаштырыруны күнектерү. 3. Композиция һәм ритмны тоемлауны үстерү.		Л.А.Парамонова, Развивающие занятия для детей 5-6 лет, 656 бит.
	2	“Күбәләкләр”	1. Бөкләп кисү техникасы белән таныштыруны дэвам итү. 2. Балаларның күз һәм кул координацияләрен ныгыту. 3. Күз үлчәмен үстерү.		Л.А.Парамонова, Развивающие занятия для детей 5-6 лет, 749 бит.
Май	1	“Әкияти кош”	1. Әкият кошының образын күрәстәргә өйрәтү. 2. Бөкләп кисү алымын ныгыту. 3. Композиция һәм ритмны тоемлауны үстерү		Комарова, Занятия по изобразительной деятельности в д/с, 102 бит.
	2	“Язгы ковер” (коллектив эш)	1. Мөстәкыйль рәвештә элементлар кисәргә өйрәтү. 2. Кәгазь битенә киселгән әйберләрен дөрес урнаштырып ябыштыру күнекмәләрен ныгыту. 3. Композиция төзү осталыгын үстерү.		Комарова, Занятия по изобразительной деятельности в д/с, 133 бит.

Танып белү үсеше
Танып белү – фәнни тикшерү һәм конструкцияләү эшчәнлеген үстерү

Ай	Атна	Тема	Программа эчтәлеге	Милли – региональ компонент	Укыту-методик әдәбият
Сентябрь	1	<i>“Өйләр”</i>	1. Төзү детальләренең исемнәрен искә төшерү. 2. Аралышу күнегүен үстерү. 3. Биналарны берничә шарт буенча төзәргә өйрәтү.	Татар авылы белән таныштыру	Л.А.Парамонова, Развивающие занятия для детей 5-6 лет, 15 бит
	2	<i>“Безнең балалар бакчасы”</i>	1. Төзү материалларыннан балалар бакчасын төзәргә өйрәтү. 2. Тирә-юньдә ориентлашу сәләтен үстерү. 3. Коллектив белән эшләргә күнектерү, үзләренең тәкъдимнәрен әйтә беләргә өйрәтү.		Л.А.Парамонова, Развивающие занятия для детей 5-6 лет, 32 бит
	3	<i>“Шәхәрнең сату урамнары”</i>	1.Төзү материалларыннан шәһәр урамнары төзәргә өйрәтү. 2.Тирә-юньдә ориентлашу сәләтен үстерү. 3. Коллектив белән эшләргә күнектерү, үзләренең тәкъдимнәрен әйтә беләргә өйрәтү.		Л.А.Парамонова, Развивающие занятия для детей 5-6 лет, 102 бит
	4	<i>“Самолетлар”</i>	1.Үзләренең уйлары буенча гади схемалар конструкция башкарырга. 2.Үрнәк башкарырга өйрәтү. Конструкцияләү күнегүен эшләү.		Л.А.Парамонова, Развивающие занятия для детей 5-6 лет, 278 бит
Октябрь	1	<i>“Гараж”</i>	1. Мөстәкыйль рәвештә объектны тикшерү сәләтен ныгытырга. 2. Аерым төзелеш кисәкләренең күләме буенча чагыштыру осталыгын формалаштыру. 3. Конструкцияләү күнегүен эшләү.		Л.А.Парамонова, Развивающие занятия для детей 5-6 лет, 51 бит
	2	<i>“Машиналарга гараж”</i>	1. Үзләренең уйлары буенча гади конструкциялар башкарырга өйрәтү. 2. Балаларда кызыксыну уяту.		Л.А.Парамонова, Развивающие занятия для детей 5-6 лет, 91 бит

	3	“Батискаф”	1. Балалар алдында проблемалы мәсьәлэләр куерга. 2. Күзаллауларын, ижат һәм сәләтлекне үстерү. 3. Конструктив тәжрибәне үстерү.		Л.А.Парамонова, Развивающие занятия для детей 5-6 лет, 583 бит
	4	“Узышабыз”	1.Төзелеш материалларыннан машиналар төзөргә өйрөтү. 2. Кул хәрәкәтләрен ныгыту.		Л.А.Парамонова, Развивающие занятия для детей 5-6 лет, 742 бит
Ноябрь	1	“Урман аланында”	1. Балалар алдында проблемалы мәсьәлэләр куерга. 2. Күзаллауларын, ижат һәм сәләтне үстерү. 3. Табигать материаллары белән эшләү тәжрибәсен үстерү.		Л.А.Парамонова, Развивающие занятия для детей 5-6 лет, 183 бит
	2	“Урман аланында” (дәвам)	1. Балалар алдында проблемалы мәсьәлэләр куерга. 2. Күзаллауларын, ижат һәм сәләтлекне үстерү. 3. Табигать материаллары белән эшләү тәжрибәсен үстерү.		Л.А.Парамонова, Развивающие занятия для детей 5-6 лет, 201 бит
	3	“Аждаһа”	1. Балаларда коллектив эшкә кызыксыну уяту. 2. Бер-берсе белән киңәшеп эшләрәненә ирешү. 3. Ритм, темп буенча бер берсе белән уртаклашырга өйрөтү.		Л.А.Парамонова, Развивающие занятия для детей 5-6 лет, 452 бит
	4	“Песинең өе”	1.С.Я.Маршак әкиятеннән песигә өй тезү. 2. Кул хәрәкәтләрен ныгыту. 3. Кызыксыну уяту.	Картиналар күрсәтү	И.А.Лыкова “Конструирование в детском саду” старшая группа 106 бит.
Декабрь	1	“Тукымадан курчак”	1. Текмичә тукымадан курчак ясау. 2. Башлаган эшне ахырынача житкерүләренә ирешү. 3. Эшлэгән эштән сөнеч тойгысы булдыру.		И.А.Лыкова “Конструирование в детском саду” старшая группа 38 бит.
	2	“Яңа ел уенчыклары”	1. Балаларда коллектив эшкә кызыксыну уяту. 2. Бер-берсе белән киңәшеп эшләрәненә ирешү. 3. Ритм, темп буенча бер берсе белән уртаклашырга өйрөтү.		Л.А.Парамонова, Развивающие занятия для детей 5-6 лет, 299 бит

	3	“Кар төөрөннән төяк эш	1.Кардан конструкцияләп булуны күрсәтү. 2.Кар төөрөннән скульптуралар ясарга өйрәтү. 3 Эшлэгән эштән сөенеч тойгысы булдыру.		Л.А.Парамонова, Развивающие занятия для детей 5-6 лет, 387 бит
	4	“Йолдызлар һәм кар бөртекләре ясау”	1.Кәгаз белән эшләүне ныгныту. 2. Схема буенча эшләргә өйрәтү. 3 Эшлэгән эштән сөенеч тойгысы булдыру.		И.А.Лыкова “Конструирование в детском саду” старшая группа 68 бит.
Январь	1	“Цирк өчен арена”	1. Цирк турында белемнәрен арттыру. 2. Циркка арена ясауга кызыксыну уяту. 3. Булган белемнәрен ныгыту.		Л.А.Парамонова, Развивающие занятия для детей 5-6 лет, 345 бит
	2	“Биек тау”	1. Төзелеш материалларыннан объектлар ясарга өйрәтү. 2. Башлаган эшне ахырынача житкерүләренә ирешү. 3. Коллектив белән эшләүне күнектөрү: эшне бүлешергә, уртаклашырга.		Л.А.Парамонова, Развивающие занятия для детей 5-6 лет, 367 бит
	3	“Тикшерү станциясе”	1.Төзелеш материалларыннан объектлар ясарга өйрәтү. 2.Башлаган эшне ахырынача житкерүләренә ирешү. 3. Коллектив белән эшләүне күнектөрү: эшне бүлешергә, уртаклашырга.		Л.А.Парамонова, Развивающие занятия для детей 5-6 лет, 522 бит
	4	“Көймә”	1.Схема буенча эшләргә өйрәтү. 2. Башлаган эшне ахырынача житкерүләренә ирешү. 2. Кул хәрәкәтләрен ныгыту.	Шигырь уку “Көймә”	И.А.Лыкова “Конструирование в детском саду” старшая группа 122 бит.
Февраль	1	“Кардан төзелешләр” (парусник)	1. Кар йомарламнарыннан төзелешләр төзәргә өйрәтү. 2. Мөстәкыйль рәвештә эшлэгән эшләргә бәя бирергә өйрәтү.		Л.А.Парамонова, Развивающие занятия для детей 5-6 лет, 391 бит

	2	“Кардан төзелешлэр” (дэвамы)	1. Кар йомарламнарыннан төзелешлэр төзөргө өйрөтү. 2. Мөстэкыйль рэвештэ эшлэгэн эшлэргэ бэя бирергэ өйрөтү.		Л.А.Парамонова, Развивающие занятия для детей 5-6 лет, 391 бит
	3	“Элеккеге биналар”	1.Төзелеш материалларыннан үрнэк буенча төзөргө өйрөтү. 2.Элеккеге биналар турында белемнэрен арттыру. 3. Коллективта дус эшли белүлэренэ ирешү.		Л.А.Парамонова, Развивающие занятия для детей 5-6 лет, 618 бит
	4	“Үзгәртен ясийбыз”	1. Легодан төрлө биналар, өйлөр төзүне ныгыту. 2. Коллективта эшли белүлэрен булдыру. 3. Эш тэжрибэсен арттыру.		Л.А.Парамонова, Развивающие занятия для детей 5-6 лет, 687 бит
Март	1	“Йөк транспорт ы”	1. Төзелеш материалыннан йөк машиналары төзүне ныгыту. 2. Коллективта эшли белүлэрен булдыру. 3. Эш тэжрибэсен арттыру.		Л.А.Парамонова, Развивающие занятия для детей 5-6 лет, 415 бит
	2	“Корабль төзибиз”	1. Үзлектэн эш планын төзөргө өйрөтү. 2. Балаларның фикерләү сәләтлэрен үстерү. 3. Мөстэкыйль рэвештэ эшлэгэн эшлэргэ бэя бирергэ өйрөтү.		Л.А.Парамонова, Развивающие занятия для детей 5-6 лет, 426 бит
	3	“Табышмак”	1.Башлаган эшне ахырынача житкерүлэренэ ирешү. 2.Балаларның фикерләү сәләтлэрен үстерү.		Л.А.Парамонова, Развивающие занятия для детей 5-6 лет, 726 бит
	4	“Шәһәр юлын төзибиз”	1. Юл кагыйдэлэрен искә төшерү. 2. Фикерләү сәләтлэрен үстерү. 3. Кызыксыну тәрбияләү.	Фотолар һәм иллюстрацияләр күрсөтү.	И.А.Лыкова “Конструирование в детском саду” старшая группа 30 бит.
Апрель	1	“Самолетлар”	1. Схема буенча эшлэргө өйрөтү. 2. Балаларның фикерләү сәләтлэрен үстерү.		Л.А.Парамонова, Развивающие занятия для

			3. Төзелеш материалларны таный белергә өйрәтү.		детей 5-6 лет, 452 бит.
	2	“Жәяүлеләр өчен күпер”	1. Төзелеш материалларыннан самолетлар төзөргә өйрәтү. 2. Башлаган эшне ахырынача житкерүләренә ирешү. 3. Коллектив белән эшләүне күнектерү: эшне бүлешергә, уртаклашырга.		Л.А.Парамонова, Развивающие занятия для детей 5-6 лет, 542 бит.
	3	“Йорт хайваннары”	1.Йорт хайваннарын күркәдән ясарга кызыксыну уяту. 2.Балаларның фикерләү сәләтләрен үстерү. 3.Схема буенча эшләргә өйрәтү.	Рәсемнәр күрсәтү	И.А.Лыкова “Конструирование в детском саду” старшая группа. 34 бит.
	4	“Кәрзин”	1.Схема буенча эшләргә өйрәтү. 2. Башлаган эшне ахырынача житкерүләренә ирешү. 3. Бөкләү алымнарын дәрәс үзләштерү.		И.А.Лыкова “Конструирование в детском саду” старшая группа. 58 бит
Май	1	“Рәсем буенча төзибез”	1. Сызым-рәсем буенча төзү алымнарын ныгыту. 2. Архитектор һөнәре белән таныштыру. 3. Балаларда кызыксыну уяту.		Л.А.Парамонова, Развивающие занятия для детей 5-6 лет, 610 бит.
	2	“Рәсем буенча төзибез” (дәвам)	1. Сызым-рәсем буенча төзү алымнарын ныгыту. 2. Башлаган эшне ахырынача житкерүләренә ирешү.	Татар халык бизәкләре б/н таныштыру	Л.А.Парамонова, Развивающие занятия для детей 5-6 лет, 610 бит.
	3	“Сөенче” (сюрприз)	1.Сызым буенча әйберләр ясарга өйрәтү. 2.Сүз буенча дәрәс итеп сызарга күнектерү. 3. Кәгазь битендә ориентлашуларына ирешү.		Л.А.Парамонова, Развивающие занятия для детей 5-6 лет, 901 бит.
	4	“Безнең бүләкләр”	1.Үзләре уйлап чыгарган бүләкләр ясауларына ирешү. 2. Алган белемнәрен ныгыту.		Л.А.Парамонова, Развивающие занятия для детей 5-6 лет, 970 бит.

**Нәфис эстетик үсеш
Кул хезмәте (нәфис хезмәт)**

Ай	Атна	Тема	Программа эчтәлеге	Милли-региональ компонент	Укыту-методик әдәбият
Сентябрь	1	“Кулчатыр” (Зонтик)	1. Балаларга кәгазне бөкләп кулчатыр ясарга өйрәтү. 2. Алгоритм буенча эшләргә өйрәтүне ныгыту. 3. Күзаллауларын, хәтерләрен ныгыту.	Кулчатыр күрсәтү	Интернет источник: https://yandex.ru
Октябрь	1	“Керпе”	1. Балаларга керпе турында мәгълүмәт биру. 2. Яфракны катлаулы формада сүрәтләнелергә өйрәтү. 3. Кул маторикасын ныгыту.	Керпе уенчыгы күрсәтү	Интернет источник: https://yandex.ru/images/search
Ноябрь	1	“Безнең шәһәрбезнең өйләре”	1. Кисү алымнарын ныгыту. 2. Схема буенча эшләргә өйрәтү. 3. Мөстәкыйль рәвештә эшләгән эшләргә бәя бирү.	Фотолар карау	И.В.Новикова «Конструирование из бумаги в детском саду» 27 бит.
Декабрь	1	“Төсле фонариклар”	1. Фонариклар күрсәтү. 2.Контур буенча туры кисергә өйрәтү. 3. Фантазияләрен арттыру.		И. А. Лыкова «Конструирование в детском саду» старшая группа 98 бит.
Январь	1	“Кар бөртеге”	1. Балаларның кар бөртекләре турында күзаллауларын формалаштыру. 2. Табигать матурлыгына соклана белү. 3. Кәгазь битендә ориентлашуларына ирешү.	Кар бөртекләрен ең төрләрен карау	Интернет источник: https://sadpodelok.ru/693/krasivye-snezhinki-shemy/
Февраль	1	“Тундырма”	1. Оригами ысулы белән таныштыру. 2. Бөкләү алымнарын күрсәтү.		Интернет источник: https://yandex.ru/images/search?

			3. Кул маторикасын ныгыту.		
Март	1	“Күңелле кошлар”	1. Контурдан чыкмыйча кисэ белү. 2. Бөкләү алымнарын ныгыту. 3. Башлаган эшне ахырынача житкерүләренә ирешү.		Интернет источник: https://yandex.ru/images/search
Апрель	1	“Умырзая”	1. Язгы матурлыкны күрә белергә өйрәтү. 2. Кисү алымнарын ныгыту. 3. Фантазияләрен арттыру.	Фотолар карау	Интернет источник: https://yandex.ru/images/search?te
Май	1	“Күбәлэк”	1. Кыстыргыч ярдәмендә күбәлэк ясарга өйрәтү. 2. Фантазияләрен арттыру. 3. Кул маторикасын ныгыту.		Интернет источник: https://yandex.ru/images/search?

Физик үсеш

Физкультура

Ай	Атна	Программа эчтәлеге	Милли – региональ компонент	Укыту-методик әдәбият
Сентябрь	1	1. Колоннада йөггергә һәм йөргә күнектөрү; тигезлекне саклап калырга өйрәтү, гимнастик скәмиядә йөргәндә дәрәс сын-гәүдәне формалаштыру.	Табышмаклар	Л.И. Пензулаева, Физкультурные занятия с детьми 5-6 лет, 13 бит, № 1
		2-3. Алга барып сикерүдә, тупны ыргытырга күнектөрү. Колоннага берәмләп тезелергә өйрәтү.		Л.И. Пензулаева, Физкультурные занятия с детьми 5-6 лет, 14 бит, № 2-3
	2	1. Предметлар йөггергә һәм йөргә күнектөрү; аяк очында йөргә өйрәтү.		Л.И. Пензулаева, Физкультурные занятия с детьми 5-6 лет, 17 бит, № 4

		2-3. Предметлар арасына йөгерегә һәм йөерегә күнектерү; таралышып - тәрбияченең сигналы буенча туктарга; йөгерү осталыгын үстерү, предметларга орынмыйча йөрү.	Шигырьләр	Л.И. Пензулаева, Физкультурные занятия с детьми 5-6 лет, 18 бит, № 5-6.
	3	1. Тезләрне югары күтәреп йөерегә , йөгерегә күнектерерү.		Л.И. Пензулаева, Физкультурные занятия с детьми 5-6 лет, 20 бит, № 7.
		2-3. 1 минут туктаусыз йөгерү (йөрү белән чиратлаштыру); сикерелү уенны ныгыту.	Татар халык санамышы	Л.И. Пензулаева, Физкультурные занятия с детьми 5-6 лет, 22 бит, № 8- 9.
	4	1. Тәрбияченең сигналы буенча хәрәкәтнең тизлеген үзгәртеп йөерегә һәм йөгерегә өйрәтү.Кыршауга ян белән үрмәләп керергә өйрәнү.		Л.И. Пензулаева, Физкультурные занятия с детьми 5-6 лет, 23 бит, №10.
		2-3. Өзлексез колоннада берәмләп йөрү, йөгерү осталыгын һәм күз үлчәмен үстерү.	Табышмаклар	Л.И. Пензулаева, Физкультурные занятия с детьми 5-6 лет, 25 бит, №11-12.
Октябрь	1	1. Колоннага икешәрләп яңача тезелергә өйрәтү; 1 минут туктаусыз йөгерү. Гимнастик эскәмия буенча өстәмә адым белән йөерегә өйрәтү; бау аша сикереп чыгып туп ыргытырга күнектерү.	Шигырьләр	Л.И. Пензулаева, Физкультурные занятия с детьми 5-6 лет, 27 бит, № 13.
		2-3. Тезләрне югары күтәреп йөрүне кабатлау; 1,5 минут туктаусыз йөгерү; тупны уң һәм сул кул белән тәгәрәтү.	Татар халык санамышы	Л.И. Пензулаева, Физкультурные занятия с детьми 5-6 лет, 28 бит, №14-15.
	2	1. Тәрбияченең сигналы буенча колоннада берәмләп йөргәндә юнәлешне үзгәртү.	Табышмаклар	Л.И. Пензулаева, Физкультурные занятия с детьми 5-6 лет, 29 бит, № 16.
		2-3. Аяк очларында һәм үкчәләрдә йөерегә күнектерү, 1,5 мин йөгерү; туп белә булган уен – күнегүләрне ныгыту.		Л.И. Пензулаева, Физкультурные занятия с детьми 5-6 лет, 31 бит, № 17-18.

	3	1. Колоннада берэмләп йөрү, тәрбияче сигналы буенча эшләү; таралышып йөгерү; тупны максатка ыргытыту; күз үлчәмен үстерү.	Шигырьләр	Л.И. Пензулаева, Физкультурные занятия с детьми 5-6 лет, 33 бит, № 19.
		2-3. Йөргәндә һәм йөгәргәндә киртә аша атлап чыгарга; туктаусыз 2 минут йөгерү.		Л.И. Пензулаева, Физкультурные занятия с детьми 5-6 лет, 34 бит, № 20-21.
	4	1. Колоннада парлашып йөрү һәм йөгерү; кыршауга ян белән үрмәләп керү.	Табышмаклар	Л.И. Пензулаева, Физкультурные занятия с детьми 5-6 лет, 35 бит, № 22.
		2-3. 1,5 мин акрын йөгәрдә күнектерү; игътибарлыкны үстерү.	Татар халык санамышы	Л.И. Пензулаева, Физкультурные занятия с детьми 5-6 лет, 37 бит, № 23-24.
Ноябрь	1	1. Тезләрне югары күтәрәп йөрүне күнектерү, таралышып йөгерү. Гимнастик скамиядә йөргәндә кечкенә тупны бер кулдан икенчесенә күчерергә өйрәтү.		Л.И. Пензулаева, Физкультурные занятия с детьми 5-6 лет, 39 бит, № 25.
		2-3. 1,5 мин акрын йөгәрдә күнектерү; тәрбияче сигнала буенча йөргәндә туктарга; туплы уен күнегүләрне кабатлау.		Л.И. Пензулаева, Физкультурные занятия с детьми 5-6 лет, 41 бит, № 26-27.
	2	1. Юнәлешне үзгәртеп йөгерүне кабатлау; предметлар арасыннан йөгерү. Уң һәм сул аякта алгатаба сикерү.	Шигырьләр	Л.И. Пензулаева, Физкультурные занятия с детьми 5-6 лет, 42 бит, № 28.
		2-3. Колоннада парлашып йөрү һәм йөгерү. Предмет аша атлап чыгу.		Л.И. Пензулаева, Физкультурные занятия с детьми 5-6 лет, 43 бит, № 29-30.
	3	1. Тизлекне үзгәртеп йөгерү; предметлар аша йөргә күнектерү. Кыршау аша туп белән үрмәләп чыгарга өйрәтү.	Табышмаклар	Л.И. Пензулаева, Физкультурные занятия с детьми 5-6 лет, 44 бит, № 31.
		2-3. Акрын йөгәрдә күнектерү; тупны алга ыргыту.	Татар халык санамышы	Л.И. Пензулаева, Физкультурные занятия с детьми 5-6 лет, 45 бит, № 32-32.

	4	1. Тәрбияче сигналы буенча колоннада берәмләп йөрүне дәвам итү; ян белән бау астына үрмәләргә күнектерергә.	Шигырьләр	Л.И. Пензулаева, Физкультурные занятия с детьми 5-6 лет, 46 бит, № 34.
		2-3. Каршылыклы йөгерүне кабатлау; сикерүле, туп белән булган уен күнегүләргә искә төшерү.		Л.И. Пензулаева, Физкультурные занятия с детьми 5-6 лет, 47 бит, № 35-36.
Декабрь	1	1. Колоннада берәмләп араны саклап йөгерергү күнектерергә; предметлар аша чыгу, тупны бер-берсенә ыргыту.		Л.И. Пензулаева, Физкультурные занятия с детьми 5-6 лет, 50 бит, № 1.
		2-3. Йөгерүле һәм сикерүле уен-күнегүләр өйрәнү; кар йомарламнарын ераклыкка ыргыту.	Татар халык санамышы	Л.И. Пензулаева, Физкультурные занятия с детьми 5-6 лет, 51 бит, № 2-3.
	2	1. Түгәрәк буйлап куллар тотышып икенче якка борылып йөгергә һәм йөгерергә күнектерергә; аякларны алыштырып сикерергә өйрәтү; дүртаяклап кеглялар аша үрмәләп чыгу.	Табышмаklar	Л.И. Пензулаева, Физкультурные занятия с детьми 5-6 лет, 52 бит, № 4.
		2-3. Кардан ясалган төзелешләр араларыннан йөрүне һәм йөгерүне кабатлау; кар йомарламнарын куелган максатка ыргыту.		Л.И. Пензулаева, Физкультурные занятия с детьми 5-6 лет, 54 бит, № 5-6.
	3	1. Таралышып йөрүдә һәм йөгерүдә күнектерергә; тупны тотырга өйрәтү; күз үлчәмен һәм осталыкны үстерү.	Шигырьләр	Л.И. Пензулаева, Физкультурные занятия с детьми 5-6 лет, 55 бит, № 7.
		2-3. Чаңгыда йөрү осталыкларын үстерү; ике аякта сикерергә күнектерү; кар йомарламнары белән уйнала торган уеннарны кабатлау.		Л.И. Пензулаева, Физкультурные занятия с детьми 5-6 лет, 56 бит, № 8-9.
	4	1. Түгәрәк буйлап кулларга тотынышып йөрүне һәм йөгерүне күнектерергә; гимнастик скамиягә менәргә өйрәтү.	Табышмаklar	Л.И. Пензулаева, Физкультурные занятия с детьми 5-6 лет, 58 бит, № 10.
		2-3. Чаңгыда шуучан адым белән йөгергә өйрәтү; алка һәм кәшәкә белән булган уеннар уйнау.	Татар халык санамышы	Л.И. Пензулаева, Физкультурные занятия с детьми 5-6 лет, 60 бит, № 11-12.
Январь	1	1. Предметларга орынмыйча йөрү һәм йөгерү; такта буйлап йөргәндә тигезлекне сакларга ярдәм итү.		Л.И. Пензулаева, Физкультурные занятия с детьми 5-6 лет, 62 бит, № 13.

		2-3. Чаңгыда шуучан адым белән йөрергә өйрәтү; уен-күнегүләрне кабатлау.	Табышмаклар	Л.И. Пензулаева, Физкультурные занятия с детьми 5-6 лет, 64 бит, № 14, 65-15.
	2	1. Түгәрәк буйла йөрүне һәм йөгөрүне күнектерү; озынлыкка сикерергә өйрәтү; дүртаяклап үрмәләү.		Л.И. Пензулаева, Физкультурные занятия с детьми 5-6 лет, 65 бит, № 16.
		2-3. Чаңгыда шуучан адым белән йөрүне ныгыту; зур булмаган таулыктан төшергә өйрәтү.	Табышмаклар	Л.И. Пензулаева, Физкультурные занятия с детьми 5-6 лет, 66 бит, № 17-18.
	3	1. Предметлар аша йөрүне һәм йөгөрүне кабатлау; тупны бер-береңә ыргыту осталыгын ныгыту; кыршау аша үтәргә күнектерү.		Л.И. Пензулаева, Физкультурные занятия с детьми 5-6 лет, 67 бит, № 19.
		2-3. Шуучан адым күнегүен ныгыту; зур булмаган таулыктан төшергә һәм менәргә өйрәтү; сикерүле һәм йөгөрүле уен күнегүләрне кабатлау.	Шигырьләр	Л.И. Пензулаева, Физкультурные занятия с детьми 5-6 лет, 68 бит, № 20-21.
Февраль	1	1. Таралышып йөрү һәм йөгөрүне ныгыту; авышкан такта буйлап йөргәндә тигезлекне сакларга өйрәтү.	Табышмаклар	Л.И. Пензулаева, Физкультурные занятия с детьми 5-6 лет, 73 бит, № 25.
		2-3. Чаңгы юлыннан шуучан адым белән йөрергә күнектерү, ян белән йөрү.		Л.И. Пензулаева, Физкультурные занятия с детьми 5-6 лет, 74 бит, № 26-27.
	2	1. Кулларга тотынышып түгәрәк буйлап йөрүне һәм йөгөрүне ныгыту; озынлыкка сикергәндә дөртле итеп этелеп жибәрергә өйрәтү.	Татар халык санамышы	Л.И. Пензулаева, Физкультурные занятия с детьми 5-6 лет, 75 бит, № 28.
		2-3. Чаңгыда йөрергә күнектерү, ераклыкка кар ыргыту; йөгөрүле һәм сикерүле уен- күнегүләрне кабатлау.	Табышмаклар	Л.И. Пензулаева, Физкультурные занятия с детьми 5-6 лет, 76 бит, № 29-30.
	3	1. Предметлар арасынан йөрергә һәм йөгөрергә күнектерү; вертикаль максатка капчыкларны ыргыту.	Шигырьләр	Л.И. Пензулаева, Физкультурные занятия с детьми 5-6 лет, 77 бит, № 31.
		2-3. Йөгөрүле һәм сикерүле уен-күнегүләрне кабатларга; вертикаль максатка кар төерләрен ыргытырга өйрәтү.		Л.И. Пензулаева, Физкультурные занятия с детьми 5-6 лет, 78 бит, № 32- 33.

	4	1. Туктамыйча акрын йөгерүне күнектерү; гимнастик стенага рейкаларны калдырмыйча менү.	Табышмаklar	Л.И. Пензулаева, Физкультурные занятия с детьми 5-6 лет, 79 бит, № 34.
		2-3. Чана белән булган уен-күнегүләрне кабатлау; сикерергә һәм йөгерергә күнектерү.	Татар халык санамышы	Л.И. Пензулаева, Физкультурные занятия с детьми 5-6 лет, 80 бит, № 35-36.
Март	1	1. Колоннада берәмләп йөгергә, тәрбияче сигналы буенча икенче якка борылырга күнектерергә; канат буенча баш түбәсенә капчык куеп йөгергә өйрәтү.	Шигырьләр	Л.И. Пензулаева, Физкультурные занятия с детьми 5-6 лет, 82 бит, № 1.
		2-3. Йөгерүле уен-күнегүләрне кабатлау; шайбаны ыргытырга күнектерү; күз үлчәмен һәм тизлекне үстерү.		Л.И. Пензулаева, Физкультурные занятия с детьми 5-6 лет, 84 бит, № 2-3.
	2	1. Юнәлешне үзгәртеп түгәрәк буйлап йөгерүне һәм йөрүне күнектерергә; капчыклар ыргытырга өйрәтү.		Л.И. Пензулаева, Физкультурные занятия с детьми 5-6 лет, 85 бит, № 4.
		2-3. Уртача тизлек белән туктаусыз йөгерүне күнектерергә; сикерүле һәм туп белән булган уен-күнегүләрне кабатлау.	Табышмаklar	Л.И. Пензулаева, Физкультурные занятия с детьми 5-6 лет, 86 бит, №5-6.
	3	1. Тизлекне үзгәртеп предметлар арасына таралышып йөгерүне күнектерергә; скамиядә учларда һәм табаннарда тигезлекне саклап үрмәләргә өйрәтү.		Л.И. Пензулаева, Физкультурные занятия с детьми 5-6 лет, 87 бит, № 7.
		2-3. 80 м булган арада чабу белән йөрүне чиратлаштырып күнектерү; тигезлекне сакларга ярдәм иткән уен-күнегүләрне кабатлау.	Шигырьләр	Л.И. Пензулаева, Физкультурные занятия с детьми 5-6 лет, 89 бит, № 8-9.
	4	1. Йөргәндә парлашып тезелергә күнектерү; горизонталь максатка бәрергә өйрәтү.	Татар халык санамышы	Л.И. Пензулаева, Физкультурные занятия с детьми 5-6 лет, 90 бит, № 10.
		2-3. Тизлеккә йөгерүне күнектерү; туп белән, сикерүле һәм йөгерүле уен-күнегүләрне кабатлау.	Табышмаklar	Л.И. Пензулаева, Физкультурные занятия с детьми 5-6 лет, 91 бит, № 11-12.
Апрель	1	1. Түгәрәк буенча йөгерүне һәм йөрүне күнектерү; гимнастик скамиядә йөргәндә тигезлекне сакларга өйрәтүне дәвам итү.		Л.И. Пензулаева, Физкультурные занятия с детьми 5-6 лет, 93 бит, № 13.
		2-3. Йөрү белән йөгерүне чиратлаштырырга күнектерү; зур	Шигырьләр	Л.И. Пензулаева,

		туп белән эстафета үткәрү.		Физкультурные занятия с детьми 5-6 лет, 94 бит, № 14-15.
	2	1. Предметлар арасыннан йөрергә һәм йөгерегә күнектерү; кыска скакалка аша сикерү; кыршау аша үрмәләү.	Татар халык санамышы	Л.И. Пензулаева, Физкультурные занятия с детьми 5-6 лет, 95 бит, №16.
		2-3. Предметлар арасыннан йөрергә һәм йөгерегә, кыршау тәгәрәтергә күнектерергә; сикерелү һәм туп белән булган уен-күнегүләрне кабатлау.		Л.И. Пензулаева, Физкультурные занятия с детьми 5-6 лет, 96 бит, № 17-18.
	3	1. Колоннада тәрбияче сигналы буенча йөргәндә һәм йөгерегәндә туктарга, таралышып йөгерү; тигезлектә үрмәләргә күнектерү.	Табышмаklar	Л.И. Пензулаева, Физкультурные занятия с детьми 5-6 лет, 97 бит, № 19.
		2-3.Тизлеккә йөгерүне кабатлау; туплы уен күнегүләрне уйнау.	Шигырьләр	Л.И. Пензулаева, Физкультурные занятия с детьми 5-6 лет, 98 бит, № 20-21.
	4	1. Предметлар арасыннан колонна белән йөрү һәм йөгерүне күнектерү; гимнастик стенага менәргә һәм сикергәндә тигезлекне сакларга өйрәтү.	Татар халык санамышы	Л.И. Пензулаева, Физкультурные занятия с детьми 5-6 лет, 99 бит, № 22.
		2-3.Тизлеккә чабуны кабатларга; туплы уен күнегүләрне уйнау.		Л.И. Пензулаева, Физкультурные занятия с детьми 5-6 лет, 101 бит, № 23-24.
Май	1	1. Юнәлешне үзгәртеп парлашып йөрергә һәм йөгерегә күнектерү; стенага тупны бөрү осталыгын булдыру.	Табышмаklar	Л.И. Пензулаева, Физкультурные занятия с детьми 5-6 лет, 102 бит, № 25.
		2-3. Тезләрне югары күтәреп туктамыйча 1,5 мин йөгерүне күнектерү; туплы уен-күнегүләр уйнау.	Татар халык санамышы	Л.И. Пензулаева, Физкультурные занятия с детьми 5-6 лет, 103 бит, № 26-27.
	2	1. Колоннада берәмләп йөргәндә предметлар аша атлап чыгу; туп белән йөгерүле уен-күнегүләрне кабатлау.	Шигырьләр	Л.И. Пензулаева, Физкультурные занятия с детьми 5-6 лет, 105 бит, № 28.
		2-3. Предметлар арасыннан туктамыйча 2 мин йөгерү; туп белән сикереп уйный торган уеннарны уйнау.		Л.И. Пензулаева, Физкультурные занятия с детьми 5-6 лет, 106 бит, № 29-30.
	3	1. Предметлар арасыннан орынмыйча таралышып йөрү һәм	Табышмаklar	Л.И. Пензулаева,

		йөгерүне күнектерү; тупны идэнгә бер кул белән бәреп ике кул белән тотарга өйрәтү.		Физкультурные занятия с детьми 5-6 лет, 107 бит, № 31.
		2-3. Тизлеккә йөгерүне күнектерү; тупны идэнгә бер кул белән бәреп ике кул белән тотарга өйрәтү; йөгерүле һәм сикерүле уен-күнегүләрне кабатлау.		Л.И. Пензулаева, Физкультурные занятия с детьми 5-6 лет, 108 бит, № 32-33.
	4	1. Акрынаеп һәм кызуланып йөрергә күнектерү; гимнастик скамиядә корсакта үрмәлэргә өйрәтү; кеглялар арасында сикерү.	Шигырьләр	Л.И. Пензулаева, Физкультурные занятия с детьми 5-6 лет, 109 бит, № 34.
		2-3. Тизлекне үзгәртеп йөрү һәм йөгерүне күнектерү; туп белән булган уен-күнегүләрне кабатлау.	Татар халык санамышы	Л.И. Пензулаева, Физкультурные занятия с детьми 5-6 лет, 110 бит, № 35-36.

2.2. Учебный план Старшая группа

Образовательная область	Базовый вид деятельности	Периодичность	Продолжительность	
			1 занятие	Всего в неделю
Физическое развитие	Физическая культура в зале	2 раза в неделю	25 минут	50 минут
	Физическая культура на прогулке	1 раз в неделю	25 минут	25 минут
Познавательное развитие	ФЦКМ Ознакомление с окружающим	1 раз в неделю	25 минут	25 минут
	ФЭМП	1 раз в неделю	25 минут	25 минут
Речевое развитие	Развитие речи	1 раз в неделю	25 минут	25 минут

	Восприятие художественной литературы	1 раз в неделю	25 минут	25 минут
	Русский язык	2 раза в неделю	25 минут	50 минут
	Программа реализуется в ходе совместной, самостоятельной деятельности и в ходе режимных моментов			
Художественно – эстетическое развитие	Музыка	2 раза в неделю	25 минут	50 минут
	Рисование	Программа реализуется в ходе совместной, самостоятельной деятельности и в ходе режимных моментов		
	Лепка/Аппликация/ Ручной труд	1 раз в неделю	25 минут	25 минут
	Конструирование	Программа реализуется в ходе совместной, самостоятельной деятельности и в ходе режимных моментов		
Социально-коммуникативное развитие	Программа реализуется в ходе совместной, самостоятельной деятельности и в ходе режимных моментов			
Итого	13		325 мин	
Дополнительные кружковые	Кружок по спортивно-оздоровительному направлению	2 раза в неделю	25 минут	
Всего	Колчество ООД Количество минут	14		
		350		

.3. Содержание УМК «Туган телдә сөйләшәбез» (авторы для детей 5-7 лет автор Зарипова З.М.)

В соответствии с Законом Республики Татарстан № 16 от 03.03.2012 г. «О государственных языках Республики Татарстан и других языках в Республике Татарстан» и приказом Министерства образования и науки Республики Татарстан № 463 от 29.06.2001 г. «О мерах по улучшению изучения родного, татарского, русского языков в ДОУ»:

Обучение детей русскому языку 3 раза в неделю в первую половину дня.

Воспитатели групп создают языковую среду в общении с детьми в течение дня, с целью закрепления изученного материала ОД по обучению детей русскому языку.

Языковая среда имеет развивающий характер. Понятие языковой развивающей среды включает как собственно **языковое окружение** (языковую среду), так и **предметно-развивающую среду** ребенка.

В рамках реализации Стратегии развития образования в Республике Татарстан на 2010 – 2015 годы «Киләчәк» творческой группой, созданной Министерством образования и науки Республики Татарстан, разработаны новые учебно-методические комплекты по обучению детей двум государственным языкам в дошкольных образовательных учреждениях на основе современных эффективных образовательных технологий.

УМК включает в себя:

- комплект по обучению детей татар родному татарскому языку (учебно-методические пособия, рабочие тетради для средней группы, демонстрационный, раздаточный материал к занятиям, сборник художественных произведений для чтения детям на родном языке, аудио-видеоматериалы мультимедиа);

- комплект по обучению детей татар русскому языку (учебно-методические пособия, рабочие тетради, демонстрационный, раздаточный материал к занятиям, сборник художественных произведений для чтения детям на русском языке, аудио-видеоматериалы мультимедиа);

- комплект по обучению русских детей татарскому языку (учебно-методические пособия, рабочие тетради, демонстрационный, раздаточный материал к занятиям, сборник художественных произведений для чтения детям на татарском языке, анимационные сюжеты);

- региональную программу дошкольного образования (на татарском и русском языках) в соответствии с федеральным государственным образовательным стандартом к структуре основной образовательной программы дошкольного образования;

- комплект для детей старшего дошкольного возраста по обучению грамоте (рабочие тетради, методические рекомендации для воспитателей, методическое пособие для воспитателей и родителей).

Для обеспечения современного уровня организации языкового пространства обучения детей татарскому и русскому языкам разработаны мультимедийные ресурсы нового поколения.

Цель обучения родному языку:

- развитие речевых способностей и умений, культуры речевого общения, разработка способов овладения дошкольниками навыками практического общения в различных жизненных ситуациях, формирование предпосылок чтения и письма.

- положение о формировании у дошкольников элементарного осознания явлений языка и речи, о необходимости лингвистического развития в дошкольном детстве.

Речевую деятельность можно передать в следующих положениях:

- ◎ речь ребенка развивается в ходе генерализации (обобщения) языковых явлений, восприятия речи взрослых и собственной речевой активности; язык и речь представляют собой своеобразный «узел», в который «сплетаются»
- ◎ азы «узел», в который «сплетаются» различные линии психического развития – развитие мышления, воображения, памяти, эмоций;
- ◎ ведущим направлением в обучении родному языку является формирование языковых обобщений и элементарного осознания явлений языка и речи;
- ◎ ориентировка ребенка в языковых явлениях определяет условия для самостоятельных наблюдений за языком, для саморазвития речи, придает речи творческий характер.

Речевое развитие проходит в три этапа.

I этап

Довербальный - приходится на первый год жизни. В этот период в ходе довербального общения с окружающими складываются предпосылки развития речи. Ребенок не умеет говорить. Но складываются условия, обеспечивающие овладение речью ребенком в последующем. Такими условиями является формирование избирательной восприимчивости к речи окружающих - предпочтительное выделение ее среди других звуков, а также более тонкая дифференцировка речевых воздействий по сравнению с другими звуками. Возникает чувствительность к фонематическим характеристикам звучащей речи. Довербальный этап развития речи завершается пониманием ребенком простейших высказываний взрослого, возникновением пассивной речи.

II этап

Переход ребенка к активной речи. Он приходится обычно на 2 год жизни. Ребенок начинает произносить первые слова и простейшие фразы, развивается фонематический слух. Большое значение для своевременного овладения ребенком речью и для нормального темпа ее развития на первом и втором этапах имеют условия общения со взрослым: эмоциональный контакт между взрослым и ребенком, деловое сотрудничество между ними и насыщенность общения речевыми элементами.

III этап

Совершенствование речи как ведущего средства общения. В ней все точнее отражаются намерения говорящего, все точнее передается содержание и общий контекст отражаемых событий. Происходит расширение словаря, усложнение грамматических конструкций, четче становится произношение. Но лексическое и грамматическое богатство речи у детей зависит от условий их общения с окружающими людьми. Они усваивают из слышимой ими речи только то, что необходимо и достаточно для стоящих перед ними коммуникативных задач.

Основные задачи обучения родному языку	
Словарная работа	1. В первую очередь, за счёт общеупотребляемой лексики (название предметов, их действия, свойства и др.) обогащается словарь. 2. Конкретизация словаря. Показать пример, многократно повторять слова. 3. Активизация словаря.
Формирование грамматического строя речи	Правильная и грамотная речь воспитателя, взрослых, использование упражнений по словообразованию.
Звуковая культура речи	Речевое дыхание, развитие артикуляционного аппарата, слуховое восприятие и другие компоненты.

Работа по воспитанию	
Связная речь	Диалогическая и монологическая формы речи
Ознакомление с художественной литературой и с народным творчеством	1. Формирование целостного восприятия мира. 2. Развитие литературной речи. 3. Развитие эстетического вкуса и восприятия литературных произведений.

Основная цель УМК «Туган телдә сөйләшәбез»

- формирование правильной устной родной речи детей дошкольного возраста.

УМК «Туган телдә сөйләшәбез» разработан для:

- ⊙ первой младшей группы
- ⊙ второй младшей группы
- ⊙ средней группы
- ⊙ старшей группы
- ⊙ подготовительной к школе группы.

УМК методические пособия по обучению родному (татарскому) языку и развитию речи детей дошкольного возраста включает:

- ⊙ Пояснительная записка
- ⊙ Тематический план деятельности
- ⊙ Краткое содержание организации деятельности
- ⊙ Конспекты интегрированной деятельности:

Первая младшая группа – 106

Вторая младшая группа – 72

Средняя группа – 72

Старшая группа – 98

Подготовительная группа – 100

- ⊙ Диагностический материал в каждой возрастной группе
- ⊙ Рабочая тетрадь в средней группе
- ⊙ Аудиозаписи, серии картин.

Перспективный план разработан в соответствии с тематическим принципом:

Для старшей и подготовительной группы УМК разработан на основе проектной деятельности	<p>В старшей группе: – 36 проектов</p> <p>В подготовительной группе: – 31 проект</p> <p>Эти проекты отражены в комплексно-тематическом плане</p>
Также использовали методику И.Н. Мурашковой составления рассказа по картине	<ul style="list-style-type: none"> ⊙ Мой детский сад ⊙ Я люблю тебя, Татарстан! ⊙ Здоровье – богатство ⊙ Здравствуй, школа! ⊙ Солнечная система ⊙ Хлеб – всему голова ⊙ Моя семья, мой дом

	<ul style="list-style-type: none"> ⊙ Мы сильны дружбой ⊙ Творчество Абдуллы Алиша и т.д.
Серия картин	<ul style="list-style-type: none"> ⊙ Картины в формате А3: <p>Сюжетные</p> <p>По содержанию художественной литературы</p> <ul style="list-style-type: none"> ⊙ Картинки в формате А4 ⊙ Раздаточные картинки в формате А5 ⊙ Маски ⊙ Рисунки для работы на фланелеграфе или коврографе ⊙ Мозаичные рисунки
Средства приемы развития речи	<ul style="list-style-type: none"> ⊙ Пальчиковые игры ⊙ Игры, танцы с предметами ⊙ Использование музыки ⊙ «Живые картинки» ⊙ Активизация детей ⊙ Картины ⊙ Наблюдения за сезонными изменениями в процессе экскурсий на природу; ⊙ Проведение учебно-речевых ситуаций в процессе самостоятельной бытовой и трудовой деятельности; ⊙ Экскурсии с целью наблюдения за трудовой деятельностью взрослых; ⊙ Составление диалогов, связных высказываний по произведениям татарских и русских художников, описывающих природу, татарский интерьер, людей, животных, растительный мир Татарстана; ⊙ Просмотр мультипликационных фильмов на татарском языке и их обсуждение; ⊙ Слушание доступных для понимания татарских народных сказок, песен, отрывков из спектаклей на татарском языке, татарской классической музыки; ⊙ Использование словесных поручений; ⊙ Специально организованные речевые ситуации

Организованная деятельность детей включает следующие виды:

- ⊙ Познавательная деятельность
- ⊙ Речевая деятельность
- ⊙ Художественно-эстетическая деятельность

1. Познание (познавательно-исследовательская и продуктивная (конструктивная) деятельность. Формирование целостной картины мира)

Содержание образовательной области направлено на достижение целей развития у детей познавательных интересов, интеллектуального развития детей через решение следующих задач:

- ⊙ сенсорное развитие;

- ⊙ развитие познавательно-исследовательской и продуктивной (конструктивной) деятельности;
- ⊙ формирование целостной картины мира, расширение кругозора детей.

2. Речевое развитие

- ⊙ достижение целей овладения конструктивными способами и средствами взаимодействия с окружающими людьми через решение следующих задач:
- ⊙ развитие свободного общения со взрослыми и детьми;
- ⊙ развитие всех компонентов устной речи детей (лексической стороны, грамматического строя речи, произносительной стороны речи; связной речи - диалогической и монологической форм) в различных формах и видах детской деятельности;
- ⊙ практическое овладение воспитанниками нормами речи.

3. Чтение художественной литературы

- ⊙ Содержание образовательной области направлено на достижение цели формирования интереса и потребности в чтении (восприятии) книг через решение следующих задач:
- ⊙ формирование целостной картины мира, в том числе первичных ценностных представлений;
- ⊙ развитие литературной речи;
- ⊙ приобщение к словесному искусству, в том числе развитие художественного восприятия и эстетического вкуса.

Содержание УМК «Изучаем русский язык» (автор Гаффарова С.М.)

В современных условиях развития общества русский язык становится обязательным компонентом обучения не только в школе, но и в национальных дошкольных образовательных учреждениях. Раннее обучение русскому языку создает прекрасные возможности для того, чтобы вызвать интерес к языковому и культурному многообразию республики Татарстан и России, уважение к языку и культуре русского народа, способствует развитию коммуникативно-речевого такта.

Основной задачей изучения русского языка является:

- формирование первоначальных умений и навыков практического владения русским языком в устной форме.

В процессе обучения дети должны:

- научиться воспринимать и понимать русскую речь на слух;
- говорить по-русски в пределах доступной им тематики, усвоенных слов, грамматических форм, синтаксических конструкций и несложных образцов связной речи.

Весь курс обучения русскому языку призван способствовать формированию у детей навыков общения в ситуациях, естественных для детей дошкольного возраста.

Занятия по обучению русскому языку являются органической частью воспитательно-образовательной работы, осуществляемой в детском саду и активно содействует решению задач нравственного, физического, трудового и эстетического воспитания дошкольников.

По окончании обучения дети должны:

Аудирование	- понимать и выполнять просьбы воспитателя, относящиеся к ведению ОД, организация различных форм игровой и обслуживающей деятельности в соответствии с тематикой речевых ситуаций определенных для каждого возраста,
--------------------	--

	- понимать на слух речь воспитателя в учебно-игровых ситуациях;
Говорение	- уметь отвечать на вопросы, - формировать просьбы, обращаться к воспитателю и своим товарищам в пределах примерных ситуаций общения, - уметь высказываться в соответствии с игровой ситуацией в объеме 1-2 фраз, - уметь использовать считалки, рифмовки, - уметь составить простой рассказ, - знать потешки, стихотворения, песни.

Последовательность реализации основных закономерностей:

- весь курс обучения русскому языку должен быть сориентирован не только на формирование практических навыков и умений, но и на более полную реализацию воспитательно-образовательного развивающего потенциала русского языка. Поэтому уже на 1 году обучения детям предлагаются материал и задания, способствующие развитию воображения, воспитанию навыков культуры;

- в процессе обучения русскому языку важно научить ребенка сопереживать, жалеть, сочувствовать, понимать, помогать. Поэтому во многих ситуациях, моделируемых с помощью настоящего пособия дети должны, например, помочь сказочным героям, друг другу, т.е. они ставятся в условие выбора положительного морального действия;

- процесс обучения русскому языку в детском саду характеризуется коммуникативной направленностью. Усиление коммуникативной направленности обучения осуществляется за счет ведения сказочных персонажей, использования ролевых игр.

Процесс обучения русскому языку в детском саду представляет собой совместную деятельность воспитателя и детей.

Задача воспитателя:

- сделать все возможное, чтобы заинтересовать и поддерживать интерес ребенка на протяжении всех лет обучения, путем использования естественной среды и путем создания искусственной языковой среды и разнообразия коммуникативных задач.

Процесс обучения русскому языку будет эффективным, если он строится с учетом возрастных особенностей детей. У детей дошкольного возраста преобладает непроизвольный вид внимания и памяти. Это значит, что они хорошо запоминают то, что им интересно.

Поэтому каждое занятие должно быть праздником для детей – праздником общения на русском языке с воспитателем, друг с другом, со сказочными персонажами. Этому призваны помочь предложенный в сборнике интересный сюжет занятия, разнообразные пальчиковые, подвижные, дидактические игры, интересные физкультминутки, музыка, варьирование приемов и средств обучения.

<i>Обучение устной речи</i>	<p>Обучение говорению и аудированию осуществляется только в общении, которое протекает в форме диалога воспитателя с ребенком, диалога детей с игрушками по ходу игры, со сказочными персонажами и т.д.</p> <p>Все речевые образцы, предназначенные для говорения и аудирования, вводятся в игровых ситуациях, в ситуациях каждодневного общения.</p> <p>Обучение диалогической речи направлено на развитие умений задавать вопросы и отвечать на них, выразить согласие и несогласие.</p> <p>Постоянно действующими героями в данном пособии являются</p>
------------------------------------	--

	<p>Медвежонок – Мишутка, девочка Маша, Настя, Зайчик, Собачка Филя, Петрушка, Незнайка и др.</p> <p>Овладение устной речью проходит с помощью активного использования игры как методического приема.</p>
<p>Обучение фонетической, грамматической и лексической сторонам устной речи</p>	<p>Имитация или подражание, когда дети учатся произносить звуки и звуко сочетания, подражая воспитателю;</p> <p>Объяснение и показ артикуляции;</p> <p>Сопоставление звуков русского языка со звуками родного языка.</p> <p>С целью преодоления фонетических трудностей в старшем дошкольном возрасте воспитатель может проводить упражнения типа «фонетической зарядки».</p> <p>Обучение лексической стороне речи строится с опорой на наглядность: игрушки, картинки, изображение действий, жесты, мимика. Словарный запас включает лексику по темам, хорошо известным детям в их повседневной жизни («Игры и игрушки», «Семья», «Дом», «Животные» и т.д.).</p> <p>Отобранная лексика носит конкретный характер. В основном дети узнают названия предметов материального мира, названия типичных действий и признаков предметов, которые им уже знакомы на родном языке.</p> <p>Лексика вводится постепенно большими тематическими группами и отрабатывается в различных играх. Слова вводятся не изолированно, а в сочетании с другими словами или в осмысленной ситуации в игре.</p>

Важным является соблюдение этапности речевых навыков и умений. Ребенок воспринимает новое языковое явление, воспроизводит под руководством воспитателя, включает это языковое явление в свою речь в процессе игр, заданий, речевых упражнений.

Воспитательно-образовательный процесс обучению детей русскому языку предлагаем организовать **следующими способами:**

- ведется специальное обучение на занятиях 2 раза в неделю, в I половину дня, длительность занятий до 25 минут;

- в режимные моменты, в ходе свободных игр, в непосредственном общении с детьми коммуникативно вводятся и ситуативно активизируются речевые конструкции разговорной речи;

- индивидуально, с малой группой, с подгруппой, со всей группой ведутся беседы по интерактивным играм и игрушкам, иллюстрированным книгам, рассматривают игрушки, играют в настольно-печатные игры (типа лото и др.);

- детям показывают спектакли кукольного театра, играют в подвижные игры на русском языке;

- в детском саду проводятся праздники, связанные с русским языком и культурой.

Пособие «Изучаем русский язык» направлено на воспитание интереса к овладению русского языка, развитию активной и пассивной речи.

2.4. Региональная программа «Радость познания» - «Сөөнеч»

СОЦИАЛЬНО-КОММУНИКАТИВНОЕ РАЗВИТИЕ

В области «Социально-коммуникативное развитие» основными задачами образовательной деятельности являются создание условий для развития положительного отношения ребенка к себе и другим людям, развития коммуникативной и социальной компетентности, в том числе информационно-социальной, развития игровой деятельности.

В сфере развития положительного отношения ребенка к себе и другим людям

Формировать интерес к истории семьи (прадедушка, дедушка, прабабушка, бабушка). Поддерживать интерес ребенка к рассказам об их детстве в тяжелые военные (послевоенные) годы. Обратит внимание на их достижения, награды, развивать чувство гордости за семью.

Поддерживать семейные традиции, способствовать выполнению детьми правил, принятых в семье, участию в семейных торжествах, праздниках, общих обсуждениях предстоящих дел, расходов. Поощрять инициативу ребенка общаться с членами семьи на татарском языке.

Формировать представления о своем месте в ближайшем социуме, принадлежность к той или иной группе людей (воспитанник группы детского сада, участник ансамбля народного танца, ученик спортивной школы, будущий гимназист и др.).

Воспитывать положительное отношение к окружающим, уважительное отношение к людям (независимо от их социального происхождения, расовой принадлежности, языка, вероисповедания, пола и возраста), к их чувствам, мнениям, желаниям, взглядам, развивать умение аргументировать несогласие, убеждать и т.д. Объяснять значение позитивного общения, сотрудничества с людьми разных стран и этносов.

Обсуждать с детьми события, происходящие в республике, разных регионах страны, рассказать о жизни людей на разных континентах, об их желании жить в мире и согласии.

Рассказать детям о том, какие трудности возникают в жизни инвалидов, одиноких пожилых людей, в какой поддержке они нуждаются. Способствовать проявлению готовности посочувствовать, оказать посильную помощь, поделиться радостью.

Поддерживать индивидуальные проявления детей в коллективных работах, направленных на заботу о природном окружении: посадить деревья во дворе (на участке детского сада), разбить клумбу с цветами, поливать их, обустроить зимой кормушки для птиц.

В сфере развития коммуникативной и социальной компетентности, в том числе информационно-социальной

Поддерживать потребность ребенка в общении со взрослым как источником разнообразной информации о природном и социальном мире, о всемирных событиях, событиях в стране, республике, родном городе (селе).

Расширять круг общения ребенка на родном языке, формировать способы контактов с учителями школы, ветеранами войны, гостями, готовность выслушать и разговаривать в доброжелательной форме, поддерживать тему разговора, отзываться на просьбу, предложение, просить о помощи.

Погружать детей в языковую среду, формировать коммуникативные способности, включающие знание татарского языка, «вживание» в коммуникативную ситуацию, эмоционально насыщенное общение, учет социальной роли партнера.

Создавать ситуации для освоения культуры речевого общения, формировать представление о необходимости вежливого обращения ко взрослым и сверстникам, развивать умение выбирать из многообразия элементов речевого этикета формы, наиболее подходящие к определенной ситуации.

Способствовать воспитанию чувства патриотизма, осознанию себя как гражданина родного города (села), республики, страны; уважительно относиться к символике города, республики, страны (флагу, гербу, гимну).

Приобщать детей к празднованию знаменательных дат, которые отмечают люди во всем мире, формировать чувство радости и удовлетворенности от совместного празднования.

Закреплять умение соблюдать правила поведения в детском саду, дома, на дорогах и улицах города, общественном месте, метро; требовать от других людей выполнения этих правил. Научить в случае необходимости самостоятельно набирать номер телефона вызова экстренной помощи.

Воспитывать бережное отношение к живой и неживой природе родного края, заранее предвидеть положительные и отрицательные последствия вмешательства человека, формировать непотребительское отношение к природе, первые навыки природопользования.

В сфере развития игровой деятельности

Предлагать варианты развертывания сюжетов, связанных с историей и культурой народов совместного проживания, а также с правилами поведения и ролями людей в социуме, следовать интересам и игровым потребностям детей.

Поддерживать выраженный самостоятельный характер сюжетно-ролевой и режиссерской игр, потребность отражать в них широкий круг знаний о действительности, литературных произведений народов Поволжья, художественных и мультипликационных фильмов.

Поощрять самостоятельный выбор сказок народов Поволжья, стихотворений, песен, народных танцев для постановки, принимать участие в подготовке необходимых атрибутов и декораций для будущего спектакля, участвовать в распределении обязанностей и ролей. Использовать разные виды театра (бибабо, пальчиковый, театр кукол, картинок и др.). Развивать интерес к сценическому искусству.

Поддерживать самостоятельную организацию детьми досуговых игр как формы культурного проведения свободного времени (интеллектуальные игры, игры-путешествия, игры-развлечения, игры-забавы, проводимые преимущественно с народными игрушками, персонажами театра кукол, музыкальными игрушками, поощрять проявление самостоятельности, инициативности, умение занимать позицию равноправного партнера.

Поощрять творческие проявления детей в празднично-карнавальных играх, играх сезонного характера, приуроченных к праздникам «Науруз», «Карга боткасы», «Сабантуй», «Масленица», «Рождество», «Каравон» и др. Способствовать развитию праздничного настроения, чувства радости от активного участия в празднике.

Познакомить детей с робототехникой. Учить детей конструировать знакомые объекты (многоэтажные здания, мосты, транспортные средства, улицы города) по фотографии, рисунку, схеме, а также инициировать конструирование по собственному замыслу. Помогать встраивать в конструкции детей механические элементы: подвижные колеса, вращающееся основание подъемного крана, подключать к элементам питания, способствовать развертыванию детских игр с использованием полученных конструкций.

Поддерживать проявления коллективных словесных игр. Обогащать игровой опыт играми народов Поволжья.

ПОЗНАВАТЕЛЬНОЕ РАЗВИТИЕ

В области «Познавательное развитие» основными задачами образовательной деятельности является создание условий для развития любознательности, познавательной активности, познавательных способностей детей, развитие представлений в разных сферах знаний об окружающей действительности.

В сфере развития любознательности, познавательной активности, познавательных способностей

Создавать условия для развития у детей некоторых представлений о народах Поволжья, их промыслах, национальной одежде, кухне, обычаях, традициях, народных праздниках. Обратить внимание на то, что дети, посещающие группу, могут быть представителями разных национальностей и культур, могут говорить на разных языках. Помочь овладеть способами поведения, принятыми в нравственно-этической, национальной, правовой культуре. Побуждать детей задавать вопросы, сравнивать с культурой своего народа, удивлять их необычной информацией.

Познакомить с государственными заповедниками, их обитателями, представителями флоры и фауны, занесенными в Красную книгу РТ. Развивать любознательность, довести до сознания детей необходимость бережного отношения к редким представителям животного и растительного мира.

Познакомить с обитателями рек и озер Татарстана. Рассказать о значении рек, родников в жизни человека. Вызвать желание содержать в чистоте водные ресурсы республики.

Расширять знания детей о природоохранительной деятельности. Воспитывать бережное отношение к живой и неживой природе родного края, предвидеть положительные и отрицательные последствия вмешательства человека, формировать ресурсосберегающее отношение к ней, навыки рационального природопользования. Рассказать о правилах сбора ягод и растений.

Обращать внимание на красоту природы родного края, богатство ее форм, красок, запахов. Формировать основу патриотизма – любовь к природе малой родины.

В сфере развития представлений в разных сферах знаний об окружающей действительности

Познакомить детей с глобусом, показать, где находится Россия, Москва, Санкт-Петербург, Казань, с какими странами граничит наша страна. В доступной форме рассказать о некоторых событиях из истории России, о государственном устройстве, армии, авиации, флоте, выдающихся людях, работе политиков и общественных деятелей.

Познакомить с государственной символикой России (флаг, герб, гимн). Помочь детям выучить гимн, способствовать уважительному отношению к символике России.

Продолжать знакомство с прошлым и современным состоянием республики, ее географическим расположением, природой, климатом, жизнедеятельности людей. Обогащать знания в разных сферах окружающей действительности.

Рассказать о том, что Казань – это большой промышленный и торговый центр, а татарский народ испокон веков занимался земледелием, животноводством, кожевенным производством, торговлей и т.д. Способствовать проявлению познавательного интереса к истории Казани.

Развивать умение замечать позитивные изменения, происходящие в родном городе (строительство детских садов, открытие спортивных комплексов, торговых центров, новых станций метро и др.), используя современные технологии, учить проектировать его будущее.

Познакомить детей с картой, показать на карте крупные города региона (Альметьевск, Бугульма, Елабуга, Набережные Челны, Нижнекамск, Зеленодольск, Чистополь и др.), познакомить с их достопримечательностями, промышленным производством, выпускаемой продукцией. Продолжать изучение символики городов региона.

Познакомить с жизнью древних городов, их историей, культурой, бытом (Биляр, Булгар, Свияжск). Помочь сравнить быт людей в городе и на селе, обратить внимание на особенности их одежды, жилища, домашней утвари.

Приобщать к прошлому и настоящему национальной и мировой культур. Познакомить с жизнью и творчеством выдающихся деятелей музыкального и театрального искусства: композиторы (С. Садыкова, С. Сайдашев, Ф. Яруллин и др.), певцы (Ф. Шаляпин, Р. Ибрагимов и др.), режиссеры театра (М. Салимжанов, К. Тинчурин и др.), актеры театра (В. Качалов, Г.

Камал и др.). Удовлетворять познавательный интерес, помочь в поиске информации о творчестве деятелей культуры и искусства.

Рассказать о жизни и деятельности выдающихся деятелей науки (Н.И. Лобачевский, К.Ф. Фукс, А.М. Бутлеров, А.Е. Арбузов и др.). Вызвать интерес к науке.

Рассказать о подвигах национальных героев Великой Отечественной войны (М. Джалиль, Г. Гафиатуллин, М.П. Девятаев, П.М. Гаврилов, Н.Г. Столяров и др.). Привлечь родителей к рассказу детям о воинских наградах прадедушек, прабабушек. Воспитывать уважение к защитникам Отечества (возлагать цветы к обелискам, памятникам и др.).

Научить ориентироваться в окружающем мире по знакам и символам. Развивать умение использовать планы-схемы для прохождения простых безопасных маршрутов в своем микрорайоне («Найди дорогу из детского сада к ближайшей остановке», «Покажи дорогу из дома в школу», «Найди место происшествия» и др.). Поощрять умение детей задавать вопросы по картам, схемам, маршруту, расписанию, неизвестным дорожным знакам.

Развивать представления о трудовой деятельности посредством татарских народных сказок («С ремеслом не пропадешь, без ремесла не проживешь», «Завещание», «Золотые песчинки» и др.). Формировать представления о некоторых современных профессиях (программист, стилист, инженер-нефтяник и др.), вызвать желание стать хорошим специалистом.

Познакомить детей со строительством дорог, железнодорожных путей, с техническими машинами специального назначения, с профессиональной деятельностью строителей. Акцентировать внимание детей на происходящие изменения и их влияние на безопасность движения (от качества дорог зависит безопасность движения).

Побуждать детей к процессу обеспечения личной безопасности (самосохранению) в условиях ускоряющегося жизненного ритма на дорогах.

РЕЧЕВОЕ РАЗВИТИЕ

В области «Речевое развитие» основными задачами образовательной деятельности является создание условий для формирования основы речевой и языковой культуры, совершенствования разных сторон речи ребенка, приобщения его к культуре чтения художественной литературы.

В сфере совершенствования разных сторон речи ребенка

Обеспечить полное овладение русскоязычными детьми лексическим объемом, предусмотренным УМК «Татарча сөйләшәбез», не менее 167 слов, обогащать речь смысловым содержанием. В процессе целенаправленного обучения активизировать употребление новых слов в различных фразовых конструкциях. Развивать устойчивый интерес русскоязычных детей к изучению татарского языка. Создавать ситуацию успеха.

Посредством использования современных методов обучения (методы развивающего обучения, метод звуковых ассоциаций, Сингапурский метод), технологии проектирования «Мы теперь большими стали, скоро в школу мы пойдём», информационно-коммуникационных технологий, аудио записей, анимационных сюжетов, мультипликационной и видеопродукции, режиссёрских и дидактических игр активизировать в речи слова, обозначающие предмет, его признак, действие. Формировать элементарные навыки построения несложных повествовательных и вопросительных предложений.

Продолжать работу в рабочих тетрадях, добиваться четкого выполнения инструкции. Формировать предпосылки учебной деятельности.

Опираясь на технологию ТРИЗ, способствовать развитию умения составлять небольшие рассказы (3-8 предложений) про себя, по серии ситуативных картинок с одним действующим лицом, сюжетной картинке, из личных наблюдений. Поощрять переход от двусловных к многословным высказываниям на татарском языке.

Учить детей не только отдельным речевым действиям, но также умению ориентироваться в ситуации общения и самостоятельно находить речевое решение в новых условиях, выбирая для этого соответствующие слова и грамматические средства. Правильно пользоваться системой окончаний для согласования слов в предложении. Способствовать точной передаче мыслей в речи, развивать речевой самоконтроль.

Погружать детей в языковую среду, давать возможность прислушиваться к речи собеседника, говорящего на татарском языке в реальной обстановке, стремиться понять (или догадаться) о чем он говорит, вступать в диалог и поддерживать его, достигать коммуникативной цели при ограниченном владении татарским языком. Поощрять применение знаний в реальной языковой среде.

Осуществлять коммуникативно-деятельностный подход к развитию речи русскоязычных детей. Поощрять стремление использовать виды татарского народного фольклора, наиболее употребительные слова и выражения в специфически детских видах деятельности, в повседневном общении.

Предоставлять детям возможность прослушивать песни, попеть, поводить хороводы, посмотреть сборник мультфильмов «В стране сказок» по мотивам произведений А. Алиша студии «Татармультфильм», телепередач «Поем и учим татарский язык», «Күчтәнэч» и получить удовлетворение от познавательной и творческой активности. Закладывать основы языковой культуры, культуры общения и деятельности.

Предоставлять детям возможность рассказывать стихотворения в Международный день родного языка, на конкурсе чтецов, литературном вечере. Формировать интонационную выразительность речи. Дать возможность испытать чувство радости от очередного выступления.

Упражнять детей в переводе предложений с русского языка на татарский, активизировать память.

Осуществлять мониторинг устойчивости навыков общения на татарском языке в новых для русскоязычного ребенка коммуникативных ситуациях.

Помочь осуществлять обмен высказываниями-репликами, учитывая их содержательную и конструктивную связь. Развивать способность к планированию своих и прогнозированию чужих речевых высказываний в пределах диалога. Способствовать переходу от мини-диалогов к развернутым формам диалогической и монологической речи.

Подготовить детей к дальнейшему, более осознанному изучению татарского языка.

В сфере приобщения детей к культуре чтения литературных произведений

Расширять круг детского чтения изданиями художественного, познавательного, энциклопедического характера. Расширять знания детей о книге как результате деятельности писателя (поэта), художника и работников типографии.

Познакомить с отличительными особенностями сказки, рассказа, стихотворения. Развивать стремление понять содержание произведения, оценить действия и поступки литературных героев, придумать свои версии происходящего.

Способствовать положительному реагированию на предложение чтения произведений больших форм (чтение с продолжением). Формировать потребность ежедневного обращения к детской художественной литературе.

Учить составлению комбинированных связных высказываний (сочетание описательных и повествовательных монологов, включение диалогов), составлению плана собственных высказываний и выдерживанию его в процессе рассказывания. Создавать условия для приобретения опыта эмоциональной передачи содержания некоторых прозаических текстов, выразительного чтения наизусть коротких стихотворений, участия в музыкальной драматизации татарских сказок.

Используя сказки народов Поволжья, развивать формы воображения, в основе которых лежит интерпретация литературного образа.

Развивать интерес к татарскому устному народному творчеству. Приобщать к словесному искусству, стимулируя проявления детьми собственного литературного опыта, сохраняя при этом основные особенности стиля и жанра.

Познакомить с татарским народным юмором («Два лентяя», «Ответ иголки» и др.). Развивать чувство юмора.

Помочь родителям в организации условий для чтения ребенком, рекомендовать посещение книжных выставок, ярмарок, просмотра спектаклей для юных зрителей в ТГАТ им. Г. Камала: «Деревенский пес Акбай» (Т. Миннуллин), «Игра с монстриком» (И. Зайниев) и др.

ФИЗИЧЕСКОЕ РАЗВИТИЕ

В области «Физическое развитие» основными задачами образовательной деятельности являются создание условий для становления у детей ценностей здорового образа жизни; развития представления о своем теле и своих физических возможностях; приобретения двигательного опыта и совершенствования двигательной активности; формирования начальных представлений о некоторых видах спорта, овладения подвижными играми с правилами.

В сфере становления у детей ценностей здорового образа жизни

Обеспечивать сохранение и укрепление физического и психического здоровья детей. Формировать сенсомоторную координацию на уровне крупной, средней, мелкой моторики. Добиваться активного выполнения перекрестных движений, способствующих развитию межполушарного взаимодействия.

Укреплять мышечный корсет ребенка, формировать рефлекс правильной осанки.

Обеспечивать оптимальную двигательную активность посредством участия детей в целевых прогулках, экскурсиях по городу (селу), туристических походах.

Осуществлять закаливание детского организма, учитывая тип и вид образовательной организации, имеющиеся условия, наполняемость группы, особенности физического развития и состояния здоровья детей, климатические и сезонные особенности региона. Расширять знания детей о правилах и видах закаливания, о пользе закалывающих процедур.

Расширять представления детей о рациональном питании (не переедать, не злоупотреблять сладкими, мучными, жирными продуктами, фастфудом). Способствовать соблюдению элементарных правил здорового питания.

Познакомить с мучными национальными изделиями, которые подаются к чаю: губадия с яйцом, рисом и изюмом, кабартма, баурсак, талкыш-калеве, чак-чак, кош теле (хворост). Рассказать о национальных особенностях приема пищи. Дать детям возможность решить, в каких объемах можно употреблять мучные изделия.

Познакомить детей с известными за пределами республики лечебно-профилактическими здравницами и санаториями («Васильевский», «Сосновый бор», «Крутушка», «Бакирово», «Санта» и др.).

Создавать возможности для активного участия детей в оздоровительных мероприятиях.

В сфере совершенствования двигательной активности детей, развития представлений о своем теле и своих физических возможностях, формировании начальных представлений о спорте

Удовлетворять естественную потребность детей в движении.

Совершенствовать технику езды на двухколесном велосипеде с разной скоростью, с изменением темпа, по кругу, по дорожке. Учить реагировать на дорожную ситуацию, вовремя притормозить, остановиться в обозначенном месте. Познакомить с понятием «тормозной путь».

Способствовать формированию навыков, направленных на поддержание собственного здоровья и безопасности.

Предоставлять детям возможность кататься на самокате (на правой и левой ноге, по прямой, по кругу, с поворотами), скейтбордах, роликовых коньках. Доставлять детям радость от движения. Инструктировать детей об использовании средств защиты от травм (шлем, перчатки, наколенники, налокотники).

Предоставлять детям возможность кататься на лыжах, коньках, играть в хоккей. Заинтересовать детей занятиями зимними видами спорта.

Поддерживать самостоятельную организацию детьми игр народов Поволжья. Способствовать получению детьми положительных эмоций от двигательной активности. Поощрять умение справедливо оценивать результаты игры.

Поощрять умение варьировать и комбинировать татарские подвижные игры.

Создавать возможности для активного участия детей в играх-соревнованиях на национальном празднике «Сабантуй»: «Перетягивание палки», «Перетягивание каната», «Бой с мешками» и др.

Познакомить с национальным видом спорта – «борьба на поясах» (кэряш).

Формировать представление о значении спорта в жизни человека. Поддерживать определенные достижения в области физической культуры и спорта.

3. Организационный раздел

3.1. Общий режим дня воспитанников на холодный период с 1 сентября 2022г. по 31 мая 2023 г.

Режим дня старшей группы (5-6 лет)

Вид деятельности	Время в режиме дня
Прием детей в группе, беседы с детьми. Свободные игры, дидактические игры, деятельность в уголке художественного творчества, чтение художественной литературы, индивидуальная работа (по приходу детей)	6.00-8.00 (в группе)
Утренняя гимнастика	8.20-8.30 (в зале)
Подготовка к завтраку. Завтрак	8.30-9.00
Образовательная деятельность (между ОД - двигательная разминка, игры)	ПН, ВТ, СР, ЧТ, ПТ: 9.00-9.25 9.35-10.00 15.45-16.10
Второй завтрак	10.00-10.10
Подготовка к прогулке. Прогулка: наблюдение, труд, подвижные, дидактические и ролевые игры, ИР по развитию движений, беседы с детьми	ПН, ВТ: СР 10.35 ЧТ: 10.10 ПТ: 10.10
Самостоятельная игровая деятельность	ПН, ВТ, СР: 10.35-11.40 ЧТ: 10.10 – 11.40 ПТ: 10.10 – 11.40
Возвращение с прогулки, подготовка к обеду	ПН, СР, ЧТ, ПТ: 11.40-11.50
Обед	11.50-12.15
Подготовка ко сну. Дневной сон	12.15-15.00

Гимнастика пробуждения. Постепенный подъем. Дыхательная гимнастика. Закаливающие процедуры	15.15-15.25
Подготовка к ужину. Уплотненный ужин.	15.25-15.45
Развивающие игры, игры по инициативе детей, совместная проектная деятельность и индивидуальная работа с детьми, дополнительное образование	15.45-16.30
Прогулка: подвижные игры, ИР по развитию движений, беседы. Самостоятельная игровая деятельность.	16.30-18.00
Уход домой.	До 18.00

3.2 Сетка организованной образовательной деятельности на 2022-2023 учебный год

	Старшая группа (5-6 лет)
Утренняя гимнастика	8.20-8.30
Понедельник	1. 9.00-9.25 Развитие речи. Обучение элементам грамоты 2. 9.35-10.00. Рисования
Вторник	1. 9.00-9.25 Познание (ФЭМП) 2. 9.35- 10.00 Музыка 3. 15.45-16.10 Физкультура в помещении
Среда	1. 9.00-9.25 Русский язык 2. 9.35-10.00 Физкультура на прогулке
Четверг	1. 9.00-9.25 Развитие речи. Обучение элементам грамоты 2. 9.35-10.00 Ознакомление с окружающим миром(основы науки и естествознания) 3. 15.45-16.10-Физкультура в помещении
Пятница	1. 9.00-9.25 Музыка 2. 9.35-10.00 Лепка/ Аппликация/Ручной труд 3. 15.45-16.10 Русский язык
Длительность	25 минут
Количество	13 занятий

3.3. Социальный паспорт группы

Критерии	Доля семей от общего количества Детей ДОО(%)
Общее количество детей 13, из них проживающие:	
в полной семье	12
неполной семье	0
многодетной семье	5
проблемной семье	0
семье с опекуном	0
этнической семье	0

3.4. Особенности традиционных мероприятий, праздников

Культурно-досуговая деятельность - важное направление организации жизни детей в детском саду, который способствует:

- культурному отдыху детей, их эмоциональной разрядке, что необходимо для психического и физического здоровья дошкольников;
- развитию детского творчества в различных видах художественной деятельности;
- развитию способностей к импровизации, готовности к экспромту;
- созданию условий для творческого взаимодействия детей и взрослых;
- формированию коммуникативной культуры детей;
- расширению кругозора детей, обогащению разнообразными впечатлениями средствами интеграции содержания различных образовательных областей;
- формированию представлений о формах культурного отдыха, воспитанию потребности в культурных развлечениях.

Культурно-досуговая деятельность имеет широкий спектр влияния на воспитание и развитие ребенка, на формирование его «Я-концепции». Но главной, приоритетной задачей является создание условий для эмоционального отдыха детей, снятия психического напряжения (что чрезвычайно важно для современного ребенка, испытывающего стрессы и напряжения). Реализация этого условия требует от педагогов умения организовать детский досуг, сделать его игровым, импровизационным, веселым и радостным для каждого ребенка. С целью обеспечения психологического комфорта педагоги должны следить за настроением детей, хвалить, подбадривать их, создавать условия для творческого самовыражения (снимать чувство неуверенности, зажатости, боязни сделать что-то не так). Поэтому на развлечениях должны быть не подготовленные заранее детские выступления, а спонтанная импровизация либо исполнение по показу взрослого, что исключает оценку детского исполнения педагогом. Можно сказать, что основные «ключи» к организации детских досугов - это три «И»:

Интеграция - Игра - Импровизация.

Если педагоги владеют этими тремя «ключами», значит, они готовы к организации и проведению легких и веселых развлечений. В противном случае основная нагрузка ложится на детей: с ними разучивают стихи, песни, танцы для выступления (что приводит к их переутомлению).

Содержание развлечений с детьми планируется педагогами (воспитателями, музыкальным руководителем, инструктором по физическому воспитанию, воспитателю по изучению татарского языка и другими специалистами) исходя из текущей работы, в которой отражается время года, тематика разделов из различных образовательных областей, владение детьми различным игровым и музыкальным репертуаром, национальные традиции родного края. Например, это могут быть «Зимние забавы» (игры, аттракционы зимней тематики) или «Кем быть?» (развлечение с родителями - знакомство с профессиями), «В гостях у сказки» (чтение любимых сказок, просмотр мультфильмов, загадки, призы). «Сабантуй». «Навруз» (фольклорные традиции татарского и русского народов) и т.д. Как правило, развлечения планируются и проводятся в соответствии с реализацией различных тематических образовательных проектов, являясь их кульминацией. Такое проектное планирование позволяет оптимально интегрировать содержание работы, рационально спланировать формы взаимодействия с детьми и их родителями.

Цикличность организации досугов предполагает еженедельное их проведение (от 15 до 35 минут, в зависимости от возраста) во второй половине дня. Содержание и форма развлечений должны варьироваться, поскольку каждый досуг должен нести новизну, быть сюрпризом. Ответственными за проведение различных по форме и содержанию развлечений должны быть разные педагоги (оптимальным является чередование организаторов детского досуга: воспитатели, музыкальный руководитель, инструктор по физическому воспитанию и др.). На любом развлечении должна звучать музыка, поэтому музыкальный руководитель рекомендует и помогает подобрать репертуар для каждой темы. Важно привлечь к организации детских досугов родителей, бывших выпускников, учащихся музыкальных школ, воспитанников детско-юношеских спортивных школ.

Возможными формами досугов и развлечений, которые будут интересны детям и не потребуют длительной подготовки, могут быть:

«Песенные посиделки» - пение в кругу знакомых песен; театрализованное обыгрывание песен;

«Сам себе костюмер» (ряженье) - примеривание различных костюмов, создание при помощи деталей костюмов и атрибутов игровых образов, спонтанные костюмированные игры и диалоги;

«Мы играем и поем» - игры с пением (по показу, без предварительного разучивания!), аттракционы;

«Танцевальное «ассорти» свободное движение детей под музыку, образно-танцевальные импровизации, коммуникативные танцы-игры;

«Магазин музыкальных игрушек» - свободные игры с инструментами, которые могут заканчиваться импровизированным оркестром;

«Кукольный театр» - всевозможные варианты кукольных представлений от показа взрослыми до спектакля, который показывают старшие детям малышам; «В гостях у сказки» - две-три короткие сказки разных народов, прочитанные в музыкальном зале в особой атмосфере, с настольной лампой, либо спонтанное обыгрывание знакомой сказки;

«Кинофестиваль» - просмотр любимых мультфильмов по известным сказкам, операм, балетам в условиях музыкального зала;

«Будь здоровым, сильным, ловким!» - спортивно-физкультурные досуги с различными эстафетами и соревнованиями;

«Наши любимые игрушки» - обыгрывание любимых игрушек, которые дети или танцы с ними;

«Театральные встречи» - выступления бывших выпускников, учащихся музыкальных школ, театральных групп с различными спектаклями в детском саду;

«Посиделки с родителями» - совместные развлечения, на которых родители исполняют (по желанию) песни, танцы, читают басни, стихи;

«Папа, мама, я - спортивная семья» - совместные физкультурные развлечения, походы;

«Выпускники детского сада в гостях у малышей» - совместные танцы, песни, игры старших и младших дошкольников;

Организационной основой реализации комплексно-тематического принципа построения Программы является примерный календарь праздников, тематика которых ориентирована на все направления развития ребёнка дошкольного возраста и посвящена различным сторонам человеческого бытия:

- явлениям нравственной жизни ребёнка (День «спасибо», День доброты, День друзей);
- окружающей природе (вода, земля, птицы, животные и др.);
- миру искусства и литературы (День поэзии, День детской книги, День театра и др.);
- традиционным для семьи, общества и государства праздничным событиям (Новый год, Праздник весны и труда, День матери и др.);
- наиболее важным профессиям (воспитатель, врач, почтальон, строитель и др.);
- событиям, формирующим чувство гражданской принадлежности ребёнка (День Государственного флага, День России, День защитника Отечества и др.).

При использовании примерного календаря праздников необходимо учитывать следующее:

- количество праздников самостоятельно определяется педагогами, реализующими Программу, в зависимости от возрастных и индивидуальных особенностей, потребностей и интересов детей, в том числе специальных образовательных потребностей, и может быть сокращено, увеличено (дополнено другими праздниками или событиями);
- часть праздников может быть заменена другими социально и личностно значимыми для участников образовательных отношений событиями;
- краткая информационная справка о каждом празднике адресована педагогам, реализующим Программу, и родителям детей дошкольного возраста;
- рекомендуемое время проведения праздника не всегда совпадает с официальной датой празднования; в целях оптимизации организации образовательного процесса оно распределено по неделям месяца; фактическая дата проведения праздника самостоятельно определяется педагогами, реализующими Программу;
- период подготовки к каждому празднику определяется педагогами, реализующими Программу, в соответствии с тематикой праздника, возрастными и индивидуальными особенностями, потребностями и интересами детей, в том числе специальными образовательными потребностями;
- возраст детей, участвующих в подготовке и проведении праздников, формы проведения праздника, формы работы по подготовке к празднику носят рекомендательный характер;

Традиции группы

Досуги и праздники	Сроки	Цели и формы реализации
«День знаний»	1 Сентября	<p>Развивать у детей познавательную мотивацию, интерес к школе, формировать дружеские, доброжелательные отношения между детьми. Формировать положительное отношение к школе, к профессиям учителя, воспитателя.</p> <p>-беседы: о родном городе, о республике, о будущем школьнике, что он должен уметь.</p> <p>-Экскурсия на территорию детского сада.</p> <p>-Наблюдения</p> <p>-Отгадывание загадок</p> <p>С\р игры, д/и и р/и. Спортивные развлечения.</p> <p>-Праздник «День знаний»</p> <p>-род. собрание: «Особенности развития детей в старшей группе»</p> <p>- Консультация « Развитие речевой активности детей старшего возраста посредством развивающих игр»</p>
«В осеннем лесу»	Октябрь	<p>Расширять представления детей об осени. Развивать умение устанавливать простейшие связи между явлениями живой и неживой природы, вести сезонные наблюдения. Расширять представления о сельскохозяйственных профессиях. Расширять знания об овощах и фруктах.</p> <p>-Выставка «Дары осени»</p> <p>-Выставка детских рисунков «Золотая осень»</p> <p>-Развлечение игры и забавы на воздухе «Осенние деньки»</p> <p>-сюжетно-ролевые игры</p> <p>-Составление осеннего гербария в альбом.</p> <p>-Анкетирование «Какое место спорт занимает в вашей семье?»</p> <p>-Праздник «Күңелле көз»</p> <p>-Прогулка по осеннему парку</p>
«Осеннее чудо»	Ноябрь	<p>Воспитывать уважение к труду взрослых. Вовлечь в игровую ситуацию; приобщать к двигательной импровизации, вызвать положительный эмоциональный отклик.</p> <p>расширять знания об овощах. Их названием, формой, размером, цветом, поверхностью, вкусом</p>

		<p>-Мастер-класс -«Учимся играя, развиваем речь ребёнка»</p> <p>-конкурс«Дорожки здоровья» Привлечение родителей к обновлению оборудования.</p> <p>-Фото выставка посвященная татарскому писателю Шаукату Галиеву «Шавали»</p> <p>-Развлечение ко дню матери «А ну-ка, мамы!»</p>
«Новогодние приключения!»	Декабрь	<p>Формирование представлений о Новом годе как веселом и добром празднике, как начале календарного года. Формирование умений доставлять радость близким и благодарить за новогодние сюрпризы и подарки.</p> <p>Выставка рисунков детей на праздничную тематику</p> <p>-Утренник посвященный встрече Нового года</p> <p>-Наблюдение за приготовлениями детского сада к встрече Нового года</p> <p>- -Выставка творческих работ «Зимняя мозаика»</p> <p>-украшение группы игрушками, гирляндами, украшение елки.</p> <p>-изготовление снежинок из салфеток</p> <p>-конкурс елочных шаров</p> <p>-утренник</p> <p>-род.собрание: «Роль семьи в воспитании дошкольника»</p>
«Путешествие к снеговикам»	Январь	<p>Обобщить и систематизировать занятия о зиме, зимних развлечениях.</p> <p>Развивать фонематический слух, мелкую моторику, внимание, память, логическое мышление, воображение.</p> <p>Воспитывать умение работать в коллективе.</p> <p>-Развлечение:«Зимняя детская олимпиада»</p> <p>-Утренник посвященный к новому году.</p>
«Мой папа самый лучший!»	Февраль	<p>Формирование первичных представлений о Российской армии, о мужчинах как защитниках «малой» и «большой» Родины.</p> <p>-Выставка детского творчества «Мы защитники Отчества»</p> <p>-Праздник «День защитника Отечества»</p> <p>-сюжетно ролевая игра «Семья», «Пограничники»</p> <p>-беседы, ситуативные разговоры по теме праздника.</p> <p>-разучивание стихов по теме праздника</p>

		<p>-мастерская «Изготовление подарков для пап и дедушек»</p> <p>- подвижные и спортивные игры, эстафеты, конкурсы, соревнования.</p> <p>-слушание и исполнение военных и патриотических песен, исполнение танцев.</p> <p>-утренник – 23 февраля</p> <p>- Выставка поделок по мотивам татарских сказок, посвященная неделе родного языка»</p> <p>- Фото выставка “Любимые сказки”</p>
«Мама солнышко мое»	Март	<p>Создание атмосферы веселого настроения. Продолжать укреплять здоровье детей, формировать потребность в ежедневной двигательной деятельности, обогащать музыкальные впечатления детей, вызывать яркий эмоциональный отклик при восприятии музыки, развивать навыки пения и движения под музыку. Развивать речь, развивать способность определять эмоциональное состояние</p> <p>-Праздник: «Мамочке любимой»,</p> <p>-акция родителями: «Мой правильный завтрак» видео-челлендж</p>
«День космонавтики»	Апрель	<p>Продолжать знакомить детей с праздником, посвящённым дню космонавтики.</p> <p>Вызвать интерес к персонажам праздника, доставить детям радость и удовольствие, создать весёлое настроение. Развивать двигательные навыки и умения, умение играть в совместные игры, активизировать словарный запас.</p> <p>-Праздник: «День космонавтики»</p> <p>-Конкурс поделок «Мир сказок татарского писателя Г.Тукая»</p> <p>-Экскурсия в пожарную часть города.</p>
«День победы»	Май-июнь	<p>Развитие семейного творчества и сотрудничества семьи и детского сада, воспитание у детей чувства любви и уважения к родителям, гордости за свою семью. Формирование у детей представления о семье, как о людях, которые любят друг друга, заботятся друг о друге.</p> <p>Оформление: игровая площадка украшена воздушными шарами, арками с ромашками, столы и таблички по количеству семей и для</p>

		<p>жюри.Музыкальное сопровождение: магнитофон, музыкальные записи для детских</p> <ul style="list-style-type: none"> -Мастер класс:«Здоровый образ жизни – хорошая привычка» -Развлечение ко Дню Победы -Изготовление праздничных открыток на 9 мая. -Экскурсия и возложение цветов в «Аллее героев» -Выставка рисунков «Веселый Сабантуй» -род соб. «Межличностные отношения детей дошкольного возраста в группе» - Развлечение «День семьи, любви и верности»
--	--	--

3.5. Программно-методическое обеспечение программы

№ п/п	Образовательная область по ФГОС ДО	Группа/возраст	Педагогические методики, технологии
1	Физическое развитие	5-6 лет	Л.И. Пензулаева «Физическая культура в детском саду 5-6 лет З.М.Зарипова, Р.С. Исаева «Үстерешле уеннар» А.С. «Открытый урок здоровья» «Уйный, уйный үсәбез» Татарстан китап нәшрияте. Н.Е. Веракса «От рождения до школы»
2	Социально коммуникативное развитие	5-6 лет	Л.А.Парамонова, «Развивающие занятия с детьми», К.В.Закирова, Р.А. Борханова «Воспитание и обучение в детском саду» Н.Е. Веракса «От рождения до школы»
3	Познавательное развитие	5-6 лет	Л.Г.Петерсон, Раз ступенька-Два ступенка... С.Н. Николаева «Юный эколог» «Обучения детей дошкольного возраста правилам безопасного поведения на дорогах» Н.Е. Веракса «От рождения до школы» Н.Г.Гарипова, Р.С.Әхмәтова, Ф.М.Хәсәнова«Әйләнә-тирә дөнья белән танышу»
4	Речевое развитие	5-6 лет	З.М.Зарипова «Туган телдә сөйләшәбез» С.М.Гаффарова, Г.З.Гарафиева «Изучаем русский язык» К.В.Закирова «На поляне детства» Н.Е. Веракса «От рождения до школы» Г.Ә.Нәбиуллина, Л.Г. Гыйләжева, В.М.Камалова «Татар телендә сөйләм үстерү»
5	Художественно	5-6 лет	Т.С.Комарова «Изобразительная

	эстетическое развитие		деятельность в детском саду” 6-7 лет Л.А.Парамонова, “Развивающие занятия с детьми», И.А.Лыкова “Изобразительная деятельность в детском саду” 5-6 лет Н.Е. Веракса «От рождения до школы»
--	-----------------------	--	--

3.6. Организация предметно- пространственной среды

(5-6 лет)

Татарская	Русская
Ознакомление с культурой народов Поволжья	
1. Символика РФ и РТ (герб, флаг). Информационный и фотоматериал.	1. Символика РФ и РТ (герб, флаг). Информационный и фотоматериал.
2. Куклы в татарской и русской национальной одежде (мальчик и девочка).	2. Куклы в татарской и русской национальной одежде (мальчик и девочка).
3. Информационный и наглядный материал о родном городе (альбом, книги, набор открыток, иллюстрации).	3. Информационный и наглядный материал о родном городе (альбом, книги, набор открыток, иллюстрации).
4. Информационный и фотоматериал о столице РТ г. Казани.	4. Информационный и фотоматериал о столице РТ г. Казани.
5. Информационный и наглядный материал о РТ (города-4, животный, растительный мир).	5. Информационный и наглядный материал о РТ (города-4, животный, растительный мир).
6. Информационный материал о России, Башкортостане, Чувашии: (образцы орнаментов для ИЗО деятельности, дидактические, подвижные игры народов РТ)	6. Информационный материал о Татарстане, России, Башкортостане, Чувашии: (образцы орнаментов для ИЗО деятельности, дидактические, подвижные игры народов РТ)
7. Портреты Г. Тукая, татарских писателей, их произведения (по программе), татарские, русские народные сказки.	7. Портреты Г. Тукая, татарских писателей, перевод их произведений и татарские народные сказки.
8. Образцы татарских национальных орнаментов 5 элементов: - тюльпан – лалә - лист – яфрак - колокольчик – кыңгырау - гвоздика – канәфер чәчәге - трехлистник - өч яфрак	8. Образцы татарских национальных орнаментов 5 элементов: - тюльпан – лалә - лист – яфрак - колокольчик – кыңгырау - гвоздика – канәфер чәчәге - трехлистник - өч яфрак
9. Дидактические игры по ознакомлению с татарскими национальными орнаментами (4 игры).	9. Дидактические игры по ознакомлению с татарскими национальными орнаментами (4 игры), например: 1. «Составь узор» (на блюдце, чашке).

	2. «Найди пару» (орнаменты домино). 3. «Найди и назови» (орнамент). 4. «Украсть тюбетейку и калфак».
Закрепление пройденного материала УМК	
Материалы по обучению детей татарской национальности родному языку – УМК для детей 5-6 лет “Туган телдә сөйләшәбез” (Говорим на родном языке), Зарипова З. М. и др.	Материалы по обучению русскоязычных детей татарскому языку – УМК для детей 5-6 лет “Татарча сөйләшәбез” (Говорим по-татарски), Зарипова З.М., Кидрячева Р.Г., Исаева Р. С.и др.
1. Иллюстрации, картины к УМК.	1. CD – диск «Татарча сөйләшәбез», к проекту «Уйный – уйный үсәбез» - «Играя растём».
2. Дидактические, словесные, ИКТ- игры (разработанные педагогами) по УМК.	2. Предметные картины к проекту «Уйный – уйный үсәбез» - «Играя растём».
Материалы по обучению детей татарской национальности русскому языку – УМК для детей 5-6 лет “Изучаем русский язык” Гаффарова С.М.	3. Дидактические, словесные, ИКТ- игры (разработанные педагогами) к проекту «Уйный – уйный үсәбез» - «Играя растём».
1. Иллюстрации, картины к УМК.	4. Рабочие тетради для детей 5-6 лет к проекту «Уйный – уйный үсәбез» - «Играя растём».
2. Дидактические, словесные, ИКТ- игры (разработанные педагогами) по УМК.	5. Анимационные сюжеты к проекту «Уйный – уйный үсәбез» - «Играя растём».
3. Рабочие тетради для детей 5-6 лет.	
Педагогам ДОУ предлагается использовать материалы УМК в работе.	
Дополнительный материал для обеспечения современного уровня организации обучения детей дошкольного возраста государственным языкам РТ и ознакомления с культурой народов Поволжья	
1. Вновь созданные мультфильмы производства Татармультфильм. 2. Мультфильмы созданные по произведениям Габдуллы Тукая. 3. Мультипликационные фильмы студии «Союзмультфильм» на татарском языке (в 5-х частях). 4. DVD, CD – материалы поступившие с Министерства РТ. 5. Материалы телепередачи канала ГНВ «Әкият илендә» – «В мире сказок» созданный для детей дошкольного возраста в целях обучения детей разговорной речи.	
На официальном сайте МИНИСТЕРСТВА ОБРАЗОВАНИЯ И НАУКИ http://mon.tatarstan.ru/ в разделе «Дошкольное образование» размещены новые материалы по обучению детей двум государственным языкам в дошкольных образовательных учреждениях.	

Познавательное развитие	
Дидактические пособия и Игрушки	Наборы для классификаций и совершенствования сенсорики (цвет, форма, размер, тактильные ощущения и пр.), пазлы, мозаики, домино,

	настольно-печатные игры, в том числе краеведческого содержания, экологической направленности. Головоломки, интеллектуальные игры (шашки). Наглядные пособия, календари (настенные, настольные), иллюстрации художников.
Строительные материалы и конструкторы	Разнообразные строительные наборы, конструкторы «Строитель», «Лего».
Средства ИКТ	Компьютер (ноутбук), демонстрационные материалы и развивающие программы.
Речевое развитие	
Библиотека, аудиотека	Книги со сказками, рассказами, стихами, с иллюстрациями разных художников; детские журналы и энциклопедии.
Художественно-эстетическое развитие	
Материалы и оборудование для художественно-продуктивной деятельности	Мольберты, карандаши цветные (12 цветов) и простые, кисти беличьи (для каждого ребенка), краски гуашь (8-12 цветов) и акварель, палитры детские, стаканчики для воды, подставки под кисти, ножницы для ручного труда, клей, клеевые кисти, пластилин, бумага (белая, цветная, тонированная), картон, стеки, геометрические тела, предметы для натуры (игрушки, комнатные растения, муляжи овощей и фруктов, предметы быта, дизайн-изделия). Нетрадиционные материалы: природный материал, разноцветные шнурки, шерстяные нитки, пуговицы, бусины, бисер, ватные палочки.
Музыкальное оборудование и игрушки	Бубенцы и колокольчики, деревянные ложки, бубны, гармошка, балалайки, металлофоны, дудки.
Физическое развитие	
Физкультурное оборудование	Мячи разных размеров, кегли, кольцебросы, скакалки, обручи, флажки, кубики пластмассовые 5х5см платочки, ленточки, мешочки с песком.

